

§ 11. Litteris praedecessoris huiusmodi nihilominus in suo robore duraturis.

§ 12. Volumus autem ut praesentium exempla, etiam impressa, edantur, eaque notarii publici manu et cuiuscumque curiae ecclesiasticae vel praelati sigillo obsignata, eandem illam prorsus fidem, in iudicio et extra, ubique locorum faciant, quam ipsae praesentes facerent, si essent exhibitae vel ostensae.

Nulli ergo omnino etc.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis dominicae MDLXIX, kalendis iunii, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 1 iunii 1869, pontif. anno IV.

Sequitur extensio ad Cardinales.

Pius Papa V, etc.

Hodie in consistorio nostro secreto, ut moris est, accepto quod a nonnullis praetendebatur S. R. E. cardinales, obtentu privilegiorum sub constitutione nostra de confidentiis beneficialibus, saltem quoad privationem, censuras et alias poenas in constitutione contentas, propter non factam in clausula impositionis illarum specialem et expressam de dictis cardinalibus et privilegiis mentionem, minime comprehendi, licet aliter mentis et intentionis nostrae fuerit, quemadmodum et ex litteris dictae constitutionis colligi posset.

§ 1. Ad tollendum tam omne dubium atque impedimentum quo minus constitutio praefata, commune bonum et salutem animarum concernens, plenarium effectum sortiatur, declaravimus omnes S. R. E. cardinales in constitutione et litteris praefatis ac singulis earum partibus, etiam quoad privationes omnesque et singulas censuras et poenas in ipsis litteris contentas, comprehendi, ac contrafacientes privationes, censuras et poenas ipsas incurrere, prout nos illos omnes includi et incurrere volumus eo ipso.

§ 2. Decernentes sic per quoscumque

etc., etiam cardinales, in quavis causa et instantia, sublata etc., iudicari etc. debere; necnon irritum etc. attentari.

§ 3. Ac privilegia praefata necnon exemptiones, conservatorias et indulta omnia, per quoscumque Romanos Pontifices etc., etiam motu proprio et ex certa nostra scientia, deque apostolicae potestatis plenitudine, ac etiam consistorialiter et ex quibuscumque causis, in genere vel in specie, concessa, confirmata, extensa et moderata et quantocumque tempore observata, ad effectum praefatorum revocavimus et annullavimus, viribusque et effectu quoad haec prorsus carere decrevimus. Volumusque et statuimus tenores privilegiorum etc., qualiacumque sint, praesentibus pro plene et sufficienter expressis haberi.

§ 4. Solamque hanc schedulam manu nostra signatam, et in Cancellariae Apostolicae libro ad perpetuam rei memoriam registratam, absque alia litterarum confectione, sufficere, eamque et eius exempla ubique locorum, in iudicio et extra illud, fidem facere.

§ 5. Constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac Cancellariae praefatae regulis, editis et edendis, ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XIV novembris millesimo quingentesimo sexagesimo nono, pontificatus nostri anno IV.

CXXXII.

Quod facultas erigendi cappellas Rosarii sit solummodo magistri generalis Ordinis S. Dominici et ab eo deputatorum, et confratres sodalitatum Rosarii ab eis institutarum oblationes et legata, in pios usus convertenda, recipere valeant; indulgentiasque hic enunciatas consequantur.

Pius Papa V, ad perpetuam rei memoriam.

Inter desiderabilia cordis nostri, illud intensius desiderii affectamus ut singulo-

rum christifidelium, quorum nobis, ex commissi pastoralis officii debito, cura imminet, generalis animarum salus proveniat, unde pia et salubria fidelium vota ad hoc tendentia, et alias ex quibus divini cultus provenit augmentum, pii patris affectione prosequimur ac plenis favoribus confovemus; et ut optatum consequantur effectum, christifideles ipsos ad illa, indulgentiis videlicet et peccatorum remissionibus, libenter invitamus.

§ 1. Exhibita sane nobis nuper, pro parte dilecti filii magistri provincialis Ordinis Praedicatorum provinciae Neapolitanae, petitio continebat quod, cum dilectus filius frater Ambrosius Salvius loci de Balneolo, Nuscanensis sive alterius dioecesis, ad erigendum societates sanctissimi Rosarii in quibuscumque ecclesiis per nos et Sedem Apostolicam specialiter deputatus fuerit, si aliis huiusmodi facultas, praeterquam eiusdem Ordinis magistro generali, interdiceretur, ex hoc profecto diversis abusibus, qui in illarum erectione intervenire possent, satis consultum foret. Quare nobis, pro parte eiusdem provincialis, fuit supplicatum ut sibi in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

§ 2. Nos, qui honestis quorumlibet votis libenter annuimus, eaque favoribus prosequimur opportunis, eundem provincialem a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censes, huiusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate apostolica, per praesentes statuimus quod nulli licitum existat, minusque aliquis cappellam sanctissimi Rosarii in quavis ecclesia sive loco erigere, prae-

ter dictum generalem aut ab eo deputatos ac praefatum Ambrosium.

§ 3. Minusque aliquis confrater, seu vir sive mulier, aliquid eidem societati, pro illius ingressu vel alia quavis de causa, persolvere.

§ 4. Ac singuli confratres ad quasvis processiones accedere, etiam in quibus corpora defunctorum ad sepeliendum deferuntur, cum eorum insigniis, cuiusvis etiam superioris licentia desuper minime requisita, etiam absque aliquo conscientiae scrupulo et censurarum ecclesiasticarum incursu, possint et valeant, seu eorum quilibet possit et valeat.

§ 5. Districtius inhibentes quibusvis ne eosdem generalem seu deputandos et Ambrosium, super erectione et institutione societatum huiusmodi, in quibuscumque civitatibus, terris et locis factis et faciendis, neque eosdem confratres, super exercitio piorum operum et profectu ad processiones seu incessu cupa signo eorum, aut dicti signi delatione, molestare, perturbare aut inquietare audeant nec debeant; quinimmo generali, deputatis et Ambrosio praefatis in praemissis auxilium, consilium vel favorem praebant. Nos enim omnes praemissis contravenientes indulgentiis et peccatorum remissionibus eis concessis privamus, et privatos esse ac indignos effici; et quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari irritum et inane decernimus.

§ 6. Postremo vero, ut animarum christifidelium, praesertim ex aliqua societate huiusmodi erectarum seu per eundem Ambrosium erigendarum, existentium et eandem societatem ingredi volentium quieti et spirituali consolationi salubrius consulatur, et ad illam ubicumque erectam christifideles ipsi accedentes eo ferventiores et promptio-

De baccalaureis et magistris in Aragoniae provincia Ordinis Praedicatorum creandis 1.

Pius Papa V, ad perpetuam rei memoriam.

Circumspecta Romani Pontificis providentia vias, quibus regularis observantia conservari, et illi dedita persona scientiarum cognitionem adipisci et docere facilius possit, plerumque excogitare solet. Sane, cum deceat eos qui, saeculari vita prorsus abiecta, divinis obsequiis et regulari observantiae penitus se dicaverunt, morum honestate et litterarum cognitione esse praeditos, illos quoque, tamquam unicum et singulare exemplar, ceteris litterarum, praecipue sacrarum, scientia praestantiores, expedit ut, graduum promotione, virtutis praemia et insignia consequantur.

§ 1. Unde, pro vitae regularis conservatione et graduum huiusmodi reputatione, in plerisque provinciis Ordinis fratrum Praedicatorum non nisi pauci illius Ordinis fratres, et hi quidem litterarum scientia et vitae ac morum honestate valde praediti, et in legendo praesertim philosophiam et theologiam in aliqua Universitate per plures annos exercitati, ad baccalaureatus et magisterii gradus promoveri solent.

§ 2. Quare nos, motu proprio, non ad alicuius super hoc nobis oblatae petitionis instantiam, sed ex certa scientia et mera deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, hac nostra in perpetuum valitura constitutione, quod in posterum nullus dicti Ordinis fratrum Praedicatorum provinciae Aragoniae ad baccalaureatus gradum promoveri possit, nisi prius saltem per quadriennium philosophiam vel theologiam legerit, et tunc promotio huiusmodi fiat causa legendi

(1) Ex Bullario huius Ordinis, tom. v, pag. 217.

Exordium.

Diplomatis causa.

Nulli promovendi ad baccalaureatum nisi post lectam philosophiam vel theologiam per annos quatuor etc.

sententias pro forma et gradu magisterii, ad petitionem provincialis ipsius Ordinis et provinciae, in aliqua Universitate vel collegio dictae provinciae; et quod similiter nullus penitus baccalaureus fiat magister, nisi deputatus a generali magistro Ordinis praedicti vel a capitulo generali ad legendum sententias pro forma et gradu magisterii in Universitate et collegio praedictis, et lectionem huiusmodi per quadriennium prosequutus, et a capitulo provinciali ad magisterium petitus fuerit.

§ 3. Et quod aliter in posterum ad baccalaureatum vel magisterium, etiam ad petitionem provinciae, et a capitulo vel magistro generali, etiam vigore indulti apostolici eis desuper concessi, promoti pro minime promoti in omnibus et per omnia habeantur, et illi nullo modo habeant locum nec gaudeant privilegiis baccalaureatus vel magisterii, auctoritate apostolica, tenore praesentium, perpetuo statuimus et ordinamus.

§ 4. Decernentes statutum et ordinationem huiusmodi praesentesque litteras in omnibus et singulis actibus cuiuscumque capituli pro tempore facti alta voce publicari et legi, ac in illis inseri, et ab omnibus inviolabiliter observari debere. Neenon ex nunc promotiones, aliter quam ut praefertur pro tempore factas, nullius esse roboris vel momenti, et promoti minime suffragari debere; ac etiam irritum et inane quicquid aliud secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 5. Districtius inhibentes, in virtute sanctae obedientiae et sub interminatione divini iudicii, tam dilectis filiis provincialibus, quam diffinitoribus capitulorum provincialium dictae provinciae nunc et pro tempore existentibus, quatenus statutum et ordinationem huiusmodi diligenter et ad unguem observent, et observari faciant et mandent.

Bull. Rom. Vol. VII.

96

§ 6. Non obstantibus quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis; ac Ordinis et provinciae praedictorum, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, Ordini et provinciae praedictis illiusque superioribus et personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus et insolitis, clausulis, irritantibus et aliis decretis, in genere vel in specie, etiam motu et scientia ac potestatis plenitudine similibus ac alias quomodolibet, etiam pluries, concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus, etiamsi, pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omissis, et forma in illis tradita observata, inserti forent, praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, motu, scientia et potestatis plenitudine similibus specialiter et expresse derogamus et derogatum esse volumus, contrariis quibuscumque; aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XI iulii MDLXIX, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 11 iulii 1569, pontif. anno IV.

Derogatio contrariarum.

res reddantur, quo se dono coelestis gratiae decoratos senserint, de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum auctoritate confisi, christifidelibus praefatis de dicta societate, ut praefertur, instituta vel instituenda existentibus, ut omnes et singulas indulgentias et peccatorum remissiones, tam per nos, quam quoscumque alios Romanos Pontifices, et praesertim Leonem Papam X, praedecessores nostros, concessas consequantur et consequi possint, auctoritate et tenore praedictis, misericorditer in Domino concedimus et indulgemus; illasque, nonnisi in ecclesiis, in quibus, ut praefertur, eadem societas instituta erit, praeterquam in casu summae necessitatis et infirmitate grandi seu detentione carcerum, in quibus et alio in loco consequi possint, observando tamen illa omnia quae in dictis indulgentiis continentur, consequi posse decernimus. Omnesque et singulas per eundem Ambrosium sive generalem aut deputandos praefatos auctoritate nostra, modo tamen supradicto, concessas confirmamus et approbamus.

§ 7. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die XXVIII iunii MDLXIX, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 28 iunii 1569, pontif. anno IV.

Sequitur alia constitutio super praedictis.

Pius Papa V, ad perpetuam rei memoriam.

Consueverunt Romani Pontifices etc. 1.

1 Constitutionem Pianam dedita opera hic praeterimus, etsi in Romana Mainardi editione (tomo IV, parte III, pag. 71) habetur. Ea namque paullo post legitur, in Romana quidem, l. c., pag. 77; in nostra vero editione, pag. 774 huiusce voluminis. Misiam fecimus ne unum idemque iterare nulla causa videretur (a. T.).

Derogatio contrariarum.

CXXXIV.

*Confirmatio et declaratio privilegiorum
et gratiarum collegii scriptorum ar-
chivii Curiae Romanae 1.*

**Pius episcopus servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.**

Confirmatio
constitutionis
Iulii II citatae
in nota ad rubri-
cam et alterius
Leonis X pro-
terminatae, tam-
quam nihil re-
levans conti-
nentis.

Pridem nos anxio sollicitoque animo co-
gitantes, etc. collegii erectionem a felicis
recordationis Iulio Papa II, kalendis se-
ptembris, pontificatus sui anno v, factam,
necnon omnia et quaecumque privilegia,
facultates, exemptiones, praerogativas,
dispensationes, gratias et indulta ab eo-
dem dicta die et idibus decembris dicti
anni; necnon a Leone X, pridie nonas
octobris, pontificatus sui anno primo, aut
alio veriori tempore; necnon aliorum om-
nium inde usque Romanorum Pontificum
concessione eidem collegio et personis,
in genere et in specie, tam coniunctim
quam divisim, facta, et super his omni-
bus et singulis confectas litteras, scripturas
et instrumenta, ac inde secuta quaecum-
que, cum prohibitionis clausulis et decretis
in eis contentis, quae omnia et singula
aeque atque ad verbum praesentibus in-
serta, expressa et repetita habemus, lit-
terisque super praesentibus conficiendis
in totum vel in partem exprimi, totosque
tenores singulorum inseri posse volumus,
etiam si talia et multa sint quae speciali
expressione indigeant, motu, scientia et
potestatis plenitudine similibus renovamus,
approbamus et confirmamus, effectumque
plenarium et integrum prorsus sortiri vo-
lumus, ac omnes et singulos iuris et facti
defectus, si qui intervenerint in eisdem,
supplemus. Decernentes illa omnia per-
petuum et inviolabile robur obtinere; ac
irritum etc. attentari.

1 Huius collegii institutionem eiusque statum
vide supra in Iulii II constitutione xviii, *Sicut*,
tom. v, pag. 458.

§ 1. Quin etiam in perpetuum applica-
mus et appropriamus ac etiam annectimus,
unimus et incorporamus dicto collegio
scripturas praefatas ac omnia et quae-
cumque iura, fructus et emolumenta,
ratione officiorum notariatum eorum
omnium iudicum ordinariorum et com-
missariorum Curiae et Urbis in praefata
institutione expressorum; quibus etiam
sanctae Romanae Ecclesiae cardinales ad-
iungimus, et similes, etiam si ordinarii
dicantur, comprehendi volumus. Ut vero,
in habendo proborum peritorumque no-
tariorum delectu, melior deinceps ratio
capiatur, statuimus ut posthac, in omni-
bus et quibuscumque causis coram prae-
fatis iudicibus, etiam cardinalibus, quo-
modocumque habendis et agendis, col-
legium ipsum notarios idoneos, qui in
eiusmodi causis scribant, constituere de-
beat. Nullique omnino ipsorum iudicum,
etiam cardinalium, alios notarios, etiam
dicti archivii scriptores, in causis huius-
modi pro arbitrio constituere possint, sed
eos dumtaxat assumere teneantur quos
collegium praefatum suo ex gremio, in
genere vel in specie duxerit eligendos.
Decernentes alias quascumque constitu-
tiones, ordinationes et assumptiones no-
tariorum, etiam de dicti collegii scripto-
ribus, sive in genere sive in specie, tam per
iudices, etiam cardinales, quam etiam
Sedem Apostolicam, ex quibuscumque
causis, etiam motu simili et potestatis
plenitudine similibus, necnon processus
et alia quaecumque, coram eisdem iudi-
cibus, etiam cardinalibus, aliter facienda,
irrita et inania esse, viribusque et effectu
carere, notariosque tamquam falsi reos
puniri debere. Ceterum, collegium prae-
fatum rationes et curas omnes huiusmodi
processuum, scripturarum et instrumen-
torum, etiam praeteritorum, omni tempore
habeat; omnia et quaecumque emolumenta,
ordinaria et extraordinaria, inde quomo-

Concessio
quod scriptores
archivii C. Rom.
sint notarii cau-
sarum civilium
eiusdemque iu-
dicii commissarii.

documque provenientia, ad communem
usum percipiat, et delegandis sive substi-
tuendis notariis suis stipendia constituat,
vel alias super hoc conveniat cum eis-
dem etc.

Decretum ir-
ritans.

§ 2. Sicque, in his et aliis praefatis om-
nibus et singulis, per quoscumque, etiam
causarum Palatii Apostolici auditores ac
sanctae Romanae Ecclesiae cardinales ac
Cameram ipsam, in quavis causa et in-
stantia, sublata etc., iudicari etc. debere
etc.; necnon irritum etc. attentari.

Derogatio co-
trariorum.

§ 3. Non obstantibus praemissis et Pauli
secundi, tertii et quarti aliorumque Ro-
manorum Pontificum ac nostris de rebus
Ecclesiae non alienandis, et alienatis re-
vocandis, ac aliis constitutionibus et or-
dinationibus apostolicis, etiam de gratiis
ad instar non concedendis; Cancellariae
Apostolicae regulis editis et edendis, eius-
que et dictae Camerae earumque colle-
giorum, et etiam urbis Romae, iuramento
etc. roboratis, statutis etc., necnon insti-
tutione et fundatione ac veteri stylo quan-
tocumque tempore observato; privilegiis
quoque, indultis et litteris apostolicis, illis
eorumque personis omnibus et singulis,
etiam per modum statuti perpetui, ac initi
et stipulati contractus, et alias quibus-
cumque tenoribus et formis, ac cum qui-
busvis, etiam derogatoriis derogatoriis
aliisque efficacioribus, efficacissimis et in-
solitis, clausulis, irritantibusque et aliis de-
cretis, per praefatos et alios quoscumque
Romanos Pontifices ac nos et dictam Se-
dem, ex quibuscumque causis, etiam
motu et scientia et potestatis plenitudine
similibus, ac etiam consistorialiter, con-
cessis, confirmatis ac etiam iteratis vicibus
approbatis; quibus omnibus, etiam si de
illis etc., tenores etc., in genere et in specie,
ad effectum sufficientis derogationis eo-
rum, latissime extendendis, motu, scientia
et potestatis plenitudine similibus dero-
gamus; necnon omnibus illis, quae in

singulis litteris praefatis concessum est non
obstare, ceterisque contrariis quibus-
cumque, cum clausulis opportunis etc.

Fiat. Motu proprio, M.

Datum Romae apud S. Petrum, quin-
todecimo kalendas augusti, anno iv.

Dat. die 18 iulii 1569, pontif. anno iv.

CXXXV.

*Cosmus Medices, reipublicae Florentinae
dux, eiusque successores magni duces
Etruriae creantur 1.*

**Pius episcopus servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.**

Romanus Pontifex, in excelso militantis
Ecclesiae throno, disponente Domino,
super gentes et regna constitutus, post
perlustratas suae indefessae mentis acie
orbis christiani provincias, circumspecta
sua providentia praeclaros ac principes
viros, qui de sancta Sede Apostolica fide-
que catholica benemereri videntur, singu-
lari suae benignitatis clementia, quantum
sibi ex alto conceditur, augere, eosque
insignibus, ornamentis ac speciosis ho-
norum titulis decorare atque illustrare
consuevit, necnon alias disponit, prout,
temporum, locorum et personarum qua-
litate pensata, conspiciit in Domino salu-
briter expedire.

Exordium.

§ 1. Sane cum nos, his nostris luctuo-
sissimae tempestatis diebus, animo nostro
diu multumque gravissimo cum dolore
versaremus quot et quanta pestiferarum
haeresum sectae quotidie undique erum-
perent, diraque et exitiosa perditorum
hominum a fide catholica aberrantium
semina passim serperent et usquequaque
propagarentur, omnia Italiae loca circum-
spicientes, Etruria provincia, nobilitatis

Etruriae pro-
vinciae cum-
mendatio.

1 Cosmus militiam S. Stephani, de licentia Pii IV
instituit, ut in eiusdem Pii constitutione LV, *His*,
quae, pag. 158 huius tomi.

decore et antiquitatis nomine a maioribus celebrata, cuius maxima pars quae nobis et ipsi Apostolicae Sedi subiecta non est, ab omnibus fere lateribus ditioni nostrae ecclesiasticae contermina atque coniuncta existit, nobis praecipue occurrit, quam divinae primum bonitatis gratia, sollicitudineque ac vigilantia nostra, deinde praestantissimi ac religiosissimi eius principis virtute, consilio, diligentia, prae caeteris intactam et incorruptam, ab huiusmodique perniciose labe et contagione sartam tectam conservatam esse conspicimus.

§ 2. Huc accedit, quod profecto magnopere nos movet, Sedem Apostolicam, cum ob regionis vicinitatem, tum propter loci opportunitatem, gratissima plerumque obsequia atque etiam commoda, subministratis ab Etruscis auxiliis, a multis iam ante saeculis recepisse, idque complures Romanos Pontifices praedecessores nostros, et praesertim felices recordationis Innocentium quartum, Clementem etiam quartum, Gregorium decimum, Benedictum undecimum, Martinum quintum et Leonem decimum luculenter testatos fuisse, adeo ut tam eandem provinciam, quam eius rectores et magistratus, ob peculiarem eorum ergo Romanam Ecclesiam devotionem et observantiam, propenso paternoque affectu, variis gratiis, honoribus ac privilegiis iure cohonestandos atque ornandos esse duxerint.

§ 3. Quibus rebus debita meditatione mature consideratis, attendentes quoque in primis quod dilectus filius nobilis vir Cosmus Medices, reipublicae Florentinae dux, maiorem in dies suae eximiae virtutis splendorem, ferventiorumque catholicae religionis cultum, et in administranda iustitia praecellens studium, ex eo tempore quo imperare coepit nusquam praetermissum, laudabiliter prae se ferre non cessat. Quod, omnibus in occasioni-

bus, nobis ac praedecessoribus nostris et Apostolicae Sedi prompto ac libenti animo obsequi semper studuerit. Quod nos et eandem Sedem, ab ipso nostri pontificatus initio, continuato debitae reverentiae honore coluerit, mandatis nostris filiali obedientia paruerit, honestis nostris petitionibus obsequentissime morem gesserit. Quod a nobis requisitus, coepta nostra pecuniis, peditatu equitatuque alacriter iuverit, praesertim pro ferendo auxilio carissimo id Christo filio nostro Carolo Francorum regi christianissimo adversus eius rebelles et haereticos, centum etiam aureorum millia, ultra alia, illi mutando, hortatu nostro id fecerit. Quod maiora, si usus venerit, ad catholicae fidei defensionem et incrementum se praestaturum ultro pollicetur.

§ 4. Quod pro inclyta eius in Deum pietate, superioribus annis, militiam Sancti Stephani, ad sanctae fidei exaltationem ac propagationem, instituerit, bonis ditaverit et ampliaverit.

Militiam Sancti Stephani instituit;

§ 5. Quod universae prope provinciae Etruscae, imperscrutabili Dei iudicio, ad summae dignitatis potestatem, civium Florentinorum assensu vocatus, felicissime praesit ac dominetur. Quod delatum sibi admirabiliter principatum admirabilius regat et moderetur, illumque incomparabili prudentia ac sapientia, in pacis ac iustitiae amoenitate, ab ineunte eius aetate, diligentissime contineat et conservet.

Statum suum optime regit;

§ 6. Quod terra marique praepotens existat. Quod piratis, facinorosis, sicariis, quietis et oculi turbatoribus, necnon nostris et huius sanctae Sedis rebellibus et adversariis hostis acerrimus, scelerumque et delictorum severus vindex sit. Quod numerosa ac frequenti populorum ei subditorum, Deo benedicente, multitudine, copiosis grandibusque redditibus et amplissimis proventibus gaudeat et frua-

Praeclara multa operatur;

tur. Quod validus peditum et equitum numerus in omnes usus ei pretio ¹ semper esse possit. Quod quamplures florentissimas urbes, tam cathedralium, quam earum nonnullas metropoliticarum ecclesiarum dignitate insignes, ac studiorum generalium Universitatibus ornatas, munitissimos portus, validissimas arces, loca tutissima, triremium classem paratam et instructam, tam ad Tyrrheni sui maris, quam etiam ad nostrae orae maritimae tutelam habeat. Quod rerum omnium copia, ditionis amplitudine, locorum ubertate, continua vitae felicitate, demumque gentis celebris admodum et opulentae viribus firmissime subnixus urgeat. Quod cuncta haec ipsa bona, per immensam Dei omnipotentis benignitatem sibi elargita, ad divinum honorem et gloriam paratissima semper fore profiteatur.

Superioremque in suo dominio non recognoscit.

§ 7. Quod absoluta potestate, ratione liberi et directi domini Florentini, nemini sit subiectus, ita ut, iuxta distinctionem pie memoriae Pelagii, similiter Romani Pontificis praedecessoris nostri, uti rex et magnus dux ac princeps merito existat, et inter ceteros magnos duces ac principes re ipsa esse, censi et connumerari possit et debeat.

Creatio Cosmi Medices et eius successorum in magnos duces Etruriae.

§ 8. Nos igitur, tot ac tantis rationalibus dignisque de causis, clarissimis quoque ipsius Cosmi ducis erga nos et Sedem eandem meritorum et officiorum monumentis inducti, firmaque spe freti quod is et eius successores, collati nostri in eos beneficii memores, debitam nobis futurisque Romanis Pontificibus grato animo fidei ac devotionis sinceritatem perpetuo exhibere conservareque studebunt. Attendentes etiam, quod sane plurimi facimus, dictum Cosmum ducem ac dilectum filium nobilem virum Franciscum, eius filium primogenitum, arcis

1. Forte legendum praesto (R. T.).

admodum affinitatis, sanguinis et necessitudinis vinculis cum carissimo in Christo filio nostro Maximiliano in imperatorem electo, et maximis christiani nominis regibus coniunctos esse, eosque a nobilissima stirpe Medicea multis honoribus et titulis decorata, et ex qua tot illustres proceres ac tres Romani Pontifices prodierunt, ortum habere. Propterea eundem Cosmum ducem, specialibus favoribus et gratiis paterne benigneque prosequi volentes, ipsumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, motu proprio, non ad ipsius Cosmi ducis seu alterius pro eo nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex certa scientia maioraque deliberatione et mera liberalitate nostris, ac de supremae nostrae apostolicae potestatis plenitudine, tam dictorum praedecessorum, quam etiam Alexandri III et Innocentii pariter III ac Pauli IV, similiter praedecessorum nostrorum, qui Portugalliae et Bulgarorum ac Blachorum, necnon Hiberniae reges, et ut tunc dux Bohemiae, rex in suis litteris nominari possit, respective crearunt, constituerunt et concesserunt, aliorumque Romanorum Pontificum erga diversos principes exempla sequentes vestigiisque inhaerentes, ut potissimum ceteri principes, hoc exemplo invitati, ad bene de sancta hac Sede promerendum incitentur, eundem Cosmum ducem eiusque successores pro tempore existentes duces, perpetuis futuris temporibus, in magnos duces et principes provinciae Etruriae sibi pro maxima illius parte subiectae, et in ipsa provincia respective, auctoritate apostolica, tenore

praesentium, creamus, constituimus, pronunciamus, declaramus, magnorumque ducum Etruriae provinciae, ut praefertur, eis subiectae nomine, titulo et denominatione extollimus et amplificamus; necnon eos dictae Etruriae provinciae eis subiectae magnos duces et principes ab omnibus nominari, appellari, inscribi, dici, haberi, censi et tractari debere volumus, praecipimus ac mandamus; atque Cosmum magnum ducem eiusque successores praefatos omnibus et singulis exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, favoribus, praeminentiis, praerogativis, indultis, privilegiis aliisque quibuslibet gratiis et honoribus, quibus alii vere liberi et directi domini ac magni duces et principes, etiam ducali aut alia quavis, etiam maiori, dignitate praefulgentes, ac quacumque libera et absoluta potestate fungentes, in genere vel in specie, in quibuscumque locis, pompis, sessionibus, celebritatibus, caeremoniis et actibus publicis vel privatis, tam de iure quam de consuetudine, etiam in Aula nostra Vaticana et ubique terrarum, etiam si aliqui alii magni et similes duces et principes praesentes fuerint, quoquo modo utuntur, fruuntur, potiuntur et gaudent, seu uti, frui, potiri et gaudere in futurum quomodolibet poterunt et soliti sunt, non quidem ad illorum instar, sed pariformiter et absque ulla prorsus differentia uti, frui, potiri et gaudere posse ac debere.

Eisdem coronae regali uti conceditur.

§ 9. Et insuper, in evidens clarumque propensae nostrae voluntatis erga dictum Cosmum magnum ducem testimonium certamque dilectionis significationem, eum amplioris quoque gratiae et favoris praerogativa maxime dignum censes, ut, iuxta sententiam Clementis IV, praedecessoris nostri praedicti, ex maiori decore ornatum, maiortas appareat dignitatis, ipsum Cosmum magnum ducem

et eius successores huiusmodi regali corona, ut inferius depingi mandavimus, qua super eorum gentilibus insignibus, ad illustrius nobilisque ipsorum decus et ornamentum, uti, eamque portare, ferre et gestare, depingique et insculpi facere libere, et licite possint et valeant, motu, scientia ac potestatis plenitudine similibus, decoramus, exornamus et insignimus, decoratosque exornatos et insignitos fore et esse.

§ 10. Praesentesque litteras de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostrae seu quocumque alio defectu, ex quavis, etiam quantumlibet iustissima et urgentissima rationabilique causa, nullo unquam tempore a quoquam notari vel impugnari posse, sed illas validas et efficaces perpetuo fore et esse, suosque plenarios, totales et omnimodos effectus sortiri posse ac debere in omnibus et per omnia, ac si consistorialiter et de fratrum nostrorum consilio factae, et in ipso consistorio nostro secreto lectae fuissent.

§ 11. Sicque per quoscumque iudices, etiam imperiali, regia, ducali vel quavis alia excellentia et dignitate praeditos, et alios commissarios, qualibet auctoritate fungentes, etiam causarum sacri Palatii nostri auditores et sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, sentiendi, definiendi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari, definiri et interpretari debere: ac quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum et inane decernimus et declaramus.

§ 12. Non obstantibus quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis; ac provinciarum, civitatum et locorum quorumlibet statutis et consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione aposto-

Clausulae praeservativae.

Decretum irritans.

Clausulae derogatoriae.

lica vel quavis firmitate alia roboratis; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, illis et quibusvis aliis personis, etiam ducibus, quibus forsitan per Sedem Apostolicam concessum sit quod privilegiis, praeminentiis, favoribus, indultis et gratiis ad instar magnorum ducum, perinde ac si ipsi magni duces realiter et cum effectu essent, uti et gaudere possint, in genere vel in specie, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis et quantumcumque efficacissimis, clausulis et decretis, quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis (quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et expressa et individua ac de verbo ad verbum mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda esset, eorum omnium tenorem praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, ad effectum praesentium, specialiter et expresse derogamus, totaliterque et latissime derogatum esse volumus et decernimus) ceterisque contrariis quibuscumque.

Declaratio quod talis creatio non praeiudicat iurisdictioni S. R. E. nec imperatoris aut regum etc.

Sanctio poenalis.

§ 13. Salva nihilominus, in nostris dictae provinciae civitatibus et locis, nostra et Romanae Ecclesiae auctoritate, iurisdictione et potestate; necnon imperatoris et regum superioritate, iurisdictione ac quibusvis iuribus respective in locis mediate vel immediate eis subiectis; ac citra aliquod praeiudicium civitatum, terrarum et locorum in eadem Etruriae provincia consistentium, quae non sunt conditionis dicti Cosmi ducis, nec ei quomodolibet subiecta sunt, neque aliquo modo obediunt.

§ 14. Nulli ergo omnino hominum liceat etc.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis dominicae MDLXIX, sexto

kalendas septembris, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 27 augusti 1569, pontif. anno IV.

CXXXVI.

Contra eos qui, ad evitandas suorum scelerum poenas, se divino servitio dedicant ¹.

Pius Papa V, ad futuram rei memoriam.

Decet Romanum Pontificem, pro sui pastoralis officii debito, diligenter providere ne quisque, ad evitandas scelerum suorum poenas, divino se obsequio dedecet.

Praemium.

§ 1. Sane nuper accepimus quod nonnulli, qui, exigentibus eorum demeritis, ad triremes dilecti filii nobilis viri Cosmi Florentiae et Senarum ducis ad vitam vel ad certum tunc expressum tempus condemnati, et iam inibi servitutis iugo addicti et vinculo ferreo adstricti erant, eiusdem triremibus advecti, maris fluctibus agitati, et tandem ad Sardiniae insulam appulsi, forsitan vinculis praedictis dissolutis, ex ipsis triremibus aufugere, et ad nonnulla ipsius insulae loca, praesertim vero ad ecclesias seu domos conventuum fratrum Ordinis Sancti Francisci, et S. Dominici Calaritanae civitatis seu diocesis se conferre, ibique aliqui ex eis habitum per eosdem fratres gestari solitum suscipere, et professionem per illos emitti solitam emitte, seu illorum Religionem ingredi, et sub ingressus huiusmodi Religionis clipeo se defendere quominus ad triremes redeant poenasque suorum scelerum ibi luant, temere praesumpserunt et adhuc praesumunt, in Cosmi ducis et triremium detrimentum, ac in Ordinum praedictorum non modicum dedecus.

Causa constitutionis adducit.

§ 2. Nos, attendentes homines servituti mancipatos, minusque condemnatos huius-

Ordines recipere inter fra-

¹ Ex Regest in Archiv. Vat.

tres non pos-
sunt tam servos
dominili quam
poenae.

modi ad ingressum ipsius Religionis ad-
mitti nequaquam debere, et ea indignos
esse, et alios profugos inibi manere non
posse, motu proprio, ex certa nostra scien-
tia, universis et singulis venerabilibus fra-
tribus dictae insulae et quorumcumque
aliorum locorum ordinariis, sub interdicti
ingressus ecclesiae, ac dilectis filiis illorum
in spiritualibus vicariis generalibus seu
specialibus, et eorum cuilibet, ac dictorum
conventuum et Ordinum superioribus, nec-
non fratribus et aliis personis ecclesia-
sticis, cuiusvis nominis, dignitatis, status,
conditionis et praeminentiae existant, sub
excommunicationis latae sententiae atque
aliis arbitrio nostro declarandis poenis, si
contrafecerint, incurrendis, per praesen-
tes districte praecipimus et mandamus
quatenus statim, visis praesentibus, nulla
a nobis alia iussione seu mentis nostrae
declaratione desuper expectatis, dictos con-
demnatos, constito prius summarie et ex-
tra iudicialiter illos, ad triremes damnatos,
ex dictis triremibus aufugisse, habitibus,
ut praefertur, susceptis exuant, et eos di-
ligenter et fideliter nomine dicti Cosmi
ducis in carceribus custodiant et retineant,
ac custoditos, capitaneis ipsarum trire-
mium aut aliis ad id ab eis deputatis cum
effectu tradant et consignent, et consignari
auctoritate nostra faciant, mandent et pro-
curent.

Poenae in cor-
poribus contrariis
tentassent.

§ 3. Ipsos condemnatos ac contradic-
tores quoscumque et rebelles, illisque fa-
vorem et opem directe vel indirecte praes-
tantes, sententiis, censuris et poenis prae-
dictis, compescant; ac illos non parentes,
sententias, censuras et poenas praedictas
incurrisse declarent, easque etiam iteratis
vicibus aggravent, et ad hoc, si opus sit,
auxilium brachii saecularis invocent.

Ordinariis lo-
corum oportu-
nas ad id con-
cedit facultates.

§ 4. Nos enim ordinariis et aliis prae-
dictis, super praemissis, exuendi, custo-
diendi, retinendi, consignandi, mandandi,
procurandi, compescendi, declarandi, ag-
gravandi, invocandi et alia ad ea neces-

saria exequendi et faciendi, plenam et li-
beram licentiam et facultatem per easdem
praesentes concedimus.

§ 5. Non obstantibus quibusvis consti-
tutionibus et ordinationibus apostolicis,
ac demum ¹ et Ordinum praedictorum, iu-
ramento, confirmatione apostolica vel qua-
vis firmitate alia roboratis, statutis et con-
suetudinibus, caeterisque contrariis qui-
buscumque.

Datum Romae apud S. Petrum, sub
annulo Piscatoris, die VII septemb. MDLXIX,
pontificatus nostri IV.

Dat. die 7 sept. 1859, pontif. anno IV.

CXXXVII.

*Indulta, gratiae et indulgentiae confrat-
ernitatis nationis Florentinae, sub
invocatione S. Ioannis Baptistae De-
collati, De Misericordia nuncupatae,
nuper in Urbe institutae ad caritative
confortandum via iustitiae morituros,
eisque ecclesiastica sacramenta submi-
nistrandum et eorumdem corpora se-
peliendum ².*

Pius Papa V, motu proprio, etc.

Cum, sicut accepimus, postquam alias
felicitis recordationis Innocentius Papa VIII,
praedecessor noster, venerabilem socie-
tatem seu confraternitatem Misericordiae
nuncupatam nationis Florentinorum de
Urbe erexerat et instituerat.

§ 1. Ac confratribus ipsius confrater-
nitatis quemdam locum intra Urbem, in
quo unam ecclesiam aedificare et con-
struere, in qua unum cappellanium pres-
byterum saecularem, qui inibi missas et
alia divina officia celebrare, et omnes, qui
via iustitiae ultimo supplicio afficiendi
essent, confortare, et, eorum confessioni-

¹ Legimus domorum (B. T.). ² Confraternita-
tem istam instituit Innocentius VIII, ut in eius con-
stitutione **XXI**, *Inter desiderabilia*, tom. V, p. 343.

Clausulae

Innocentius
VIII erexit so-
dalitatem

Ad confortan-
dum via iusti-
tiae ad mortem
damnatos ac se-
peliendum;

bus auditis, ecclesiastica sacramenta eis
ministrare, ac eos in sinceritate fidei ca-
tholicae manutenere haberet, ad eorum
dispositionem deputare et tenere, ac inibi
eorumdem ultimo supplicio afficiendorum
corpora ecclesiasticae sepulturae, absque
aliqua particulari licentia, tradere et hu-
mare libere valerent, donaverat.

Facultatem
condendi statu-
ta dedit;

§ 2. Quodque confratres confraternitatis
huiusmodi pro tempore existentes quae-
cumque statuta et ordinationes secundum
misericordiam et caritatem convenientia
et expedientia condere et facere.

Confratribus
ius eligendi con-
fessorem dedit;

§ 3. Atque unum confessorem idoneum
et saecularem ac cuiusvis Ordinis regu-
larem, qui eos in certis casibus tunc ex-
pressis absolvere, et eorum vota etiam,
certis casibus tunc expressis exceptis, in
alia pietatis opera commutare.

Indulgentias
concessit;

§ 4. Eisdemque confratribus vere poe-
nitentibus et confessis plenariam omnium
peccatorum suorum indulgentiam semel
in vita et in mortis articulo impendere
posset, eligere valerent.

Iudicem eorum
A. C. deputa-
vit;

§ 5. Et quod in omnibus causis civili-
bus, non tamen in criminalibus, concer-
nentibus bona ipsius societatis, non nisi
coram auditore Camerae conveniri pos-
sent. Et quod casu quo aliquis ultimo
supplicio afficiendus vellet dictam con-
fraternitatem instituere haerodem omnium
vel partis bonorum suorum, confratres
dictae confraternitatis pro tempore exi-
stentes possent, absque fisci praeiudicio,
et nomine dictae confraternitatis exigere
et recuperare, in iudicio et extra illud
ac ubique locorum, bona praedicta sibi
relicta ab omnibus illa habentibus, licet
iuris solemnitates servatae non essent,
dummodo per instrumentum vel relatio-
nem duorum aut trium testium sive alias
legitime constaret et appareret talem fuisse
voluntatem et loquutionem ultimo suppli-
cio afficiendi.

Haereditates
a condemnatis
habere posse
concessit;

§ 6. Et ultimo omnibus utriusque sexus
Bull. Rom. Vol. VII.

97

personis, vere poenitentibus et confessis,
quae dictam eorum ecclesiam a primis
vesperis usque ad secundas vespervas
festivitatis Decollationis Sancti Ioannis
Baptistae devote visitarent, et pro sub-
ventionem dictae confraternitatis manus
porrexerint adiutrices, viginti unius anni
et totidem quadragenarum indulgentiam
et remissionem concesserat et indulserat.

Leo X haec
omnia approba-
vit;

§ 7. Piae memoriae Leo X, etiam prae-
decessor noster, donationem, concessio-
nem et indultum Innocentii praedicti ac
alia praemissa confirmavit et approbavit.

Confratres
nationis Flo-
rentinae prae-
sertim osse ius-
sit;

§ 8. Ac ordinavit quod confratres prae-
dicti aliquem voluntarie acceptare, nec
ab aliquibus ad acceptandum in eadem
confraternitate aliquem, qui nationis Flo-
rentinae non esset, compelli et cogi non
possent.

Aliaque in-
dulgencias elar-
gitus est.

§ 9. Et ulterius omnibus, qui dictam
ecclesiam in dicta festivitate, singulis an-
nis, aliorum viginti; et qui omnibus die-
bus dominicis eandem ecclesiam visita-
rent, ac manus porrigerent adiutrices, ut
supra, aliorum decem; et qui ultimo sup-
plicio dictos condemnatos associarent et
confortarent, aliorum septem annorum;
et qui eorumdem ultimo supplicio affe-
ctorum corpora ad sepulturam associa-
rent, aliorum septem annorum et totidem
quadragenas, de iniunctis eis poenitentiis
indulgentiam et remissionem concessit.

Clemente VII
praemissa con-
firmavit etc.;

§ 10. Quae omnia per recolendae me-
moriae Clementem VII, etiam praedeces-
sorem nostrum, approbata et confirmata
fuerunt, qui etiam eidem confraternitati,
quod illius cappellani, in die Paschatis
Resurrectionis, sanctissimum Eucharistiae
sacramentum omnibus utriusque sexus
dictae confraternitatis confratribus, in di-
cta eorum ecclesia, absque praeiudicio
rectorum, in quarum parochiis degerent,
ministrare.

Missae ante
diem pro car-

§ 11. Atque missas in praesentia ul-
timo supplicio condemnatorum, etiam

ceratilis celebra-
re permittit;

Indulgentias
visitantibus oc-
clesiam con-
cessit;

Legatum, in-
fra sex ducatos,
ac vestes dam-
natorum eidem
indulxit.

Paulus III
confirmavit et
amplavit quoad
legatum;

ante diem, dummodo circa auroram, ce-
lebrare possent.

§ 12. Necnon omnibus vere poenitenti-
bus et confessis, aut firmum temporibus
debitis confitendi propositum habentibus,
qui dictam ecclesiam in Paschatis Resur-
rectionis et Decollationis S. Ioannis Bap-
tistae festivitatis et diebus, a primis
vesperis usque ad occasum solis earum-
dem festivitatum et dierum, singulis annis
devote visitarent, et pro manutentione
dictae confraternitatis manus porrigerent
adiutrices, quoties id fecerint, indulgen-
tiam plenariam et omnium peccatorum
suorum remissionem.

§ 13. Eisdemque confratribus, quod in
quocumque legato, summam sex ducato-
rum non excedenti, per quemlibet con-
demnatum eis verbo vel in scriptis reli-
cto, licet esset in praeiudicium fisci et in
eius damnum, satisfactis prius executore
et capitaneo carceris de expensis pro vi-
ctu condemnati factis, libere succedere;
et omnia indumenta et vestimenta dicto-
rum condemnatorum, cum quibus car-
cerati aut ad ultimum supplicium con-
ducti forent, a quorumcumque, etiam
illa auctoritate iudicis detinentium, ma-
nibus, propria auctoritate et absque ali-
cuius personae licentia, accipere aut ac-
cipi facere, et libere retinere, et in opera
pia aut alia sustentationi et honori dictae
confraternitatis convertere valerent et
possent, similiter concessit.

§ 14. Quodque clarae memoriae Paulus
Papa III, pariter praedecessor noster, do-
nationes, concessiones, ampliaciones, or-
dinationes, gratias et indulgentias prae-
decessorum confirmando et approbando
et renovando, confratribus praedictis
quod, etiam cum praeiudicio fisci, in lé-
gatis sibi, ut supra, usque ad summam
decem ducatorum pro quolibet legato
relictis, executore et capitaneo carceris,
ut supra, satisfactis per manus dictorum

confratrum de his quae habere deberent,
etiam libere succedere.

§ 15. Atque, in die Decollationis S. Io-
annis Baptistae, unum carceratum, ad
mortem pro quocumque excessu condem-
natum, ad eorum electionem singulis an-
nis liberare, omnibusque privilegiis, qui-
bus aliae confraternitates in die S. Mariae
de mense augusti gaudent, perpetuo gau-
dere possent, pariformiter concessit.

§ 16. Quae omnia per eiusdem clarae
memoriae Iulium tertium, etiam praede-
cessorem nostrum, confirmata et probata
fuerunt. Qui etiam voluit quod dictus
carceratus liberandus ut praefertur, abs-
que aliquibus expensis, tam suis quam
dictae confraternitatis sive societatis, tam
ratione capturae quam carcerationis, li-
berari deberet.

§ 17. Et quilibet condemnatus ad mor-
tem, per viam testamenti sive donationis
aut alio quocumque modo, usque ad
summam viginti quinque ducatorum, ei-
dem confraternitati libere relinquere va-
leret.

§ 18. Quodque confratres dictae con-
fraternitatis omnia privilegia, gratias et
indulgentias sibi concessa et concedenda,
omnibus confratribus et societatibus
mundi, erectis aut erigendis, quae con-
demnatorum ultimo supplicio morti in-
terveniunt, et in similibus operibus mi-
sericordiae exercitantur, ac si pari modo
privilegia, gratiae et indulgentiae prae-
dictae eisdem propriis confraternitatibus
illorumque confratribus concessa fuissent,
communicare et concedere possent. At-
que quod ad processiones ire seu acce-
dere, nisi ad eorum commoditatem, non
tenerentur, nec ad id compelli possent,
omnibus in contrarium facientibus de-
rogando.

§ 19. Et ultimo beatae memoriae Pius
Papa quartus, praedecessor noster, dona-
tiones, concessiones, ampliaciones, gra-

Carceratum
unum liberare
permisit.

Iulius III ap-
probavit;

Legata conde-
mnatorum us-
que ad ducatos
xxv ampliavit.

Facultatem
dedit aggregan-
di alias confrat-
ternitates.

Pius IV con-
firmavit.

Confratribus
infirmis domi-
missas celebra-
ri concessit;

Cappellano de-
dit facultatem
pro condemna-
tis de nocte ce-
lebrare eosque
absolvere et eis-
dem indulgen-
tias impartiri.

Hic Pontifex
omnia approbat
et defectus sup-
plet;

tias, indulgentias et alia praemissa per
praedictos praedecessores dictae confrat-
ternitati illiusque confratribus concessas
et concessa approbando et confirmando.

§ 20. Eisdemque confratribus quod,
ipsis infirmis existentibus, in eorum do-
mibus missam, per presbyterum saecula-
rem vel regularem ad eorum benepla-
citum eligendum, singulis diebus, dum
eorum infirmitas duraret, etiam ante
diem, in casu necessitatis, et circa diurnam
lucem, celebrari facere libere possent.

§ 21. Necnon quod, si cappellano dictae
confraternitatis constaret et sibi videretur
dictos condemnandos ad ultimum suppli-
cium esse dispositos ad recipiendum sa-
cerosantum Eucharistiae sacramentum,
posset in eorum praesentia, etiam de no-
cte, in casu necessitatis, missam celebrare,
et absolutionem ac indulgentiam plena-
riam in forma iubilaei impendere, et di-
ctum Eucharistiae sacramentum eis mi-
nistrare, similiter concessit et indulxit,
prout in singulis praedecessorum suppli-
cationibus desuper designatis seu litteris
desuper forsitan expeditis latius et plenius
contineri dicitur.

§ 22. Nos igitur, qui ea, quae a prae-
decessoribus nostris ita pie et caritative
concessa et ordinata esse noscuntur, ut
firma perpetuo et illibata persistent, apo-
stolicae confirmationis munimine libenter
roboramus, eorum vestigiis inhaerentes,
motu simili et ex certa nostra scientia ac
de apostolicae potestatis plenitudine, do-
nationem, concessionem, ampliaciones,
privilegia, indulta, gratias, indulgentias
et peccatorum remissiones ac alia prae-
missa confraternitati Misericordiae illius-
que confratribus praedictis per dictos prae-
decessores nostros quomodolibet conces-
sas et concessa, cum omnibus inde secutis,
ac omnium et singulorum, tam iuris quam
facti, si qui in praemissis intervenerunt,
defectuum ac solemnitatum, etiam de iure

requisitarum, forsitan quissarum supple-
tione, approbamus, confirmamus et in-
novamus, illisque perpetuae firmitatis
robur adiicimus, et ab omnibus quos con-
cernit et in futurum concerneret, invio-
labiliter observari debere; irritum quo-
que etc. decernimus.

§ 23. Non obstantibus quibusvis con-
stitutionibus apostolicis; ac statutis, etc.,
etiam iuramento, etc. roboratis; privile-
giis quoque, indultis et litteris apostolicis
ceterisque contrariis quibuscumque, cum
clausulis opportunis et consuetis.

Fiat. Motu proprio. M.

§ 24. Et cum absolutione a censuris,
ad effectum etc., pro omnibus; et quod
donationum concessionum, indultorum,
ampliacionum, gratiarum, indulgentia-
rum et peccatorum remissionum et alio-
rum praemissorum, per praedictos prae-
decessores nostros et dictae confraterni-
tati et illius confratribus concessorum,
veriores tenores etc. habeantur pro ex-
pressis, seu in totum vel in partem ex-
primi possint in litteris. Et de approba-
tione, confirmatione, invocatione, sup-
pletione, adiectione, indulto, extensione,
propagatione praedictis, de et pro omni-
bus et singulis supradictis, quae hic pro
repetitis ad partem habeantur, motu pro-
prio etc. ac perpetuo in forma gratiosa:
et cum opportuna, si opus sit, iudicum
executorum deputatione, qui assistant,
etc.; cum plena et libera facultate citandi
etiam per edictum publicum, constito
summarie etc. de non tuto accessu; ac
inhibendi, et sub sententiis et censuris
ecclesiasticis ac etiam pecuniariis, eorum
arbitrio moderandis et applicandis, poenis;
ac aggravandi etc.; contradictores etc.
per quascumque eis videbitur censuras et
poenas compescendi, invocato etc. brachii
saecularis; cum derogatione constitutio-
num de una et duabus, non tamen tribus

Contraria tol-
lit.

Repetitio
clausularum.

diaetis, si opus fuerit, latissime extendentes.

Sola signatura
ra sufficit.

§ 25. Et quod praesentis motus proprii sola signatura sufficiat et ubique fidem faciat, in iudicio et extra illud, quacumque regula contraria non obstante; seu, si videbitur, litterae cum omnium singulorum praemissorum, etiam nominum, cognominum, modernorum confratrum dictae confraternitatis invocationum, situationum, denominationum, qualitatum et aliorum circa praemissa quomodolibet necessariorum, maiori et veriori specificatione et expressione, simul vel ad partem, super quolibet articulo, prout utilius videbitur, expediri possint; et quoad indultum celebrandi missas in domibus, in oratorio ad id a vicario Urbis designato, et per presbyterum per dictum vicarium approbandum tantum.

Declaratio
circa liberationem
condemnat.

§ 26. Volumus autem quod dicta confraternitas dictum condemnatum liberandum nobis et Romano Pontifici pro tempore existenti denominare debeat et teneatur.

Fiat. M.

CXXXVIII.

Confirmatio et innovatio quarumcumque gratiarum, et signanter praecedentiae, hactenus congregationi canonicorum saecularium S. Georgii in Alga Venetiarum concessarum, et concessio omnium privilegiorum aliis Ordinibus, etiam Mendicantium, concessorum et concedendorum.

Pius episcopus servus servorum Dei,
ad futuram rei memoriam.

Promissum.

Ex incumbenti nobis apostolicae servitutis officio, quorumlibet ecclesiasticorum, praesertim religiosorum, locorum illorumque personarum in via mandatorum Domini, ad Illius honorem et glo-

riam, deambulantium, ac in pio laudabilique illarum proposito permanentium, directioni prosperoque statui assidue intenti, illa propterea quae provide statuta dignoscuntur, quo firmitus persistent, libenter apostolici muniminis praesidio, sublati quibusvis obstaculis, roboramus, personas ipsas paternis confovendo affectibus.

§ 1. Sane cum, sicut accepimus, dilecti filii rector generalis et canonici congregationis S. Georgii in Alga Venetiarum, qui in eorum capitulo, in monasterio seu domo Sancti Salvatoris in Lauro de Urbe congregationis huiusmodi novissime celebrato, tamquam nostri et Apostolicae Sedis obedientiae filii, praecepto per nos eis alias facto super professione regulari, ut eam, qui in huiusmodi congregatione de cetero degere vellent, profiterentur, obtemperando, illam professionem debita cum reverentia acceptarent, in eorum monasteriis sive domibus religiose, laudabiliter, prout hactenus vixerunt, de cetero vivere et gratum Altissimo famulatum impendere intendant.

§ 2. Nos, rectoris et canonicorum ipsorum laudabile propositum plurimum in Domino commendantes, et quo liberior in pace et tranquillitate, iuxta eorum instituta vivere possint, impedimenta, si quae sint, de medio tollere; ipsosque rectorem et canonicos specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, ac illos et eorum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes; necnon constitutionum, regularium statutorum, privilegiorum, indultorum et aliorum concessionum ac gratiarum infrascriptorum, om-

Congregatio
acceptavit bul-
lam huius Pon-
tificis n. cxxvii,
Lubricum, quod
est supra p. 725,
et professi sunt
Regulam Sancti
Augustini.

Pontifex eius
gratias omnes
atque privilegia
concilio Triden-
tino non con-
traria confir-
mat, et privile-
gia cuicumque
aliae Religioni
concessa et con-
cedenda com-
municat;

niumque in contrarium aut praeiudicium illorum seu congregationis huiusmodi, ac litterarum, etiam in forma brevis, etiam motu proprio vel alias quomodolibet desuper concessorum tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, insererentur praesentibus, pro expressis habentes, motu simili, non ad ipsorum rectoris et canonicorum vel alicuius eorum aut quorumvis aliorum pro eis nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex certa scientia et mera deliberatione nostris, auctoritate apostolica, tenore praesentium, perpetuo omnes et singulas constitutiones ac ritus et mores aliaeque regularia ipsius congregationis instituta, quoad ea quae sacris canonibus et decretis concilii Tridentini contraria non sunt, ita quod rector et canonici praedicti in processionibus et actibus publicis praecedant, prout antea soliti erant; necnon concessionem, gratias, privilegia et indulta ipsis congregationi ac rectori et canonicis per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac nos et Sedem eandem, principaliter sive per viam communicationis aut alias quomodolibet concessa, confirmamus, ac illa de novo, necnon etiam omnia alia per ipsos praedecessores ac nos quibusvis Ordinibus et Religionibus, etiam fratrum Mendicantium hactenus quomodolibet concessa, et quae de cetero conceduntur, eisdem rectori et canonicis ac congregationi gratiose concedimus, ac confirmata et concessa esse volumus.

Contrarias con-
cessionem irri-
tal;

§ 3. Necnon omnia, etiam per praedecessores praedictos et nos, etiam per quascumque, etiam in forma brevis, litteras, in contrarium praemissorum, seu ipsius congregationis et privilegiorum eidem concessorum praeiudicium quomodolibet etiam hactenus concessa, revocamus, irritamus et annullamus, ac irrita et nulla esse; necnon quicquid a dicto

rectore et dilectis filiis patribus, capitibus congregationis huiusmodi nuncupatis, factum seu definitum fuerit, observari volumus, ac perpetuo statuimus et ordinamus.

§ 4. Et sic, in praemissis omnibus et singulis, per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici auditores ac S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere; ac si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, attentari contigerit, irritum et inane decernimus; ac ita mentis et voluntatis nostrae incommutabilis esse volumus et declaramus.

§ 5. Quocirca venerabili fratri nostro episcopo Amerino et dilectis filiis S. Georgii Maioris Venetiarum, ac Sanctae Iustinae Paduanae, monasteriorum abbatibus, per apostolica scripta motu pari mandamus quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quod opus fuerit, ac quoties pro parte rectoris et canonicorum praedictorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac illis et illorum singulis in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant, auctoritate nostra, praemissa observari; ac rectorem et canonicos praedictos confirmatione, concessione, voluntatibus, statuto, ordinatione, decreto et declaratione huiusmodi pacifice frui et gaudere: non permittentes eos et illorum singulos desuper per quoscumque, contra praesentium tenorem, quomodolibet indebite molestari, perturbari aut inquietari; contradictores quoslibet et rebelles ac praemissis non parentes, per censuras et poenas ecclesiasticas ac etiam pecuniarias, ipsorum vel cuiuslibet ipsorum eorum arbitrio imponendas, moderandas

Et ita et non
aliter iudicari
decernit;

Executores
huius consti-
tutionis depu-
tati;

et applicandas, aliaque opportuna iuris remedia compescendo; necnon legitimis ad hoc habendis servatis processibus, illos censuras et poenas ipsas incurrisse declarando; ac ipsas censuras et poenas, etiam iteratis vicibus, aggravando; interdictum ecclesiasticum apponendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Contrariis derogat. § 6. Non obstantibus praemissis ac quibusvis apostolicis necnon, in provincialibus et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus; ac dictae congregationis, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, quibusvis Ordinibus et illorum superioribus ac aliis personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacissimis et insolitis, clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere vel in specie ac alias quomodolibet, etiam per praedecessores nostros praedictos ac nos et Sedem praedictam, etiam motu et scientia similibus, concessis, confirmatis et approbatis: quibus omnibus et singulis, etiam si, pro illorum sufficienti derogatione, de illis ac totis eorum tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur praesentibus, pro expressis sufficienter habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus et illis derogatum esse volumus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim, a dicta Sede sit indultum quod interdicti, suspendi aut excommunicari non possint per litteras

apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Nulli ergo omnino etc.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis dominicae MDLXIX, III idus septembris pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 11 sept. 1569, pontif. anno IV.

CXXXIX.

*Confratres SS. Rosarii privilegiis et indultiis ornantur*¹.

Pius Papa V, ad futuram rei memoriam.

Consueverunt Romani Pontifices et alii Ss. Patres praedecessores nostri, cum bellis corporalibus vel spiritualibus premerentur, aut aliis vexationibus tentarentur, quo facilius ab illis evaderent, et tranquillitatem adepti, Deo quietius et ferventius inservirent et vacarent, divinam opem implorare, et sanctorum suffragia per supplicationes seu per Litanias deprecari, ac oculos cum Davide in montes levare, certa spe confidentes inde illis auxilia affutura; quorum exemplo ad ductus, et Spiritu Sancto, ut pie creditur, afflatus B. Dominicus, Ordinis fratrum Praedicatorum auctor, cuius institutum et regulam, cum in minoribus essemus, expresse professi sumus, simili, qua nunc, temporis occasione, quo Albigenis haeresis partes Galliae misere grassabatur et tam multos excaecaverat saeculares, ut in Domini sacerdotes et clericos saevissime furerent, levans in coelum oculos, et montem illum gloriosae Virginis Mariae almae Dei Genitricis, quae germine suo tortuosi serpentis caput obtrivit, et cunctas haereseis sola interemit, ac benedicto fructu eius ventris mundum primi parentis lapsu damnatum salvavit,

¹ Ex Bullar. Ord. Praed., tom. V, pag. 223.

et de quo sine humanis manibus abscissus est lapis ille, qui, ligno percussus, gratiarum aquas affluentes produxit, respiciens modum facilem et omnibus pervium ac admodum pium orandi et precandi Deum, Rosarium seu Psalterium eiusdem B. Mariae Virginis nuncupatum, quo eadem beatissima Virgo, Salutatione Angelica centies et quinquagies ad numerum Davidici Psalterii repetita, et Oratione Dominica ad quamlibet decimam, cum certis meditationibus, totam eiusdem Domini N. Iesu Christi vitam demonstrantibus, interposita, veneratur, excogitavit; excogitatum, per S. R. E. partes propagavit; orandique modo praedicto per assecclas B. Dominici, fratres videlicet Ordinis praedicti, divulgato et a nonnullis accepto, coeperunt christifideles his meditationibus accensi, his precibus inflammati, in alios viros repente mutari, haeresum tenebrae remitti, et lux catholicae fidei aperiri, et ad hanc orandi formam, pro locorum diversitate, sodalitates per fratres eiusdem Ordinis, ad hoc a suis superioribus legitime deputatos, institui et confratres in eis describi.

Pius confratribus Rosarii concessas indulgentias confirmat § 1. Nos quoque, illorum praedecessorum vestigia sequentes, militanter hanc Ecclesiam divinitus nobis commissam, his temporibus tot haeresibus agitatam, tot bellis pravisque hominum moribus atrociter vexatam et afflictam cernentes, lacrymabundos, sed spei plenos, oculos in montem illum, unde omne auxilium provenit, levamus, et singulos christifideles ad simile faciendum benigne in Domino hortamur et monemus. Utque facilius modus ille ab omnibus, cum ea qua decet devotione et mentis religionisque christianae sinceritate, amplectatur, auctoritatis nostrae partes, quantum nobis ex alto conceditur, favorabiliter impartientes, modum orandi et precandi praedictum omniaque et singula indulta,

indulgentias, peccatorum remissiones, relaxationes, immunitates, privilegia et alias gratias per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros et dictae Sedis etiam de latere, legatos ac alios apostolica auctoritate suffultos, iuxta precandi modum praedictum orantibus, et confraternitatibus seu sodalitatibus sub dicto Rosario institutis, et illorum ecclesiis seu altaribus aut cappellis vel confratribus ac sodalibus, tam motu proprio et ex certa scientia, sive in genere vel in specie, quam alias quomodolibet, etiam pluries, concessa, confirmata et innovata, quorum omnium et singulorum tenores et compendia praesentibus haberi volumus pro expressis et insertis, eadem auctoritate, harum serie, perpetuo confirmamus et approbamus, ac illis perpetuae et inviolabilis firmitatis robur adicimus.

Et innovat. § 2. Necnon, potiori pro cautela, praemissa omnia eisdem modo et forma, quibus concessa reperiuntur, etiam perpetuo innovamus; ac omnibus et singulis christifidelibus utriusque sexus confratribus, per dictos filios modernos et pro tempore existentes fratres Ordinis praedicti, in suis, et tam per eos quam per alios sacerdotes, etiam in aliis ecclesiis, a dicto filio, etiam moderno et pro tempore existente, ipsius Ordinis generali magistro vel eius vicario dumtaxat deputatos, in huiusmodi sodalitatem et confraternitatem Rosarii receptis et descriptis, ecclesias, altaria et cappellas huiusmodi visitantibus, necnon Deo preces iuxta Rosarii modum praedictum effundentibus, quod omnibus et singulis indultis, indulgentiis, peccatorum remissionibus, relaxationibus, privilegiis et aliis gratiis praefatis, frui, uti, potiri et gaudere; necnon eisdem confraternitatibus seu sodalitatibus, quod illarum ad id deputati confratres omnia et singula obla-

tiones et legata, seu donationes aut alias quovis modo, sive in testamento sive in codicillis aut alia ultima vel inter vivos voluntate, illis relicta et erogata, quaecumque, quotcumque et quotiescumque, etiamsi speciali nota digna sint, percipere, exigere, levare et in confraternitatis huiusmodi pios usus convertere, etiam ordinarii loci aut cuiusvis alterius licentia desuper minime petita, libere et licite possint.

Confraternitas
si adscriben-
tibus concedi
indulgent. ple-
nariam;

§ 3. Et insuper, quo quisque ad se numero confratrum praefatorum aggregandum promptior et alacrior fiat, de omnipotentis Dei misericordia et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus et singulis confratribus praedictis, per deputatos praedictos descriptis, vere poenitentibus et confessis, qui, prima vice qua descripti fuerint, sanctissimum Eucharistiae sacramentum in aliqua ecclesia seu cappella dictae confraternitatis perceperint, et unam saltem quinquagenam Rosarii recitaverint, et pro tranquillitate sanctae matris Ecclesiae oraverint; necnon qui, in mortis articulo constituti; salutaris Poenitentiae et Viatici sacramento muniti fuerint, plenariam omnium et singulorum peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus et elargimur.

Alias elargi-
tur indulgentias
pro diversis an-
ni diebus.

§ 4. Qui vero in die Resurrectionis D. N. Iesu Christi et Annunciationis ac Assumptionis eiusdem B. Mariae praefatum Eucharistiae sacramentum sumpserint, et partem Rosarii, ut praefertur, recitaverint, decem annos et totidem quadragenas; eisdem autem confratribus, qui in reliquis Domini N. Iesu Christi et B. Mariae Virginis praefatorum festis diebus, in quibus sacra ipsius Rosarii mysteria recensentur, unam saltem Rosarii quinquagenam recitaverint; necnon aliis omnibus et singulis utriusque sexus

christifidelibus, etiam non confratribus, qui in eiusdem Rosarii processione, quae mense quolibet fieri consuevit, devote interfuerint, septem annos et totidem quadragenas de iniunctis sibi poenitentis etiam misericorditer in Domino relaxamus.

§ 5. Decernentes confratres et alios praefatos a quoquam desuper molestari, praesentesque litteras de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis aliove vitio aut intentionis nostrae defectu notari, argui vel impugnari, et sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus aut aliis contrariis dispositionibus comprehendere non posse; sed quoties illae emanaverint, toties in pristinum et validissimum statum restitutas de novo, etiam de posteriore data, per ipsos deputatos confratres eligenda, concessas, ac perpetuo validas et efficaces esse et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri debere; et ita per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici auditores, et S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere; ac ex nunc irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 6. Non obstantibus quibusvis apostolicis ac, in provincialibus et synodali-
bus conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus ac Cancellariae Apostolicae regulis editis et edendis, ceterisque contrariis quibuscumque.

§ 7. Volumus autem quod praesentium transumptis, manu alicuius notarii publici subscriptis et sigillo alicuius personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides, tam in iu-

Clausulae prae-
servativae.

Derogatio con-
trariorum.

Transumptorum
fides.

dicio quam extra, adhibeatur, quae praesentibus litteris adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die decima septima septembris, millesimo quingentesimo sexagesimo nono, pontificatus nostri anno quarto.

Dat. die 17 sept. 1569, pontif. anno IV.

CXL.

Indulgentia confratribus Societatis Nominis Dei concessa ¹.

Pius Papa V, universis christifidelibus praesentes litteras inspecturis, salutem et apostolicam benedictionem.

Exordium.

Cunctorum mortalium animas Deo lucrifera desiderantes ad ea, per quae christifideles piis operibus vacantes, salutem suam Deo propitio valeant promereri, nostrae considerationis frequenter dirigimus intuitum, utque praemissa per eos caritatis fervore exequantur, eos allectivis quibusdam spiritualibus muneribus invitamus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Indulgentiae
concessio.

§ 1. Cupientes igitur ut dilecti filii singuli confratres confraternitatum Nominis Dei, tam in civitate Bononiensi quam aliis quibuscumque locis et terris canonice institutarum, eo magis in pace inter alios sibi invicem hostes tractanda, quod eorum proprie est munus, se intromittant, ipsique christifideles eo libentius ad se conciliandum inter se adducantur, de omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus et singulis confratribus confraternitatum huiusmodi, qui in aliqua pace pertractanda et concilianda se intromiserint, omnibusve et singulis

† Ex Bullar. Ord. Praedic., tom. v, pag. 224.
Bull. Rom. Vol. VII. 98

christifidelibus, qui, simultates insimul habentes, mutuam pacem contraxerint, quoties id fecerint, quadraginta dies de iniunctis sibi seu quomodolibet debitis poenitentis misericorditer in Domino relaxamus.

§ 2. Praesentibus, quas sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus et limitationibus minime comprehendere, sed semper ab illis exceptas, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas esse, sicque ab omnibus censi volumus, perpetuis futuris temporibus duraturis.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die xx septembris, millesimo quingentesimo sexagesimo nono, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 20 sept. 1569, pontif. anno IV.

CXLI.

Confirmatio concordiae inter archiepiscopum Compostellanum et suos suffraganeos eorumque capitula ¹.

Pius Papa V, ad perpetuam rei memoriam.

Ex solita Sedis Apostolicae clementia, ad ea libenter intendimus, per quae inter praelatos ecclesiasticos et illorum ecclesiarum capitula ac alias personas ecclesiasticas paci et quieti opportune consulitur; ac iis, quae propterea facta fuisse dicuntur, ut firma perpetuo et illibata persistant, favorabiliter, cum a nobis petitur, apostolici adiicimus muniminis firmitatem.

§ 1. Cum itaque, sicut exhibita nobis nuper, pro parte venerabilium fratrum archiepiscopi Compostellani, metropolitani, et aliorum coepiscoporum suorum

Firmitas hu-
ius concessio-
nis.

Proemium.

Causa consti-
tutionis.

1 Ex Regest. in Secret. Brev.

et dilectorum filiorum capitulorum ecclesiarum provinciae Compostellanae; petitio continebat, ipsa capitula praetenderent gravari ex nonnullis decretis factis in concilio provinciali Compostellano, ac super hoc contentio et discordia inter ipsa capitula et eorum metropolitanum et coepiscopos ortae essent, venerabilis frater archiepiscopus Rossanensis, noster et eiusdem Sedis in Hispaniis nuncius, ad discordias huiusmodi sedandas, ut inter praelatos ecclesiarum earumque capitula huiusmodi pax et unio vigeret, metropolitanum et episcopos et capitulares personas super decretis concilii provincialis huiusmodi, iuxta formam et tenorem capitulorum infrascriptorum, sub nostro et dictae Sedis beneplacito, ad concordiam reducerit, quae amicabiliter et absque aliquo discrimine facti, per praedictos praelatos et capitula huiusmodi acceptata fuit, quorum capitulorum tenor sequitur, videlicet:

Concordia
inter archiepis-
copos Com-
postellanum et
eiusdem suffra-
ganeos opera
nuncii Hispa-
niarum.

Tenor capi-
tulum con-
cordiae.

§ 2. I. Quod in quolibet decreto, in quo de punitione et poena contra aliquem ex capitularibus agitur, in ecclesiis, in quibus capitula exemptionem habere solita sunt, intelligeretur iuxta dispositionem et modum concilii Tridentini, capite vi sessionis xxv.

II. Item, in vii capite secundae actionis, ubi habetur quod semel tantum in hebdomada fieret capitulum, congruum esset ut concederetur bis fieri, et nihilominus ita declararetur ut non censeatur exclusus casus necessitatis seu utilitatis ecclesiae.

III. Item, in nono et decimo capitibus actionis huiusmodi, ubi habetur quod actus et repraesentationes, quae fieri solent in processionibus, fiant loco et tempore ab episcopo seu eius vicario designandis; quandoquidem harum rerum ordinatio videtur ad capitulum, saltem ex antiqua consuetudine pertinere, quod concordat

cum concilio Tridentino huiusmodi, capite vi, § *Ceteris autem*, eadem sessione xxv, declaratum censeatur ut, si episcopus praesens foret, ipse disponat, si vero absens, capitulum, iuxta laudabilem eius consuetudinem, ordinet et disponat.

IV. Item, in xviii capite dictae actionis, ubi disponitur quod proventus omnes dierum ibi descriptorum sint distributiones quotidianae; admittendum videtur decretum, declarando hac lege intelligi ut distributiones totius anni, ipsis computatis, tertiam partem omnium fructuum non excedant: ita ut servetur prorsus dispositio ipsius concilii Tridentini, et non excedatur, et in eodem capite xvii, ubi cavetur quod nulla admittatur excusatio, etiam infirmitatis, quia videtur quodammodo inhumanum, declarari potest infirmitatis excusationem non excludi, si vera sit, et fide medicorum cum iuramento approbata.

V. Item, in xviii capite eiusdem actionis, ubi ii, quibus assignata sunt officia in hebdomada facienda, excusari nullatenus possint, nisi causa infirmitatis, alias totius hebdomadae distributiones amittant; declarari desideratur non excludi aliam veram, iustam vel rationabilem causam, quo casu substituere alium suis expensis possit et debeat, qui sit sui gradus et ordinis.

VI. Item, in xxvii capite eiusdem actionis, ubi statuitur ut is, qui praesentium in choro rationem habet, quem punctatorem vulgo appellant, librum punctorum huiusmodi alicui non ostendat *etc.*; declaratur id civili modo intelligi debere, videlicet librum ostendere vel alteri legere posse, si voluerit, non tamen illum tradere vel apud aliquem deponere, sed solum in archivio, ut ibi dicitur.

VII. Item, in eodem xxvii capite, ubi dicitur quod assumptus ad dictum munus sine legitima causa removeri non possit; declarandum non propterea intelligi eum creatum esse ad vitam sed ad tempus, non

tamen ad minus quam biennium, quo transacto, non possit confirmari, neque de novo eligi, nisi elapso alio biennio.

VIII. Item, in eodem xxvii capite, ubi dicitur eum debere esse clericum; id intelligi debeat de clerico in sacris constituto.

IX. Item, in xxviii capite eiusdem actionis, ubi sacerdos in choro praesidere mandatur, si anteriores sacerdotes non sint *etc.*; declaratur intelligi inter pares, videlicet inter dignitates is praesideat qui sit sacerdos; absentibus dignitatibus ex canonicis, is praesideat qui sit sacerdos, ne forte ordo ecclesiarum et dignitatum confundatur.

X. Item, in xxxiv capite eiusdem actionis, ubi dicitur quod episcopus solus seu eius vicarius declaret et iudicet inhabiles electores et eligendos ad doctoralem et magistralem praebendam seu lectionem sacrae Scripturae *etc.*; declaratur quod episcopus vel eius vicarius generalis id faciat circa eligendum procedendo ac pronunciando simul cum capitulo, ubi talis est consuetudo, sicut enim eligendorum electio ad capitulum una cum episcopo pertinet, ita etiam inhabilium cognitio communis esse debeat. Quo vero ad vota eligentium et ad eorum inhabilitatem, recusationem seu voti privationem, servetur iurisdictio seu consuetudo uniuscuiusque ecclesiae.

XI. Item, in xxxvi capite ipsius actionis, ubi cavetur quod deputatus ad legendum sacram Scripturam legere debeat tempore et loco ac materiam ab episcopo designandam *etc.*; declaratur id fieri saltem de consilio capituli, nam cum id prius ad capitulum spectaret, non debet hoc decreto prorsus excludi.

XII. Item, in xl et xli capite praedictae actionis, ubi disponitur quod episcopus det licentiam capitularibus aptis, ut litterarum studiis incumbant, eis providendo de necessariis ad victum *etc.*; in

ecclesiis, in quibus consuetudo antiqua est ut etiam capitulum hanc facultatem concedere possit, non intelligatur hoc decreto hanc capituli facultatem sublatam esse; modus autem ibi assignatus, etiam a capitulo servetur.

XIII. Item, in xiv capite tertiae actionis, ubi dicitur quod episcopus statuta laudabilesque consuetudines ecclesiae in unum librum redigat et imprimi mandet, cum consilio quatuor de capitulo, decernens illis fidem tantum adhiberi, ceteris statutis et consuetudinibus idem episcopus deroget *etc.*; intelligantur omnia de consensu illorum quatuor a capitulo electorum.

XIV. Item, in xxi capite dictae tertiae actionis, ubi dicitur quod solus episcopus dare aut locare possit quodcumque opus novum in ecclesia faciendum *etc.*, quia omnia quae pertinent ad fabricam ecclesiae, praecipue ad capitulum spectant, et eorum est hoc munus; declaratur decretum intelligi in aliis ecclesiis, quam cathedralibus, prout revera hanc fuisse fertur mentem statuentium.

XV. Item, in xxxiii capite eiusdem tertiae actionis, ubi cavetur quod dignitates omnes et dimidia pars canonicorum sit graduatorum in sacra pagina vel iure canonico, iuxta decretum ipsius concilii Tridentini *etc.*; declaratur intelligi citra praeiudicium optionum et optandi consuetudinis legitimae praescriptae vel a Sede Apostolica confirmatae, quod declarationi et voluntati sanctissimi domini nostri relinquatur, quae omnia praedicta in capitulis dictae concordiae super celebratione huiusmodi confectis plenius contineri dicuntur.

§ 3. Cum autem, sicut eadem petitio subiungebat, metropolitanus, episcopi et capitula praedicta cupiant declarationes huiusmodi, in dictis capitibus factas, pro illarum subsistentia firmiori, nostro et dictae Sedis munimine roborari, supplicari nobis fecerunt humiliter quatenus decla-

Concordiam
confirmat cum
adiectis declara-
tionibus.

rationes huiusmodi apostolica auctoritate confirmare, et nonnulla etiam declarare, aliasque in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur, inter fideles quoslibet, praesertim personas ecclesiasticas, pacem et concordiam vigere sinceris affectibus exoptantes; ac metropolitanum, episcopos et capitula huiusmodi ac eorum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, concordias et declarationes praefatas, et omnia et singula in eis contenta quaecumque, apostolica auctoritate praefata, per praesentes confirmamus, declarantes difficultatem optionis nobis remissam, tunc dictae optioni locum esse debere, eo modo et tempore, quo illi ante huiusmodi concilium locus erat, et non alias.

Declaratio
optionis Pontificis
arbitrio remissa, ut num.
217.

§ 4. Sicque dictis concordiae et declarationibus nostrae approbationis et perpetuae firmitatis robur adiicimus, eaque valida et efficacia existere, suosque plenarios effectus sortiri, et per metropolitanum, episcopos et capitula ecclesiarum provinciae Compostellanae praedictae ac eorum singulos illorumque successores perpetuo, inviolabiliter et firmiter observari debere; illosque ullo unquam tempore ab illis resiliere aut reclamare non posse, sed ad omnium et singulorum praemissorum veram observationem teneri et efficaciter obligatos existere, ac ad id sententiis et censuris ecclesiasticis ac etiam pecuniariis poenis cogi et compelli posse per episcopos praefatos; sicque per quoscumque iudices et commissarios, ac etiam causarum Palatii Apostolici auditores, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi

Poenae in eos
qui a concordia
discederent
tentassent.

Clausula sub-
lata.

et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et interpretari debere; irritum quoque et inane decernimus, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari; omnesque et singulos facti et iuris defectus, si qui forsitan intervenerint in eisdem, supplemus.

§ 5. Non obstantibus apostolicis ac, in provincialibus et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus; ac dictarum ecclesiarum, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis ecclesiis illarumque episcopis et capitulis praefatis ac quibusvis aliis, sub quibuscumque tenoribus et formis, concessis et approbatis, ac etiam iteratis vicibus innovatis; quibus omnibus, illorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Clausulae amplissimae.

§ 6. Ceterum, quia difficile foret etc. Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XII octobris MDLXIX, pontificatus nostri anno IV.

Fides danda
transumptis.

Dat. die 12 octobris 1569, pontif. anno IV.

CXLII.

Confirmatio concordiae inter praesidentem, episcopos et capitula provinciae Toletanae ¹.

Pius Papa V, ad perpetuam rei memoriam.

Ex solita Sedis Apostolicae clementia, ad ea libenter intendimus, per quae inter

Promnium

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

praelatos ecclesiasticos et illorum ecclesiarum capitula ac alias personas ecclesiasticas paci et quieti opportune consulitur; ac iis, quae propterea facta fuisse dicuntur, ut firma perpetuo et illibata persistant, favorabiliter, cum a nobis petitur, apostolici adiicimus muniminis firmitatem.

Causa constitutionis.

§ 1. Cum itaque, sicut exhibita nobis nuper, pro parte venerabilium fratrum episcopi Cordubensis, praesidentis, et aliorum episcoporum et dilectorum filiorum capitulorum ecclesiarum provinciae Toletanae, petitio continebat, capitula ecclesiarum cathedralium provinciae Toletanae praetenderent gravari ex nonnullis decretis factis in concilio provinciali Toletano, ac super hoc contentio et discordia inter ipsa capitula et eorum praesidentem et episcopos ortae essent, venerabilis frater archiepiscopus Rossanensis, noster et eiusdem Sedis in regnis Hispaniarum nuncius, ad discordias huiusmodi sedandas, ut inter praelatos ecclesiarum et capitula huiusmodi pax et unio vigeret, episcopos et capitulares personas super decretis concilii provincialis Toletani, iuxta formam et tenorem capitulorum infrascriptorum, sub nostro et dictae Sedis beneplacito, ad concordiam reduxerit, quae amicabiliter et absque aliquo discrimine facti per praelatos et capitula huiusmodi acceptata fuit.

Concordia instituta inter ordinarios et capitula.

Tenor concordiae.

§ 2. I. Videlicet, quod in quolibet decreto, in quo de punitione et poena contra aliquem ex capitularibus agitur, in ecclesiis, in quibus capitula exemptionem habere sunt solita, intelligeretur iuxta dispositionem et modum concilii Tridentini, capite VI sessionis XXV.

II. Item, quod in omnibus etiam decretis, in quibus imponitur poena sub iudicio peccati et restitutionis in foro conscientiae, dicta poena videatur valde periculosa, et quodammodo novum laqueum iniicere animabus, et propterea remittantur haec ad sanctissimum dominum nostrum, qui vel

tollere vel suspendere dignabitur dictam poenam quoad iudicium animae.

III. Item, tertia actione dicti concilii, capite I, *De archivio*, declaratur quod in iis ecclesiis, ubi plures claves haberi solent, vel alia consuetudo viget, quae securitati et custodiae scripturarum opportuna sit, prout dicitur esse in ecclesia Cordubensi, servetur dicta consuetudo.

IV. Item, in eodem, quia duo praesupponuntur archivia, alterum scripturarum episcopi in aliquo monasterio situandum, alterum scripturarum capituli in ecclesia cathedrali existens, declaratur ut, quando scriptura communis est, idest pertinens tam ad episcopum quam ad capitulum, habeatur in altero ex archivis originale, in altero copia authentica, quae sit eiusdem fidei et auctoritatis.

V. Item, decretum sextum de communionem approbandum est, ut optimum, poena autem et publica obiurgatio suspendenda est usquequo per sanctissimum dominum nostrum maturius super hoc deliberabitur et disponetur.

VI. Item, septimo, quod poena sit amissionis illius horae, in qua peccatur, ut infra in decimo, et ubi dicitur *ut abstineant a mussitationibus*, quia verbum illud videtur ambiguum et incertum, intelligatur de colloquiis et ratiocinationibus, prout infra in decimo.

VII. Item, in nono, quod suspendatur illud quod, qui non potest die sibi assignato celebrare, teneatur allegare causam, quae fortasse erit occulta et non publicanda, et tanto minus illam probare, sed sufficiat in genere se excusare, et alium sui gradus ac ordinis suo loco substituere; sed, si quis in hoc nimis contumax existeret, ita ut multo tempore non celebraret, animadvertat episcopus.

VIII. Item, in decimo capite declarandum est quod colloquentes in choro amittant distributionem illius horae, in qua peccarunt, ut supra in septimo.

IX. Item, in duodecimo capitulo, ubi dicitur quod bis tantum in hebdomada fiat capitulum, non ita amare intelligatur ut excludatur casus necessitatis vel utilitatis ecclesiae.

X. Item, in vigesimo tertio capitulo, ubi datur modus concedendi licentiam iis, qui studere debent, quamvis ibi loquatur solum de ordinario, intelligatur etiam de capitulo et de quovis alio, ad quem de iure vel praescripta consuetudine forte spectat huiusmodi licentiam concedere, ut omnes non aliter concedant, quam modo et forma hoc decreto praescripta, prout praemissa omnia in dicta concordia seu declarationibus dicitur plenius contineri.

Confirmatio concordiae.

§ 3. Cum autem, sicut eadem petitio subiungebat, praesidens, episcopi et capitula praefati cupiant concordiam et declarationes huiusmodi, pro illarum subsistentia firmiori, nostro et dictae Sedis munimine roborari, supplicari nobis fecerunt humiliter quatenus declarationes huiusmodi apostolica auctoritate confirmare, et nonnulla alia declarare, aliasque eis in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur, inter fideles quoslibet, praesertim personas ecclesiasticas, pacem et concordiam vigere sinceris affectibus exoptantes, episcopos et capitula huiusmodi ac eorum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodati existant, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, concordiam et declarationes praedictas, necnon omnia et singula in eis contenta quaecumque apostolica auctoritate praedicta per praesentes confirmamus.

§ 4. Declarantes tamen ut per illa de-

creta, in quibus imponitur poena sub iudicio peccati, non censeatur inducta nova obligatio peccati, tamen restitutionis in foro conscientiae firma maneat, eo tamen modo et in iis, in quibus ante praefatum concilium dictae poenae locus erat.

Declaratio poenae peccati, ut in num. II.

§ 5. Rursus, in decreto sexto, actione III, poena illa et publica obiurgatio deleatur; sicque dictis concordiae et declarationibus nostrae approbationis et perpetuae firmitatis robur adiicimus, easque validas et efficaces existere, suosque plenarios effectus sortiri, ac per episcopos et capitula praedictos ac eorum singulos illorumque successores perpetuo inviolabiliter et firmiter observari debere, illosque ullo umquam tempore ab illis resilire aut reclamare non posse, sed ad omnium et singulorum praemissorum veram observationem teneri et efficaciter obligatos existere, et ad id sententiis et censuris ecclesiasticis ac etiam pecuniariis poenis cogi et compelli posse; sicque per quoscumque iudices et commissarios, ac etiam causarum Palatii Apostolici auditores, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et interpretari debere; irritum et inane decernimus, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari; omnesque et singulos iuris et facti defectus, si qui forsitan intervenerint in eisdem, supplemus.

Firmitas constitutionis.

§ 6. Non obstantibus apostolicis necnon, in provincialibus et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus; ac dictarum ecclesiarum, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis eisdem ecclesiis illarumque episcopis et capitulis ac quibusvis aliis, sub quibuscumque tenoribus et formis concessis et approbatis, ac etiam iteratis vicibus inno-

Clausula sublata.

Clausulae.

1 Vide n. v.

vatis; quibus omnibus, illorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanens, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Fides transumptorum.

§ 7. Ceterum, quia difficile foret etc.

Datum Romae apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris, die XII octobris MDLXIX, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 12 octobris 1569, pontif. anno IV.

CXLIII.

Revocatio indultorum, praeter iuris communis dispositionem concessorum, recipiendi vel retinendi religiosos alterius Ordinis, etiam laxioris.

Pius episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Causae huius constitutionis.

Quaecumque sacrarum Religionum statum offendere noscuntur, nostrum nos incitat officium de medio remove. Quamquam enim de cohibendis regularibus ad alium Ordinem translatis sancta synodus Tridentina salubri consilio decrevit ut nemo, cuiuscumque Ordinis, praelatus vel superior, vigore cuiusvis facultatis, illorum quempiam ad habitum et professionem admittere possit, nisi ut in Ordine, ad quem transfertur, sub sui superioris obedientia in claustris perpetuo maneat; multi tamen superiores et praelati, obtentu privilegiorum, quamplurimos apostatas et alios diversorum Ordinum ad se,

1 Haec dispositio concilii Tridentini habetur in sess. XIV, De Reform. cap. XI; et sess. XIV, De Regularib., cap. XIX.

ob iurgia, contentiones, levitatem et malefacta, et maxime fugientes, eo etiam consilio receptare non desinunt, ut illorum opera in visitandis infirmis, gerendis eorum locorum rebus et negotiis utantur, ex qua re plerique, solutiores effecti et quasi impunitatem assecuti, non personas tantum eorum Ordinum, unde animadversionis metu forte exierant, sed et ipsorum Ordinum ritus moresque maledictis insequuntur.

§ 1. Quocirca, cum eiusmodi privilegia veniant abroganda, quandocumque insigniter comperiuntur nocere vel etiam scandala generare, nos, his aliisque rationabilibus causis adducti, et ut quibuslibet huiusmodi effugia praecludamus, de nobis attributae potestatis plenitudine, revocamus et abolemus omnia et quaecumque privilegia, facultates, dispensationes et indulta, praeter iuris communis dispositionem emanata, recipiendi vel retinendi fratres, monachos, canonicos et alios etiam laxiorum Ordinum professores, quibuscumque Ordinibus, monasteriis, hospitalibus, militiis et piis locis, etiam Sancti Antonii Viennensis, Sancti Spiritus in Saxia de Urbe, S. Ioannis Hierosolymitani, Iesu Christi, Sancti Iacobi de Spatha, Sancti Lazari Hierosolymitani, eorumque ecclesiis, membris, superioribus et personis, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac nos et Sedem Apostolicam, tam in ipsorum monasteriorum, hospitalium et locorum institutione, quam deinceps quomodocumque ac quotiescumque, etiam per modum statuti perpetui, ac initi et stipulati contractus, et alias sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis restitutionibus, praeservationibus, mentis attestationibus, derogatoriis derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis, necnon irritantibus et aliis decretis, etiam

Revocatio privilegiorum recipiendi vel retinendi regulares alterius Ordinis, etiam laxioris.

motu proprio et ex certa scientia deque simili potestatis plenitudine, etiam pauperum infirmorum miserabilium et cuiuscumque alterius pii operis intuitu, ac etiam ex quibuscumque aliis causis, quantumvis gravibus, caritativis et necessariis, etiam consideratione vel ad supplicationem imperatorum, regum aliorumque principum necnon sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium, deque illorum consilio et matura deliberatione prius habita, concessa, confirmata ac etiam multiplicatis vicibus innovata, extensa vel etiam moderata. Cassamus quoque et annullamus, quoad illa, omnes apostolicas et alias litteras super iis confectas, ac processus et alia inde secuta quaecumque.

§ 2. Ac volumus ea omnia vires et effectum de cetero non habere, ita ut post hac, illorum sic revocatorum praetextu, praelati et superiores praedicti aut alii quicumque nullum prorsus alterius, etiam laxioris, Ordinis vel observantiae regularem, etiam specialem transeundi ad ipsos licentiam (iuxta huiusmodi privilegia dumtaxat) ferentem, ad habitum et professionem regularem in suis quisque monasteriis, domibus, locis vel Ordinibus, etiam ut in claustris perpetuo maneat, admittant, nec omnino quemquam recipiant vel retineant; eos vero, quos in aliquo ex casibus supradictis (vigore huiusmodi privilegiorum tantum, ac praeter iuris communis dispositionem) iam habent translato, ad eorum superiores et loca eius Ordinis, unde erant profecti, quamprimum remittant.

§ 3. Decernentes admissiones, receptiones et retentiones huiusmodi nulla firmitate subsistere, neminemque prorsus ulli voto, ulli Regulae vel observantiae, etiam iuramento aliave solemnitate promissae, obligare: necnon irritum et inane quicquid secus per praedictos aut quos-

cumque alios, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 4. Quicumque vero aliquem contra huius nostrae revocationis tenorem admiserint aut receperint, aut illos aut quos iam habent, modo praedicto translato aut receptos, retinuerint, ipsos omnibus et singulis dignitatibus, administrationibus, beneficiis, officiis, fructibus et pensionibus ecclesiasticis, praesentium auctoritate, privamus, et ad futura inhabiles esse volumus eo ipso.

§ 5. Quocirca omnibus locorum ordinariis, in quorum dioecesibus loca praedicta consistunt, per apostolica scripta mandamus ut, per se vel alium seu alios, de translatis praedictis auctoritate nostra cognoscentes, in eos, quos contra hoc praescriptum nostrum degere invenerint, ac etiam recipientes vel retinentes, reiecto quocumque exemptionis privilegio, animadvertant; ipsosque praeterea translato vel retentos ad priores Ordines et disciplinam remittere procurent. Contradictores quoscumque per censuras et poenas ecclesiasticas ceteraque iuris et facti remedia opportuna, quacumque appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§ 6. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis; ac monasteriorum, hospitalium, militiarum, Ordinum et locorum praedictorum, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, stabilimentis, usibus et naturis; quodque praelatis et superioribus praedictis vel quibusvis aliis, communiter vel divisim, a praedicta sit Sede indultum quod litteris revocatoriis, sub quacumque formula editis, nullatenus, vel nisi modis et formis in huiusmodi indultis contentis, parere, et ob non paritionem aliquas censuras et poenas incurrere, aut alias inter-

Contravenientium poenae.

Ordinariis contra praedictos procedant.

Clausulae derogatorie.

dicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi, necnon monasteriis, hospitalibus, militiis et Ordinibus huiusmodi mentionem, et quibuslibet aliis privilegiis, exemptionibus, indulgentiis et litteris apostolicis, generalibus et specialibus, etiam motu, scientia et potestatis plenitudine praedictis concessis, cuiuscumque tenoris existant, per quae, praesentibus non expressa vel omnino non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, et de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis, quae omnia nolumus cuiquam contra praedicta in aliquo suffragari, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides exemplorum.

§ 7. Volumus autem ut ipsarum praesentium exempla edantur, eademque, etiam impressa, notarii publici manu et praelati ecclesiastici eiusve curiae sigillo obsignata, eandem illam ubique locorum fidem, in iudicio et extra illud, faciant, quam ipsae praesentes facerent, si essent exhibitae vel ostensae.

Nulli ergo omnino hominum etc. Si quis autem etc.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo sexagesimo nono, pridie idus octobris, pontificatus nostri anno iv.

Dat. die 14 octobris 1569, pontif. anno iv.

CXLIV.

Reformatio officii correctoris Cancellariae Apostolicae et litterarum minoris iustitiae, contradictarum nuncupatarum 1.

Pius episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontificis circumspecta providentia nonnumquam gesta per Romanos

1 Aliam reformationem fecit Pius IV, ut in eius constitutione LXXVII, *Universi*, pag. 200 huius tomi; et de materia Cancellariae attende in Martini V constit. IV, in *apostolicae*, tom. IV, pag. 679.

Bull. Rom. Vol. VII.

99

Pontifices praedecessores revocat et moderatur, prout in Domino salubriter expedire conspiciit. Hinc est quod, ad reformationem litterarum officii correctoris minoris iustitiae, contradictarum nuncupatarum, Camerae nostrae Apostolicae attendentes, licet a felicis recordationis Pio Papa IV, praedecessore nostro, quamplurima salubria statuta et ordinata fuerunt, tamen, quia experientia compertum est, propter nimias subtilitates, adhuc saepe ex dicto officio rescripta contra mentem nostram in grave partium praedictarum emanasse, quibus, prout ex debito officii nostri tenemur, provide consulere volentes, hac nostra constitutione perpetua statuimus, decernimus atque prohibemus.

§ 1. Ne corrector et procuratores collegii officii litterarum praefatarum ex officio, ut antea, commissiones causarum sub quacumque forma, subrogationes et iudicum mutationes concedant; minusque iudicibus ordinariis aut aliis delegatis aliquos illis adiungant; aut quorumvis testimonium, etiam ad perpetuam rei memoriam, examen ipsi delegent; neque litteras ad effectum revelationis aut aliquid restituendi aut deponendi seu testimonium veritatis perhibendi contra occultas personas in forma *Significavit* concedi solitas, aut litteras, quas iuris declaratorias super Religionis validitate aut quibusvis aliis quaestionibus, causis et negotiis, et quas conservatorias appellant, expediant; sed omnes ad nos et futurum Romanum Pontificem referantur, per Signaturam nostram aut eiusdem Romani futuri Pontificis expediendas et decidendas, prout negotiorum et personarum qualitas ac rei gravitas et necessitas postulaverit. Litteras vero commissionum secundum supplicationes huiusmodi, super negotiis, causis et quaestionibus praefatis signandas, corrector et collegium huiusmodi per illius officium expediat.

Causae huius reformationis.

Corrector et procuratores abtineant commissionibus causarum etc.

Prohibitio de cateto eos recipiendi.

Annullatio litterarum apostolicarum desuper confectarum, et processus etc.

Corrector concedat confirmationes contractuum et sententiarum.

§ 2. Possit tamen idem corrector, ut antea, ex officio litteras super confirmatione contractuum, ad supplicationem partium et sine alterius praeiudicio, ac sententiarum et laudorum, de consensu partium, cum solitis clausulis in forma communi expedire.

Regulas aliae non doli.

§ 3. Regulas Cancellariae non nisi de consensu sanctae Romanae Ecclesiae vicecancellarii aut illius regentis concedat.

Beneficiales materiae non expedit.

§ 4. Abstineat vero corrector et collegium praefatum, quibus iustitiae maioris litterarum expeditio commissa fuit, ab omnibus materiis beneficialibus, tam principalibus quam accessoriis, et materiis perpetuis, necnon a concessione absolutionis a censuris seu commissionibus illarum.

Licentias testandi quas concedat.

§ 5. Licentias testandi, nisi pro summa centum ducatorum, iuxta formam in quinterno Cancellariae nostrae traditam, concedat, et dummodo aliam similem non obtinuerint; et quod in omnibus licentiis praefatis haec clausula, *dummodo similem antea non obtinuerint*, apponatur.

Statuta et privilegia non contrahunt.

§ 6. In confirmationibus statutorum, constitutionum, ordinationum et privilegiorum se non intromittat.

Licentias alienandi non doli.

§ 7. Licentias alienandi bona ecclesiastica seu ad loca pia pertinentia, confirmationes alienationum huiusmodi bonorum, cuiuscumque, etiam modicae, quantitatis existant, ipse non attingat nec expediat.

Litterae per officiales examinantur.

§ 8. Litterae vero per correctorem et officium praefatum expediendae, ad Bullariam non mittantur, nisi praevio examine et censura vicecancellarii aut regentis et in eadem Cancellaria nostra de maiori praesidentia assistentium probatae fuerint; post cuius iudicium, neque corrector aut quisvis alius manum, eas immutando, sub poena falsi, apponat.

§ 9. Abstineat quoque ab omnibus materiis concernentibus statum et per-

sonas regulares utriusque sexus cuiuscumque Ordinis.

§ 10. Conficiant praeterea procuratores praefati archivum in Palatio nostro Apostolico, in loco per nos designando, et litteras omnes extense et integre registrent, et ad minus singulo quoque trimestri ad dictum archivum custodiendas deferant.

Procuratores archivum faciunt etc.

§ 11. Inhibentes collegio et correctori praefatis, sub poena privationis officiorum, ne contra declarationem, ordinationem et decretum praefatum aliquid innovare praesumant. Ceteris omnibus aliis, quae a Pio praefato et aliis Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris statuta et decreta sunt, firmis manentibus.

Contra hanc bullam et aliam Pii IV. nihil agant.

§ 12. Sicque, in praemissis omnibus et singulis, per quoscumque iudices et commissarios, etiam ipsius Ecclesiae Romanae cardinales, sublata eis quavis aliter interpretandi facultate, iudicari et definiri debere; et quicquid secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, attentari contigerit, irritum et inane similiter decernimus.

Decretum illius.

§ 13. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis; privilegiis quoque et indultis eisdem correctori et procuratoribus, eorumque collegio, sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis clausulis et decretis per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac forsitan nos concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus, etiam si, pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et expressa ac individua et de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi praesentibus pro sufficienter expressis habentes, specialiter et expresse derogamus, contrariis quibuscumque.

Derogatio contrariarum.

1 Cherub. addit et iudicandi (R. T.).

Supplicationes commissionum quomodo expediendae.

§ 14. Volumus autem quod liberum sit omnibus supplicationes commissionum causarum, in praesentia nostra et Romani Pontificis pro tempore existentis signatas, non solum per officium contradictarum, ut praefertur, sed etiam, ut antea, per litteras in forma brevis expediendas obtinere, dummodo per extensum et non supplicatione introclusa litterae praefatae expediantur.

Taxa non augentur.

§ 15. Inhibentes secretariis et scriptoribus dicti collegii, sub poenis indignationis nostrae et privationis officiorum, ne, propter extensionem huiusmodi, taxam et impensam, etiam occasione scripturae aut laboris vel celerioris expeditionis, augeant.

Litterae registrentur etc.

§ 16. Mandantesque collegio et scriptoribus quod litterae praefatae per eosdem registrentur, et in Palatio nostro ad archivum, in loco similiter per nos designando, singulo quoque trimestri, ad minus, ut supra deferantur.

Forma et effectus publicandi.

§ 17. Ut autem praesentes litterae ad omnium notitiam deducantur, et eos, quorum interest vel interesse poterit, omnino afficiant, volumus et mandamus illas in Palatii nostri Apostolici ac Audientiae litterarum contradictarum valvis, et acie Campi Florae, per aliquos ex cursoribus nostris affigi, et per aliquod temporis spatium, relicta ibidem earum copia, affixas detineri, ut ii, quos litterae ipsae concernunt seu concernere poterunt quomodo libet in futurum, nullam possint excusationem praetendere vel allegare quod ad ipsorum notitiam non pervenerint, cum non sit verisimile apud eos incognitum remanere quod tam patenter publicatum fuerit; et quod in quinterno Cancellariae praefatae describantur.

Nulli ergo etc. Si quis etc.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quin-

gentesimo sexagesimo nono, xii. kalendas novembris, pontificatus nostri anno iv.
Dat die 21. octobris 1569, pontif. anno iv.

Sequitur declaratio praedictae reformationis.

Pius Papa V, motu proprio, etc.

Nuper, certis rationabilibus causis tunc suadentibus, circa officium correctoris litterarum Cancellariae nostrae, contradictarum nuncupatarum, statuimus ut nihil omnino eorum, quae tunc expressa sunt, quae antea ex dicto officio concedi consueverant, deinceps, absque signatura nostra et, in litterarum apostolicarum expeditione, sanctae Romanae Ecclesiae vicecancellario assistentium recognitione et censura, a praedicto correctore expediretur.

Causa huius declarationis.

§ 1. Nos, causis praedictis postea plenius cognitis, cupientes promptiori eorum expeditioni, quae iustitiam concernunt, minorique partium dispendio consulere, motu simili etc. certa scientia volumus, ac dilectis filiis correctori et procuratoribus huiusmodi litterarum contradictarum concedimus ut rescripta et commissiones omnium causarum, tam civilium quam criminalium, necnon iudicum subrogationes, mutationes, adiunctorum dationes, sive ordinariis sive delegatis faciendas, testium ad futuram rei memoriam examinandorum concessionem et reliquas materias, maiorem vel minorem nuncupatam iustitiam mere concernentes, super quibus omnibus supplicationes, nostra seu Romani Pontificis pro tempore existentis aut Signaturae nostrae iustitiae praefecti prius manu signatas, et non alias, absque assistentium praedictorum recognitione vel censura, valeant expedire. Et simili modo, super supplicationibus manu nostra signatis, litteras ad effectum revelandi aut aliquid restituendi ac testimonium

Declaratio dictae reformationis et facultatum correctoris et procuratorum.

veritatis perhibendi contra occultas personas in forma *Significavit*, etiam private quoad omnes, quibus id (excepto dumtaxat nostro in spiritualibus vicario Urbis, qui in Urbe ipsa et suburbiis tantum illas expedire possit) omnino inhibemus. Et eos ac etiam notarios, qui contrafecerint, emolumentis omnibus suorum officiorum per annum integrum privamus, locis piis applicandis, et praeterea quingentorum ducatorum auri de Camera ac aliis poenis arbitrariis afficiendos decernimus. Quae omnia (donec aliter per nos aut Sedem Apostolicam reformando fuerit constitutum) omnino volumus observari, reliquis omnibus, in reformatione nostra super hoc edita contentis, salvis remanentibus: ita tamen quod nullus alius quam praedictus vicecancellarius seu eius locumtenens litteras praedictas ad Bullariam transmittere possit.

Sola signaturam praesentibus sufficere, atque in iudicio et extra fidem facere.

Clausulae derogatorias.

§ 3. Regulis nostris in contrarium editis, et de non tollendo iure quaesito et aliis constitutionibus et ordinationibus apostolicis et in reformatione praedicta contentis, etiam specialem et expressam derogationem et mentionem requirentibus, et clausulas derogatorias continentibus, ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

Placet. Motu proprio, M.

CXLV.

Suppressa congregatione Ordinis S. Crucis Fontis Avellanae, ipsius monasteria et loca Camaldulensi congregationi attribuit.

Pius episcopus servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Quantum animus noster gaudio perfunditur de Religionibus bene institutis;

1 Annal. Eccles., tom. xxiii, pag. 191.

tantum innixus haeret illi dolor de praevaricatione nonnullarum, quae summo studio et labore ad praesidium fidei catholicae eductae, mala daemonis arte postea defecerunt.

§ 1. Quo in numero monachos monasterii et congregationis S. Crucis Fontis Avellanae, Ordinis S. Benedicti, Eugubinae dioecesis, iam pridem conspicamur, non sine moerore expendentes quanto in periculo hi versentur, quamque longissime aberrent a monastica illa disciplina, in qua in eremo, a venerabilis memoriae Petro Damiano tanta olim pietate instituta, felicitis recordationis Ioannes Papa XXII, ad fundendum uberiores fruges, de fratrum suorum consilio et apostolicae potestatis plenitudine, commutavit. Ut vero illos vagos et dissolutos in viam quoquo pacto reduceremus, primum eorum animos per dilectum filium nostrum Iulium tit. S. Petri ad Vincula presbyterum cardinalem Urbini, praedicti monasterii commendatarium, qui illorum correctionem vehementer expetebat, explorandos curavimus, num tandem resipiscentes ex mundi involueris in ovile pro instituto convenire, et quam decet vitam in claustro agere, et propter inordinatos ipsorum ritus, proborum religiosorum moderationi subesse proponerent. Sed ad excusandas excusationes in peccatis quidam sese Regulam cum ea, quam nunc habere dicunt, libertate ingressos esse; alii alia inania causantes, iugum Religionis et clausuram aperte detrectarunt. Cumque impensius instarem, rursus a praedicto cardinali adstricti, capitulum generale apud dictum monasterium indixerunt, ex cuius recessu, cum omnia bona sperabamus, tum priores illorum ad nos missi, eos futurae reformationis prorsus obtemperaturos esse coram annuebant; interim vero alia atque alia clam pertractantes, diem ex die ducere conabantur, ut forte inter multas sollici-

Exordium de sumptum a rei serie.

Narrat Pontifex quae fecerit ut hos monachos ad bonam frugem reduceret.

Sed irritum conatu.

tudines hoc negotium oblivioni daremus. Sed, postquam optata perficere decrevimus, ac proinde quid ferrent in mandatis procuratores praedicti cognoscere contendimus, ipsi ita demum se voluntati nostrae adstipulatos remuntiarunt, si earum rerum, quas suas praetendunt, usum atque dominium retinerent, et in reliquum tempus vitae libertate anteacta fruerentur, diiudicari licet quam periculosum sit hoc nostrum institutum longius remorari. Postquam igitur illos tamdiu expectatos alieno animo esse, neque in communem salutem, uti aequum fuit, per se consulere intelligimus, non procrastinandi ulterius arbitramur, quin, quod hac in re ad officium nostrum pertinet atque in animo institimus, sedulo persequatur.

Omnes prioratus, commendarum aliasque provisiones eorum favore factas annullat;

§ 2. Itaque, de simili potestatis plenitudine, revocamus et abolemus omnes et quascumque, tam apostolicas quam ordinarias, collationes, provisiones, commendas perpetuas et temporales ac alias dispositiones de prioratibus, dignitatibus, administrationibus et officiis, etiam conventualibus et claustralibus, monasterii et congregationis praedictorum et ab illis dependentibus, necnon omnibus et singulis aliis beneficiis, cum cura et sine cura, saecularibus ac quorumvis Ordinum regularibus, etiam de iure patronatus laicorum sive etiam nobilium existentibus; ac etiam reservationes fructuum et aliarum rerum ecclesiasticarum; necnon assignationes pensionum super similibus fructibus et rebus, praedictis monachis, sive in perpetuum, sive ad certum et quaecumque tempus vel etiam ad nutum, factas; necnon omnes regressus, accessus et ingressus, ac regrediendi, accedendi et ingrediendi facultates et indulta; coadiutorum quoque deputationes ad illos, illas vel illa ex quacumque causa, quantumvis onerosa et considerabili, eisdem per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros

ac nos et Sedem Apostolicam eiusque legatos.

§ 3. Necnon superiores, etiam motu proprio et ex certa scientia, deque simili potestatis plenitudine ac alias quomodo-cumque concessa, restituta et confirmata; ac beneficiorum ipsorum foundationes, inter alia, disponentes quod nullus, nisi Ordinem praedictum expresse professus, ad dicta beneficia, etiam de iure patronatus existentia, assumi possit, quorum omnium tenores aequae atque ad verbum inserebantur praesentibus, haberi volumus pro expressis. Cassamus quoque et annullamus apostolicas et quascumque alias litteras desuper confectas, necnon processus inde habitos et quaecumque secuta sunt, etiam ex eisdem; quin etiam omnes et singulos monachos praedictos, etiam longissimo et quantocumque tempore possessores, eisdem omnibus praesentium auctoritate privamus privatosque esse, ac prioratus, dignitates, administrationes, officia et beneficia praedicta vacare decernimus et declaramus; ipsosque ab illorum possessione amovemus, ac omnium et singulorum dispositionem nobis et dictae Sedi specialiter et expresse reservamus.

Foundationes, creationes, iura patronatus, ac privilegia irrita, omniaque beneficia vacare decernit;

§ 4. Insuper, causis praedictis adducti, et praeterea cogitantes monachos numero adeo exiguo, atque omnino ipsam congregationem angustis adeo finibus circumscriptam, ut illa per se, etiam reformata et correpta, paucos admodum fructus producere possit; proinde conducibilis fore existimamus, si alteri, meliori disciplina institutae, commodis rationibus adscribatur. Quare, de simili potestatis plenitudine, extinguimus et abolemus in praedicto monasterio et illius dignitate abbatiali, ac etiam in omnibus prioratibus, membris et locis dictae congregationis et ab ea communiter possessis, pariterque in omnibus beneficiis cum cura, regularibus, ad dispositionem abbatis ipsius monaste-

Congregationem Fontis Avellanae eiusque nomen abolet;

rii pertinentibus; Ordinem, statum, nomen et essentiam regularem S. Benedicti et congregationis Fontis Avellanae.

§ 5. Ipsum vero conventum, cum ecclesia et claustro ad conventum necessario, ac prioratibus, membris et locis, necnon proprietatibus, iurisdictionibus et iuribus omnibus ab ipsa congregatione extincta communiter possessis (praedicta dignitate abbatali illiusque mensa necnon cappella subtus altare maius dictae ecclesiae ac parte aedium dicti monasterii, quae ab intimo septo conventus dividi et ad usum abbatis accommodari poterunt, ac etiam omnibus bonis, beneficiis, iuribus et iurisdictionibus eiusdem dignitatis penitus separatis et exceptis etc.), Ordini et congregationi monachorum Camaldulensium perpetuo unimus, annectimus et incorporamus: ita ut posthac una et eadem utrorumque congregatio et sodalitas monachorum Camaldulensium fiat monasterium Fontis Avellanae, necnon prioratus, membra et loca.

§ 6. Itaque monachi omnes extinctae congregationis ad Regulam, habitus, ritus et mores monachorum Camaldulensium omnino reformare, illique horum institutis prorsus conformari debeant: mandantes, in virtute sanctae obedientiae, priori generali congregationis Camaldulensis ut, salvo cappella ac aedium parte a dicto Iulio cardinali statuenda; omnibusque proprietatibus, bonis, rebus, iuribus et iurisdictionibus spiritualibus et temporalibus dictae dignitatis abbatalis et illius abbatis, ut praedictum est, separatis, corporalem possessionem conventus, monasterii, prioratum, membrorum, locorum, proprietatum et iurium omnium communiter possessorum, per se vel alium seu alios, omni mora et dilatione praecisa, libere capiat et apprehendat, captamque et apprehensam, sine spoli et attentatorum vitio, perpetuo retineat: monasterium et

loca ad conventum idonea de monachis suae congregationis, iuxta illius morem, instituat; alios vero supradictae congregationis extinctae Ordinem ipsum Camaldulensem ingredi volentes, per alios conventus suos, una cum aliis monachis Camaldulensibus, distribuat.

§ 7. Contradictores quoslibet et rebelles per censuras et poenas ecclesiasticas ceteraque omnia iuris et facti remedia opportuna, omni et quacumque appellatione remota, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§ 8. Ut vero iustus monachorum et ministrorum numerus apud dictum monasterium commodius haberi possit, qui quidem numquam paucior triginta monachorum sit, partem proprietatum, possessionum propinquarum et commodiorum mensae abbatalis praedictae, eisque ad valorem annuum mille scutorum moneatae, videlicet iulii decem pro quolibet scuto, computatis, ab ipsa mensa, de consensu dicti Iulii cardinalis, dividimus et separamus, eamque mensae conventuali ipsius monasterii, pro victu monachorum, fabrica et aliis oneribus, perpetuo applicamus et appropriamus.

§ 9. Ad hoc, eisdem monachis et personis, etiam in praedictis membris et locis constituendis, ut omnibus et singulis privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, gratiis et indultis, etiam ratione possessionum et bonorum Ordini et congregationi Camaldulensi quomodolibet concessis et concedendis, pariformiter et aequae principaliter uti, potiri et gaudere libere et licite valeant, perpetuo concedimus.

§ 10. Ceterum, ne praesentium effectus extinctae congregationis monachorum pertinacia protrahatur, volumus ut, infra mensem a publicatione praesentium, in dicto conventu facienda, numerandum, illi omnes vel congregationem monachorum

Contradictores poenis compescendo;

Numerum monachorum praefigiti, dotemque pro eorum sustentatione assignat;

Huiusmodi monachis privilegia Camaldulensium communicat;

Monachi Fontis Avellanae intra mensem alicui religioso Ordini dent omen; alias puniri decernit;

Camaldulensium ingrediantur, vel ad aliquam ex Religionibus approbatis transeant, et ibi Ordinem, iuxta cuiusque Regulae instituta, omnino profiteantur; sin minus, lapso mense, in eos, tamquam desertores, ut ceteris etiam exemplo sint, animadvertendum curabimus, prout rei gravitas videbitur postulare.

§ 11. Nos enim omnes sic ingressos vel translatos et professos ac voluntati nostrae obsecutos, anteactae vitae poenitentes, a reatu apostasiae et criminibus omnibus, necnon excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque sententiis, censuris et poenis ecclesiasticis, quas ipsi, extra claustra suorum locorum et in saeculum vagando, iuxta canonicas sanctiones et Ordinis S. Benedicti instituta incurrerunt, etiam habitu saeculari, regulari saepius dimisso vel mutato aut operto, aut saeculari assumpto, in utroque foro absolvimus; cum eo tamen, quod quisque poenitentiam, quam confessor idoneus a se eligendus pro commissis iniunget, adimplere omnino teneatur; ac cum eis, super irregularitate, quam contraxerunt propterea, ac quia, censuris et poenis huiusmodi sic ligati, missam et alia divina officia, non tamen in contemptum clavium, celebrarunt, et alias sese immiscuerunt saepius in divinis; utque in susceptis ordinibus, etiam in altaris ministerio, ministrare, et ad dignitates, officia et administrationes promoveri, illaque recipere et exercere libere et licite valeant, dispensamus; abolentes omnem inhabilitatis et infamiae maculam sive notam, contra ipsos quomodocumque insurgentem ex praedictis. Iubemus igitur monachis et personis monasterii et extinctae congregationis in universum et singulatim praedictis omnibus, non expectata alia iussione mentisve nostrae declaratione, parere; neminemque prorsus, etiam ex iis quorum collationes, provisiones et commendae beneficiorum et

Obedientes ab apostasia, excommunicatione, irregularitate, suspensione etc. absolvit.

aliae gratiae hic revocatae sunt, quocumque tempore, quavis causa, restitutionem in integrum, reductionem ad terminos iuris aut quodvis aliud gratiae vel iustitiae remedium impetrare; vel etiam ab alio vel aliis impetrato aut etiam motu simili concesso uti posse.

§ 12. Postremo dignitatem praedictam abbatalem, ut supra separatam et exemptam, necnon ecclesiam, cappellas et beneficia omnia regularia, ad liberam dispositionem abbatis dicti monasterii pertinentia, ad statum saecularem perpetuo reducimus: ita ut deinceps abbas dicti monasterii nihil omnino cum monachis, conventu, Ordine et congregatione commune habeat. Neque rursus ipsi in eum dictamve abbatiā eiusque mensam, proprietates, bona, beneficia, iurisdictiones et iura quidquid praetendere possint.

§ 13. Ac eidem abbatae cappellam pro ecclesia et parte aedium praedictarum pro habitatione perpetuo assignamus.

§ 14. Statuimusque ut ipsa dignitas abbatae nuncupanda, quotiescumque vacabit, clerico saeculari, tamquam beneficium saeculare, curam animarum non habens, et cum quibuscumque aliis, etiam curatis, compatibile, a congregatione praedicta prorsus alienum, per Romanum Pontificem dumtaxat conferri et assignari debeat, eidemque Sedi praedictae, ut olim monasterium erat, prorsus subiectum remaneat; et beneficia omnia, cum cura et sine cura, ad saecularitatem redacta et ad dispositionem dicti abbatis pertinentia, etiam de iure patronatus, ut praefertur, existentia, deinceps clericis saecularibus dumtaxat assignari; et in eis, qui de iure patronatus sunt, personae saeculares, ad praesentationem patronorum dictorum, institui per ipsum abbatem debeant.

§ 15. Decernentes supradicta omnia et singula perpetuo inviolata atque immutabilia fore, neque per quoscumque iudices

Abbatialem dignitatem saecularem efficit.

Eidem et cappellam assignat eidem;

Eius ceterorumque beneficiorum a congregatione suppressa dependentium collationem Rom. Pontifici reservat;

Huiusmodi decreta perpetuo servari iubet;

ordinarios et delegatos, etiam S. R. E. cardinales, sublata cuique aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, ubique iudicari debere; necnon irritum et inane quidquid secus super praedictis omnibus et singulis per quoscumque iudices etc. debere; ac insuper etc., scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogat obstantibus. § 16. Non obstantibus nostris de non tollendo iure quaesito, et de unionibus committendis ad partes, vocatis quorum interest, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis; ac monasterii, Ordinum et congregationum praedictarum, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, ac praedictis foundationibus; privilegiis quoque, exemptionibus et indultis apostolicis, illis illorumque superioribus et personis, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac nos et dictam Sedem, etiam per modum statuti perpetui, ac initi et stipulati contractus, et alias sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis clausulis et decretis, in genere vel in specie, concessis, confirmatis et innovatis, et quibuscumque aliis indulgentiis et litteris apostolicis, cuiuscumque tenoris existant, per quae, praesentibus non expressa aut omnino non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, et de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis; quae omnia et singula praesentibus pro sufficienter expressis haberi, nec contra ipsarum praesentium tenorem, volumus cuique in aliquo suffragari, ceterisque contrariis quibuscumque.

Haec litterae publicatae singulos arcent. § 17. Denique volumus ut, publicatione praedicta, uti dictum est, facta, litterae praedictae unumquemque perinde arceant ac si singulatim intimatae fuissent.

§ 18. Earum quoque exempla, etiam impressa, notarii publici manu et praelati

ecclesiastici eiusve curiae sigillo obsignata, eandem illam prorsus fidem ubique locorum; in iudicio vel extra illud, faciant, quam ipsaemet praesentes facerent, si essent exhibitae vel ostensae.

§ 19. Nulli ergo omnino hominum etc. Clausulae.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo sexagesimo nono, quarto idus decembris, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 10 dec. 1569, pontif. anno IV.

CXLVI.

Constitutio Bonifacii VIII contra offendentes S. R. E. cardinales extenditur etiam contra scientes et non revelantes¹.

Pius episcopus servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Infelicitis saeculi pericula miserati, dolorem comprimere non valemus, quod nefarii homines, iustorum sanguinem sitientes, ad illorum quoque perniciem infestiore animo incumbant, quos Spiritus Sanctus membra constituit praecipua Ecclesiae Dei, quam suo sibi sanguine acquisivit.

§ 1. Magna igitur ratione, post alios, Bonifacius VIII offendit. cardinales illorumque fautoribus poenas hic descriptas imposuit in cap. Felicitas, de poenis in vi. felicis recordationis Bonifacius Papa octavus, de fratrum suorum consilio, perpetua constitutione sancivit ut, si quis S. R. E. cardinem fuerit hostiliter insecutus aut percusserit aut ceperit aut mandaverit id fieri, sociusque fuerit facientis, factumve ratum habuerit, seu dederit consilium vel favorem aut receptaverit aut defenderit scienter eundem, tamquam lesae maiestatis reus, perpetuo

¹ Hoc idem prohibitum est in bullis quas in die Coenae Domini Romani Pontifices publicare consueverunt. Eadem Bonifacii VIII dispositio, quae est in capite Felicitas, de poen. in vi, fuit a Leone X extensa ad invadentes eorum domos, ut in eius const. xvii, Temerariorum, tom. v, pag. 648.

sit infamis, et praeterea diffidatus, ban-nitus et intestabilis; omnia eius aedificia ruinae perpetuae subiaceant, nullus ei debita reddere, nullus ei in iudicio respondere teneatur, bonis omnibus fisco vel reipublicae applicatis. Idem etiam feudis, beneficiis et officiis spiritualibus et temporalibus sit ipso iure privatus; sed et ipse insectans excommunicationis sententiam incurrat, quam solus Romanus Pontifex, excepto mortis articulo, valeat relaxare.

Eam non sufficere constitutionem inquit hic Pontifex; § 2. Sed ne haec quidem constitutio, propter abdita conscleratorum consilia, omnino satis esse noscitur ad huiusmodi sacrilegia amplius prohibenda. Qui enim alicui vim inferre sibi proponunt, id secreto, in occulto, ut maxime, machinantur, veluti impium illud facinus indicat in personam dilecti filii nostri Caroli tituli S. Praxe-lis presbyteri cardinalis Borromaei, ecclesiam Mediolanensem sanctissimis institutis studiose informantis, proxime attentatum. Quae res nos gravius commovet, vehementiusque excitat omnia exquirere, ut nobilissimae corporis nostri partes undique protegantur. Quibus enim praesidio erimus, quibus suppetias affe-remus, quos denique tutabimur, si templi Dei bases, si clarissima Ecclesiae lumina, si speciales filios, qui, pro animabus populorum, pro fide, pro iustitia, pro unitate pervigilant, inultos deseramus?

Propterea easdem poenas imponit scientibus et non revelantibus; § 3. Itaque sanctioni praedictae, de simili fratrum nostrorum consilio, adii-cientes, statuimus ut quisquis, etiam a nudo consilio aut simplici favore aut omnino a ceteris praedictis alienus, quem-piam auctorum, administratorum vel consociorum coniurationis sive conspirationis aut commissi committendive criminis in personam cardinalis, illorum fautorum, receptorum vel occultatorum, sive ex renunciatione sibi protinus vel per inter-

Bull. Rom. Vol. VII. 100

positam personam aut litteras facta, co-gnoverit, sive ex scripturis, coetu, co-natu, concursu, insidiis aliisque signis et indiciis qualemcumque scientiam habue-rit vel etiam coniecerit, quive horum quicquam intellexerit, quantumcumque res alias occulta sit, quamprimum id Romano Pontifici, si in Curia fuerit, sin autem ordi-nario loci; vel si cardinalis ipse ordi-narius extiterit, propinquiori episcopo; et si crimen nondum commissum fuerit, etiam ipsi cardinali properet revelare. Quicumque vero, etiam non subditus et omnino extraneus, defecerit, cuiuscum-que dignitatis fuerit, praedicto sit excom-municationis laqueo innodatus, pariterque maiestatis reus, infamiam et omnes poe-nas praedictas eo ipso incurrat.

§ 4. Eadem nihilominus constitutione, Poenas alias praeservat. quoad reliquas eius partes, ac ceteris om-nibus sanctionibus canonicis et civilibus, ad talium coercitionem editis, in suo ro-bore duraturis.

§ 5. Porro si quis, ad sanitatem rever-tens, rem adhuc incognitam retexerit, Rem deferens liberatur. omni noxa penitus liberetur.

§ 6. Ceterum loci ordinarius secreto cum casum ad se delatum, praedicto Ponti-fici primo quoque tempore nunciare, et in-terim rem omnem ab stirpe exquirere, et, si necessitas tunc postulet, saeculare quoque brachium adhibere¹.

§ 7. Sed, ne quisquam horum ignora-tionem valeat excusare, iubemus prae-sentes valvis ecclesiae S. Iohannis Latera-nensis et basilicae Principis apostolorum de Urbe, ubi publicabuntur, appendi, eisque detractis, earum exempla eo in loco relinqui, et eas pariter ab omnibus locorum ordinariis, in suis ecclesiis lo-cisque insignibus promulgari.

§ 8. Quia vero difficile nimis esset ipsas praesentes quocumque illas opus erit per-ferre, volumus earum exempla, etiam impressa, notarii publici manu et prae-

¹ Cher. addit curet (R. T.).

Transumptum fido.

lati, ecclesiastici eiusque curiae sigillo obsignata, eandem illam prorsus fidem, in iudicio et extra illud, ubique gentium, facere, quam ipsaemet praesentes facerent, si essent exhibitae vel ostensae.

Sanctio poenalis. Nulli ergo omnino hominum etc.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis dominicae MDLXIX, XIV kalendas ianuarii, pontificatus nostri anno IV.

Papae subsc. † Ego Pius catholicae Ecclesiae episc.

Sequuntur subscriptiones cardinalium et publicatio.

Dat. die 19 decemb. 1569, pontif. anno IV.

CXLVII.

Confirmatio constitutionis Gregorii XI ac sententiae latae in Rota Romana ad favorem sacrosanctae ecclesiae Lateranensis de Urbe, circa eius praeminentiam et superioritatem et praerogativam supra omnes Urbis et orbis ecclesias ac basilicam S. Petri de Urbe 1.

Pius episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Infirma aevi conditio saepe efficit ut res, vel maxime perspicuae et immemorabiles, perplexi erroris caligine sensim obductae, in gravia discrimina prolabantur.

§ 1. Quo genere affecta sacrosancta ecclesia nostra Lateranensis, post tot insignes ruinas, quae ei tenebrosis illis saeculis acciderant, quibus plerique Summi Romani Pontifices, aut religionis studio aut componendae pacis gratia aut bellorum periculo, longe ab Urbe, saepe enim in Galliis agebant, de summa quoque iuris sui et honoris praerogativa per-

1 Aliqua de hac Lateranensi ecclesia vide in Honorii III constitutione LIII, Sedis, tom. III, pag. 379; et de eius praeminentia vide in Gregorii XI constitutione VI, Super, tom. IV, pag. 334

peram laboravit. Etenim, longo post intervallo quam felicitis recordationis Leo Papa IV, parva de Saracenis speciali victoria, Urbem sui nominis praesidiumque ad Vaticanum statuerat, cum reduces deinceps Pontifices in aliis atque aliis Urbis ecclesiis, uti cuique tutum aut commodum erat, considerent, praedicta ecclesia, ex tam multis direptionibus, quasi solitudine facta, sacerdotes basilicae Principis apostolorum, cum parilis vetustatis gloria, tum nomine et dignitate illustres et insignes, ab ea rerum commutatione, praedictum sibi ius nixi sunt vindicare.

§ 2. Quam rem non ferens Gregorius Papa XI, qui etiam tunc Avinione sedebat, ut omnem dubitationem eximeret, declaravit et definivit praedictam ecclesiam Lateranensem, praecipuam sedem suam, dictae basilicae ac ceterarum omnium Urbis et orbis ecclesiarum caput, maximum supra illas omnes locum tenere.

§ 3. Sed dicti sacerdotes, translato inde prorsus Pontificum domicilio, elatiores quandocumque res tulit, audentius institerunt, donec Pius Papa quartus, antecessor noster, merito commotus quod in cleri conventu et supplicationibus res turbae intercederent, molestaeque dissensiones fierent, huic tandem controversiae finem constituere volens, causam universam dilecto filio magistro Francisco Sermento, causarum Palatii Apostolici auditori, commisit audiendam et, omni appellatione praecisa, penitus terminandam. Qui, vocatis utrinque capitulis, in ipsa causa rite procedens, definitiva sententia, ex communi aliorum dicti Palatii auditorum consilio, nuper prolata, declaravit ius praecedendi, et praerogativam honoris locique nobilioris ac supremi, etiam supra canonicos, beneficiatos, clerum et personas praedictae basilicae, in processibus solemnibus et decretis ce-

Gregorius XI citatus in nota ad rubricam eam supremum locum tenere definit.

Rota etiam, cui Pius IV hunc articulum dedendum commisit, idem pronuntiavit.

terisque omnibus actibus et publicis et privatis, ad canonicos, beneficiatos et clerum dictae ecclesiae Lateranensis omnino pertinere. Quin etiam, perpetuo silentio his rebus imposito, res iudicata ita executioni mandata est ut, habitis postea cleri conventibus ac supplicationibus, sacerdotes omnes praedictae ecclesiae Lateranensis supremum ibi locum, etiam supra omnem clerum dictae basilicae, re ipsa obtinuerint.

§ 4. Quocirca nos, tuendi iuris studio, hanc sententiam atque declarationem et definitionem et litteras praedicti Gregorii Papae, et quaecumque in litteris ipsis continentur, motu proprio, certaue, quam habemus, praedictorum omnium scientia, auctoritate apostolica approbamus, deque apostolicae potestatis plenitudine supplemus omnes et quoscumque iuris et facti defectus, si qui in processu et actibus reperiantur inesse; et, uti ipse Gregorius Papa optimo iure fecit, itidem definimus iubemusque capitulum et sacerdotes personasque omnes dictae basilicae ubique semper sententiae et definitioni parere.

§ 5. Statuentes ut nulla omnino ipsorum provocatio et testificatio vel reclamatio, sive in iudicium producta sive clam interiecta, praeterita et futura noceat, nec prorsus vim habeat materiamve denuo tribuat litigandi.

§ 6. Praecipimus igitur atque interdici-mus eisdem, ne posthac quicquam audeant suscitare: quicumque, sive universi sive singuli, contrafacient vel nitentur, eos canonicatu, praebenda, dignitate, beneficio et officio privamus, privatosque ad futura inhabiles declaramus eo ipso.

§ 7. Decernentes sic, in his et aliis omnibus supradictis, per eosdem iudices et quosvis alios, omni et quacumque aliter iudicandi et interpretandi facultate penitus adempta, ubique iudicari debere; ac

Hic Pontifex omnia confirmat, suppletque defectus;

Appellationem relict;

Nihil in contrarium tentari mand;

Sic semper iudicari vult;

irritum et inane quicquid secus per quoscumque, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, non obstantibus contrariis quibuscumque.

§ 8. Volumus autem ut praesentes in Cancellariae Apostolicae libro, appellato quinterno, describantur, ipsorumque exempla notarii publici manu et praelati ecclesiastici eiusve curiae sigillo obsignata, eandem illam omnino fidem, in iudicio et extra illud, ubique locorum faciant quod ipsaemet praesentes facerent, si essent exhibitae vel ostensae.

§ 9. Nulli ergo omnino hominum etc. Datum Romae apud S. Petrum, XII kalendas ianuarii, anno Domini MDLXIX, pontificatus nostri anno IV.

† Ego Pius catholicae Ecclesiae episcop. Dat. die 21 decemb. 1569, pontif. anno IV.

CXLVIII.

Duæ sententiae definitivae conformes, latae pro fabrica S. Petri de Urbe, faciunt rem iudicatam in ea parte in qua sunt conformes; et commissiones appellationum, quae simpliciter concederentur a Signatura, semper intelliguntur cum clausula sine praedicio executionis duarum conformium 1.

Pius episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Etsi omnium litium finem ea, qua possumus, celeritate procuramus, eas tamen quae fabrica nostra S. Petri, pro executione legatorum ad pias causas relictorum recuperatione, bonorum ecclesiasticorum male alienatorum et aliorum iurium suorum agitat, ne in nimis longum, cum ipsius fabricae detrimento, protrahantur, libenter accelerare satagimus, et ad eas operarias manus favorabiliter impartimur.

1 Cetera, quae fabricam respiciunt, vide in Clementis VII constitutione III, Admonet, tom. VI, pag. 48.

Transumptis ordi praecipit;

Sanctionem poenalem addit;

Papae subsc.

Exordium.

Causa huius
constitutionis.

Duae senten-
tiae pro fabri-
ca faciunt rem
iudicatam, et
commissiones
appellationum
signatae cen-
sentur cum clau-
sula sine prae-
iudicio execu-
tionis duarum
conformium 2.

§ 1. Accepimus sane nuper quod te-
niores 1 bonorum et pecuniarum ad pias
causas relictorum, ac bonorum ecclesia-
sticorum male alienatorum et aliorum
quorumcumque iurium ad fabricam ipsam
spectantium in consignationibus huiusmo-
di bonorum et solutionibus faciendis adeo
sunt morosi, ut illas, quantum possunt,
subterfugere nitantur, fabricam proinde
expensis et laboribus frustrando.

§ 2. Nos, praemissis opportuna remedia
adhibere volentes, ac dilectos filios depu-
tatos et collegium fabricae huiusmodi,
eorumque singulares personas a quibusvis
excommunicationis, suspensionis et inter-
dicti aliisque ecclesiasticis sententiis, cen-
suris et poenis, a iure vel ab homine,
quavis occasione vel causa, latis, si quibus
quomodolibet innodati existunt, ad effe-
ctum praesentium dumtaxat consequen-
dum, harum serie absolventes et absolu-
tos fore censentes, motu proprio, non ad
ipsorum deputatorum et collegii vel ali-
cuius eorum aut pro eis nobis super hoc
oblatae petitionis instantiam, sed ex mera
liberalitate et ex certa scientia nostris,
eisdem deputatis et collegio illorumque
ministris, ut in huiusmodi causis, duabus
pro se reportatis sententiis conformibus,
in ea parte, in qua erunt huiusmodi sen-
tentiae conformes, executionem paratam
habeant, atque huiusmodi sententiae exe-
cutioni debitae demandentur; partesque
proinde appellantes minime audiri, nec
eorum appellationes admitti, minusque
illarum virtute commissiones, preces aut
rescripta ullo modo impetrari aut con-
cedi, neque etiam quoquo modo impe-
tratis aut concessis uti, aut se illis iuvare
ullatenus possint vel praesumant; et si
quae, etiam per nos aut successores no-
stros Romanos Pontifices, et manu nostra

1 Forsan detentores (n. t.).

2 Scias tamen quod a prima sententia iudicis
collegii appellatur ad ipsum collegium, ut in bulla
Clementis VII.

propria, vel cardinalem Signaturae nostrae
iustitiae praefectum pro tempore existen-
tem, aut officium contradictarum, sub qui-
busvis verborum formis concepta et signa-
ta, etiamsi motu simili concedi contigerit,
illa semper intelligantur esse cum clau-
sula *sine praeiudicio executionis duarum
conformium*, decreto irritanti etiam appo-
sito; nec iudicibus ad quos directae
erunt, aliquam facultatem tribuant; inhibi-
tionesque et censuras earum vigore ema-
natas, nullas et nullius esse valoris et mo-
menti volumus atque decernimus.

§ 3. Decernentes praesentes litteras
nullo umquam tempore de subreptionis
vel obreptionis vitio aut intentionis no-
strae vel quopiam alio defectu notari,
impugnari vel invalidari, etiam ex eo ca-
pite quod interesse habentes vocati non
fuerint, aut ad iuris terminos reduci,
minusque in ius vel controversiam vo-
cari posse, sed semper validas et effica-
ces existere, suosque plenarios effectus
sortiri, minusque sub quibusvis similium
vel dissimilium gratiarum revocationibus,
suspensionibus, limitationibus et deroga-
tionibus comprehendi ullatenus posse,
sed semper ab illis exceptas, et quoties
illae emanabunt toties in pristinum sta-
tum restitutas esse et censi.

§ 4. Sicque per quoscumque iudices et
commissarios, quavis auctoritate fungen-
tes, etiam causarum Palatii Apostolici
auditores, sublata eis et eorum cuilibet
quavis aliter iudicandi facultate, iudicari
debere; irritum quoque et inane, si secus
super his quoquam, quavis auctoritate,
scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 5. Non obstantibus praemissis ac qui-
busvis apostolicis necnon, in provinciali-
bus et synodalibus conciliis editis, specia-
libus vel generalibus constitutionibus
et ordinationibus; ac quibusvis, etiam
iuramento, confirmatione apostolica vel
quavis alia firmitate roboratis, statutis et

Clausulae pro-
servativae.

Decretum ir-
ritans.

Clausulae de-
rogatoriae.

Causae huius
concessionis

consuetudinibus; privilegiis quoque, in-
dultis et litteris apostolicis, quibusvis
personis, in genere vel in specie, quo-
modolibet concessis, confirmatis, appro-
batis et innovatis; quibus omnibus, etiam
si de illis illorumque totis tenoribus spe-
cialis, specifica et expressa mentio seu
quaelibet alia expressio habenda foret,
tenores huiusmodi praesentibus pro ex-
pressis habentes, illis alias in suo robore
permansuris, hac vice dumtaxat, specia-
liter et expresse derogamus, ceterisque
contrariis quibuscumque.

Transumptio-
rum fides.

Sanctio pos-
sibilis.

§ 6. Volumus autem quod praesentium
transumptis etc.

Nulli ergo etc.

Datum Romae apud S. Petrum, anno
Incarnationis dominicae MDLXIX, XI kalen-
das ianuarii, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 22 decemb. 1569, pontif. anno IV.

CXLIX.

*Facultas collegii deputatorum fabricae
basilicae S. Petri de Urbq exequendi om-
nia pia legata, infra annum a die mortis
testatorum realiter non adimpleta, cum
retentione quintae partis pro subven-
tione dictae fabricae 1.*

Pius episcopus servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Decet nos, qui omnium ecclesiarum
specialem in Domino curam gerimus, ba-
silicae nostrae S. Petri ita intendere, ut
ei omnia, quae possumus, auxilia prae-
beamus.

§ 1. Sane, sicut accepimus, licet alias

1 Istud collegium instituit Clemens VII, ut in
eius constitutione III, *Admonet*, tom. VI, pag. 48;
et de eo habes etiam in constitutione hanc praece-
dente et in subsequente.

diversi Romani Pontifices praedecessores
nostri, cupientes perfectioni fabricae
basilicae huiusmodi, quae omnium eccle-
siarum totius orbis mater est et magistra
et admodum crescit structura, de neces-
sariis expensarum pecuniis opportune pro-
videre, pro tempore existentibus eiusdem
fabricae collegio, deputatis eorumque mi-
nistris diversas facultates, privilegia et
indulta per eorum litteras concesserint,
quibus, inter cetera, quod omnia et sin-
gula legata pia eatenus et pro tempore
executioni non demandata exequi facere,
et, pro huiusmodi executione, ipsorum le-
gatorum quintam partem pro ipsa fabrica
sub certis modo et forma retinere pos-
sint, expresse cavetur; ipsique et collegium,
tam in multis civitatibus iurisdictioni no-
strae subiectis, quam dominiis regni Nea-
politani et dilecti filii nobilis viri Cosmi
Medices Florentiae et Senarum ducis
passim huiusmodi pia legata exequi fa-
ciant, ex quorum quinta parte maximis
expensarum oneribus fabricae praefatae in
magna parte succurratur, dilectus filius
noster, in alma Urbe et eius districtu vi-
carius in spiritualibus generalis, vigore
specialis super hoc a Sede Apostolica li-
centiae et facultatis concessae, in huius-
modi legatis in dicta Urbe executioni
demandandis, a certis annis se intromi-
serit, in grave ipsius fabricae praeiudi-
cium.

§ 2. Nos, qui intimis cordis desideriis
exoptamus ut dicta fabrica, quanto ci-
tius fieri poterit, ad debitum finem per-
ducatur, ipsaque fabrica, attenta mala
temporum qualitate, ob pecuniarum de-
fectum, magna parte substituerit, veren-
dumque sit ne, si in totum deseratur,
etiam quod iam factum est corruat, in

Facultas de
qua in rubri-
ca 1

1 Hoc intellige etiam si legatarii vellent in ex-
acta relinquere, ut in Pauli III bulla XL, *Dum ad*
tom. VI, pag. 320.

divinae Maiestatis offensam et reipublicae christianae dedecus; ac propterea omnibus, quibus possumus, favoribus succurrere cupientes; eosdemque collegium et deputatos eorumque ministros a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censes, necnon facultatis eidem vicario concessae tenores praesentibus pro expressis habentes, motu proprio, non ad ipsorum deputatorum et collegii vel ministrorum huiusmodi vel alicuius eorum nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex mera liberalitate et certa scientia nostris, eisdem deputatis et collegio fabricae huiusmodi facultatem eidem vicario concessam ad hoc ut, elapsis quindecim mensibus a die obitus testatorum, et quomodolibet per ultimam voluntatem disponentium computandis, collegium et deputati fabricae huiusmodi legata, in quibus ipse vicarius non praevenerit, iuxta formam facultatum praefato vicario et aliarum ipsi fabricae concessarum, exequi facere possint, per praesentes concedimus et impartimur, illamque ad eosdem deputatos extendimus et ampliamus, illosque desuper a quoquam impediri minime debere.

Clausulae praeservativae.

§ 3. Necnon praesentes litteras nullo umquam tempore de subreptionis vel obreptionis vitio aut intentionis nostrae vel quopiam alio defectu notari, impugnari aut invalidari, etiam ex eo capite quod interesse habentes vocati non fuerint; aut ad iuris terminos reduci, minusque in ius vel controversiam vocari posse, sed semper validas et efficaces existere, suosque plenarios effectus sortiri, minusque sub

quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus et derogationibus comprehendere ullatenus posse, sed semper ab illis exceptas, et quoties illae emanabunt toties in pristinum statum restitutas esse et censi.

§ 4. Sicque per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici auditores, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi facultate, iudicari debere; ac quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

§ 5. Non obstantibus praemissis ac quibusvis apostolicis necnon, in provincialibus et synodalibus conciliis editis, specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus; ac quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis alia firmitate roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, quibusvis personis, in genere vel in specie, quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis et innovatis; quibus omnibus, etiam si de illis illorumque totis tenoribus specialis, specifica et expressa mentio seu quaelibet alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permanens, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§ 6. Volumus autem quod praesentium transumptis etc.

Nulli ergo etc.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis dominicae MDLXIX, XI kalendas ianuarii, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 22 decemb. 1569, pontif. anno IV.

Decretum irritans.

Clausulae derogatoriae.

Fides transumptum.

CL.

Facultas collegii et deputatorum fabricae basilicae S. Petri de Urbe exequendi quaecumque legata pia, infra triennium a die obitus testatorum non impleta, cum retentione medietatis eorum pro dicta fabrica 1.

Pius episcopus servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Exigit incumbens nobis apostolicae servitutis officium ut, fabricae nostrae basilicae Sancti Petri utilitati prospicere satagentes, ea libenter ipsi concedamus quae eius utilitati credimus expedire.

Facultas de qua in rubrica.

§ 1. Hinc est quod nos, qui nuper accepimus quod tam in alma Urbe nostra quam in aliis civitatibus, terris, dominiis, locis et regnis reperiuntur multa legata a piis testatoribus facta, ad effectum celebrationis missarum et recitationis divinum officiorum necnon erogationis elemosynarum diversis ecclesiis, monasteriis, hospitalibus et aliis piis locis; ipsaque legata, haeredum avaritia seu alias, per triennium retroactum executioni debitae demandata non fuerint; volentesque tam super praemissis ea, quae conveniunt, adhibere remedia, quam fabricae praefatae utilitatem aliqua ex parte procurare; ac dilectos filios deputatos et collegium fabricae huiusmodi eorumque singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censes, motu proprio, non

1 Alia de fabrica plene indicata sunt in constitutione III Clementis VII, *Admonet*, tom. VI, pag. 48; et de ea habes etiam supra in constitutione cxxi, *Et si de singulis*, pag. 733.

ad ipsorum deputatorum et collegii vel alicuius eorum aut pro eis nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia ac de apostolicae potestatis plenitudine, deputatis et collegio huiusmodi, si et postquam, iuxta tenorem privilegiorum et facultatum sibi concessorum, legata huiusmodi executioni debitae demandari fecerint, unam illorum medietatem, reliquam vero loco cui legata fuerint applicamus et appropriamus.

§ 2. Decernentes praesentes litteras nullo umquam tempore de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostrae vel quopiam alio defectu notari, impugnari aut invalidari, etiam ex eo capite quod interesse habentes vocati non fuerint, aut ad iuris terminos reduci, minusque in ius vel controversiam vocari posse, sed semper validas et efficaces existere, suosque plenarios effectus sortiri, minusque sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus et derogationibus comprehendere ullatenus posse, sed semper ab illis exceptas, et quoties illae emanabunt toties in pristinum statum restitutas esse censi.

§ 3. Sicque per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici auditores, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi facultate, iudicari debere; irritum quoque et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 4. Non obstantibus praemissis et quibusvis apostolicis necnon, in provincialibus et synodalibus conciliis editis, specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus; ac quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, in-

Clausulae praeservativae.

Decretum irritans.

Clausulae derogatoriae.

dultis et litteris apostolicis quibusvis personis, in genere vel in specie, quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis et innovatis; quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua mentio habenda foret, tenores huiusmodi praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 5. Volumus autem quod praesentium transumptis etc.

Nulli ergo etc. Si quis autem etc.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo sexagesimo nono, xi kalendas ianuarii, pontificatus nostri anno iv.

Dat. die 22 decemb. 1569, pontif. anno iv.

CLI.

Prohibitio ad quaestum publicandi indulgentias et confessionalia ¹.

Pius episcopus servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Quam plenum sit periculi noxia populis ingerere, nimium his temporibus afflicta religio testatur, quod malum cum in coeteris ministris, tum praecipue in ecclesiarum praelatis animadvertendum est, quod ab his temere profecta longe maxima Ecclesiae Dei conferant detrimenta. Rem sane indignam audivimus, quod non solum quondam Gometius Tello Giron, temporarius administrator ecclesiae Toletanae, sed etiam quidam Hispaniae ecclesiarum praesules, officii paterni praetextu, facultates sibi a sacris canonibus concessas excedentes, litteras suas in ipsorum civitatibus ac dioecibus ausi sunt

Quidam praesules ecclesiarum Hispaniae publicabant aliquid solventibus indulgentias et facultates eligendi confessores etc.

¹ Ad haec vide etiam constitutionem xlv, *Etsi dominici*, pag. 535 huius tomi. — Hic obiter observamus hanc bullam esse fere iterationem illius, quae superius legere est sub n° cxxii (R. T.).

publicare, quibus, inter cetera periculosa, deprehenditur quod cuicumque illas accipienti, certa soluta pecunia, licitum sit quem voluerit sibi sumere sacerdotem, qui, confessione audita, ipsum absolvere valeat, non in eis tantum casibus in quibus simplex sacerdos absolvere potest, sed etiam in iis quae solis episcopis reservata reperiuntur, aliquo praeterea casu admixto, veluti simoniae reatu, qui ad examen huius sanctae Sedis esset referendus. Non animadvertentes ipsi praesules et administratores quam periculosum sit ea passim incertis personis committere, quae ad episcoporum iudicium arbitriumque idcirco deferuntur, ut qui melius lepram a lepra discernere norint, causis et circumstantiis subtili indagine exploratis, salutaria cuique morbo remedia valeant adhibere. Ad haec ipsi, in dispensandis coelestis gratiae donis nimium prodigi, iis sic litteras praedictas accipientibus indulgentias et poenitentiarum iniunctarum remissiones, nulla cum re temporali conferendas, profusius et indiscrete largiuntur, quibus et aliis licentiis praedictis non pauci fluctuantes et infirmi, veniae facilitate inducti, ad peccandum procliviores fiunt, quando tot et tantorum delictorum remissionem certo et vilissimo pretio acquirere posse confidunt. Indicem praeterea casuum et indulgentiarum aedibus sacris appendi iusserunt, quo palam significatur solventibus suprascripta concedi, et inter alia absolvendi facultatem ab esu prohibitorum tribui; itemque indulgeri missae sacrificium et sepulturam tempore interdicti, assumptionem duorum pluriumve compatrum ad sacrum baptismum, praeter eos qui synodalibus, ut dicunt, constitutionibus asciscuntur, reparationem ecclesiarum, erectionem confraternitatum et alias pias causas praetextendo.

§ 1. Cum igitur, inter cetera scandala,

Ideo hic Pontifex gesta per illos annullat et publicationes huiusmodi indulgentiarum prohibet;

etiam simoniae pravitas redolet, et praedictis sacris Tridentini concilii decretis et aliis sanctionibus canonicis, nostrae praeterea constitutioni de indulgentiis ad quaestum non emittendis, adversetur, clavium auctoritas evilescat et poenitentialis satisfactio enervetur, nos his malis celeri remedio occurrendum eademque opera futuris praecavendum fore censes, de apostolicae potestatis plenitudine, supradicta omnia quae in ipsa Toletana et quibuscumque aliis civitatibus, dioecibus et locis, tam Hispaniae quam aliarum quarumcumque provinciarum et regionum, quocumque praetextu hucusque emanarunt, perpetuo abolemus ac nulla et irrita nunciamus; iubemusque litteras et indices necnon scripturas et monumenta quaecumque, publica et privata, per ipsos locorum ordinarios et alios ecclesiarum rectores, ubicumque reperiuntur, dilacerari penitusque deleri. Et ne talia de cetero a quoquam fiant, publicentur vel concedantur districtius prohibemus.

Contravenientibusque poenas hic descriptas imponit;

§ 2. Quicumque secus egerint seu attentaverint, antistites, etiam si cardinalatus honore praefulgeant, ab ingressu et perceptione fructuum suarum ecclesiarum tamdiu suspensi iaceant, donec, satisfactione praevia, illis per Sedem praedictam suspensio relaxetur; inferiores vero ab episcopis sententiam excommunicationis incurrant, a qua, nisi in mortis articulo constituti, ab alio quam Romano Pontifice absolutionis beneficium nequeant obtinere. Decernentes etiam irritum et inane quicquid secus per quoscumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Transumptis credi iubet;

Sanctionem poenalem addit.

§ 3. Volumus autem ut praesentium exempla etc.

§ 4. Nulli ergo etc.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quin-

Bull. Rom. Vol. VII.

101

gentesimo septuagesimo, quarto nonas ianuarii, pontificatus nostri anno v.

Dat. die 2 ianuarii 1570, pontif. anno v.

CLII.

Eleemosynae pro carceratis in Urbe colligendae, expendantur pro solvendis debitis pauperum carceratorum; et pro debito mere civili infra septem aureos, nemo carceretur ¹.

Pius Papa V, motu proprio, etc.

§ 1. Volumus ut omnes eleemosynae carceratorum, tam quae per quaestores colliguntur, quam quae in capsis reponuntur, expendantur pro solvendis debitis pauperum carceratorum arbitrio reverendi domini cardinalis Moroni, quem confidimus prae oculis habiturum miserabiliores personas et iustiores causas.

Eleemosynae quo modo expendendae.

§ 2. Eundem rogamus ut in carceribus Turris Nonae erigi faciat hospitale, aliud sumptibus caritatis, in quo curentur pauperes infirmi donec adhibeatur diligentia, quam celerem esse volumus, pro illis liberandis, iuxta motum proprium felicitis recordationis Pauli Papae tertii, quem servari prorsus volumus.

Iussio constituendi hospitale 2.

§ 3. Insuper iubemus ne infra septem aureos carcerari quis possit pro debito, praeterquam cum debitum habet annexam criminalem causam.

Prohibitio carcerandi pro minori summa septem aureorum.

Placet, et ita mandamus. M.

CLIII.

Ordinem fratrum Praedicatorum privilegiis ornat, eisque concessa firmat ³.

Pius Papa V, ad perpetuam rei memoriam.

Iniunctum nobis, meritis licet imparibus, apostolicae servitutis officium, assidua

Exordium.

¹ De materia carceratorum vide supra constitutionem cit., *Reverendi*, pag. 688. ² Hoc utique constructum fuit. ³ Ex Bull. Ord. Praed., tom. v, pag. 236.

meditatione mentem nostram exercet, ut circa Religionum quarumlibet, praesertim Ordinis fratrum Praedicatorum, ad quem, patrio quodam iure, peculiarem gerimus paternae caritatis affectum, statum prospere dirigendum, illarumque superiorum dignitatem pariter et indemnitate praeservandum studiis invigilantes assiduis, non solum ea, quae sollicitus ad hoc animus noster excogitat, in medium afferamus, sed etiam quae per Romanos Pontifices praedecessores nostros hac in re prudenter ordinata fuisse reperimus, ut illa firmitiori gradu persistant, approbationis nostrae subsidio libenter stabilimus.

§ 1. Sane cum, sicut accepimus, diplomatis versi tam Romani Pontifices, etiam praedecessores nostri, et forsitan Sedis Apostolicae legati et nuntii ac etiam loci ordinarii ac ecclesiarum praelati, quam imperatores, reges, duces, marchiones, comites, saeculares principes, respublicae et alii domini temporales, nonnulla privilegia, immunitates, exemptiones, concessionem, facultates, praerogativas, praeminentias, indulgentias, etiam plenarias, peccatorum remissiones, libertates, indulta et alias gratias Ordini Sancti Dominici fratrum Praedicatorum, illius magistro generali, provincialibus, prioribus, rectoribus, fratribus, conversis aliisque personis, necnon monialibus et sororibus Beatis nuncupatis, sub cura dictorum fratrum degentibus, ac etiam eorum domibus, monasteriis, conventibus, collegiis necnon ecclesiis, cappellis, etiam intra huiusmodi ecclesias constructis, aliisque locis eidem Ordini seu illius domibus annexis, vel ab eis dependentibus, tam ultra quam citra montes consistentibus, in genere vel in specie, etiam per viam communicationis vel extensionis, apostolica, imperiali seu regia ac forsitan alia auctoritatibus elargiti fuerint, quorum etiam vigore vel alias magister generalis, pro-

vinciales, priores, fratres, moniales, sorores aliaeque personae huiusmodi, diversa bona, iura, res, actiones, decimas, piscationes ac decimandi piscandique facultates, praebendas quoque, portiones, ecclesias, cappellas et alias beneficia ecclesiastica, cum cura et sine cura, saecularia et forsitan aliorum Ordinum necnon militiarum regularia, ac etiam hospitalia, oratoria et alia pia loca, etiam in aliis et diversis dioecesibus, quam forsitan in domibus, monasteriis, collegiis, conventibus et aliis dicti Ordinis locis huiusmodi consistentia, tamquam Ordini seu domibus, collegiis, conventibus, monasteriis et aliis locis praedictis unita, annexa et incorporata possederunt et ad praesens possideant, prout in diversis eorumdem praedecessorum, legatorum, locorum ordinariorum, praelatorum, imperatorum, regum, ducum et aliorum principum litteris desuper confectis plenius dicitur contineri.

§ 2. Nos igitur, qui dudum, inter alia, volumus quod semper in unionibus commissio fieret ad partes, vocatis quorum interesset, ac idem in unionum confirmationibus observaretur; quique, ob uberes fructus, quos dictus Ordo et illius professores, verbi Dei praedicatores, illud praedicando, in agro Domini hactenus produxerunt, et labores, quos in dies in vinea Domini indefesse sustinent, Ordinem ipsum ac illius modernos et pro tempore existentes magistrum generalem, provinciales, priores, vicarios, rectores, fratres et alios utriusque sexus religiosos et personas, necnon eorum domos, monasteria, conventus, collegia et alia loca praedicta, non solum in suis privilegiis, statutis, ordinationibus, ritibus, exemptionibus, indultis, iuribus aliisque gratiis praedictis conservare, sed etiam illa augere ac specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes; ac eos et eorum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti

Et confirmat uniones omnes beneficiorum, defectus suppleendo, caducitates validando etc.

aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes; necnon omnium et singulorum privilegiorum, concessionum, immunitatum, exemptionum, erectionum, institutionum, unionum, annexionum, incorporationum, etiam perpetuarum, libertatum, indultorum et aliarum gratiarum ac desuper confectarum litterarum praedictarum veriores tenores, formas et compendia, ac causas, titulos, concessionem, elargitiones, uniones, annexiones et incorporationes huiusmodi, etiam perpetuas vel temporales, illarumque revocationes et suspensiones, tam per nos quam quoscumque alios Romanos Pontifices vel legatos factas, etiam quod forsitan desuper sibi iniuncta non adimpleverint, et propterea illarum amissionem inducentes, penitus et omnino inficientes; necnon omnes et singulos fructus, redditus et proventus, per eos vel eorum aliquem, etiam in parva vel magna quantitate, ex beneficiis et aliis praedictis indebite perceptos, ac illorum quantitates et valores, tempusque per quod illi possederunt, seu indebite, nullo saltem canonico titulo iuris vel adminiculo eis desuper suffragante, sed temeritate propria et de facto detinuerint; ac eorumdem beneficiorum verum et ultimum, etiam ex quorumvis personis, vacationis modum, etiamsi ex illo quaevis generalis reservatio, etiam in corpore iuris clausa, etiamsi per obitum apud Sedem Apostolicam resultet, ac eorum dispositio, iuxta Lateranensis statuta concilii, extet ad Sedem eandem legitime devoluta, nominaque cognomina, gradus, nobilitates et qualitates illa obtinentium, aut cuiusvis litis et causae, si quae, tam super privilegiis, indultis aliisque gratiis, quam

beneficiis, omnibusque et singulis praemissis, in Romana Curia vel extra eam, pendeat indecisa, status et merita, nominaque et cognomina iudicum et colligatorum ac eorum iura et titulos, etiam nullos et infectivos, loca quoque, situationes et dioeceses, in quibus omnia et singula beneficia, hospitalia, oratoria, necnon domus, monasteria, collegia, conventus et alia loca praedicta sita sunt, et quibus unita, annexa et incorporata fuerunt, et quantum unum ab altero distent, etiamsi valde remota sint; necnon fructuum, reddituum et proventuum Ordinis huiusmodi verum annum valorem aliaque omnia et singula hic de necessitate magis exprimenda, etiamsi talia essent quae sub generali sermone non comprehenderentur, sed nota et specificatione particulari et speciali indigerent, praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes.

§ 3. Motu proprio et ex certa scientia nostra ac de apostolicae potestatis plenitudine, omnia et singula privilegia, immunitates, exemptiones, concessionem, praerogativas, praeminentias, facultates, indulgentias, etiam plenarias, et peccatorum remissiones, libertates, indulta et alias gratias, castra quoque, iurisdictiones, vassallagia, feuda, decimas, tam novales quam veteres piscationes, pascua ac decimandi, piscandi, pascendi facultates, aliaque iura, actiones, res et bona, cuiuscumque qualitatibus et quantitatibus sint, necnon quaecumque, quocumque et qualiacumque, cum cura et sine cura, saecularia et quorumvis, etiam Cisterciensis, Praemonstratensis, aut S. Ioannis, vel S. Lazari Hierosolymitani, seu S. Iacobi de Spatha, aut S. Antonii de Sancto Antonio, Viennensis, seu aliorum, etiam Sancti Augustini canonicorum regularium, et quorumvis aliorum, etiam Mendicantium, Ordinum et militiarum regularia

Singula confirmat privilegia, exemptiones et quae immunitates etc.

beneficia ecclesiastica, qualitercumque qualificata, etiamsi saecularia canonici et praebendae, dignitates, personatus, administrationes vel officia, canonicae portiones, parochiales ecclesiae vel earum perpetuae vicariae; regularia vero beneficia huiusmodi, monasteria, prioratus, praepositurae, praepositatus, domus, praeceptoriae, etiam generales, vel cameræ magistræ, etiamsi illa dispositioni apostolicæ specialiter vel generaliter reservata existant, ac ad illa consueverint qui per electionem assumi, eisque cura etiam iurisdictionalis imminet animarum; necnon hospitalia, oratoria ac alia quaecumque pia loca, cuiuscumque annui valoris fuerint, etiam si illa in diversis et aliis valde remotis dioecibus, ut praefertur, existant, Ordini praedicto ac illius modernis ac pro tempore existentibus, magistro generali, provinciarumque regnorum et dominiorum quorumcumque, tam citra quam ultra montes ubilibet consistentium, vicariis, provincialibus, prioribus, rectoribus et aliis quibuscumque superioribus et praelatis, quocumque nomine nuncupatis, ceterisque fratribus et religiosis, necnon monialibus ac illarum priorissis et sororibus, etiam Tertii Ordinis, seu Beatis vel alias nuncupatis, eorumque domibus, monasteriis, collegiis, conventibus ac aliis locis praedictis, etiam eis annexis seu ab eis quomodolibet dependentibus, in genere vel in specie, etiam per modum communicationis vel extensionis vel alias quomodolibet obtenta, ut praefertur, concessa, donata, elargita, unita, annexa, incorporata seu per eos quomodolibet obtenta aut possessa; ac etiam statuta, ordinationes et ritus quoscumque eiusdem Ordinis ac in illo quomodolibet observata, quoad ea quae regulari observantia non derogent, ac cum omnibus et singulis inde pro tempore secutis, apostolica auctoritate, tenore praesentium, approbamus et con-

firmamus, illisque perpetuae firmitatis robur adiicimus; necnon omnes et singulos iuris et facti ac quorumcumque solemnitatibus desuper omissarum defectus, tam accidentales quam substantiales, si qui desuper quomodolibet intervenerint in eisdem, supplemus; ipsosque magistrum generalem, vicarios, provinciales, priores, rectores, superiores, praelatos aliosque praefatos, ex eo quod forsitan in concessionibus, donationibus, elargitionibus, unionibus, annexionibus, incorporationibus et aliis praemissis sibi iniuncta, scienter vel ignoranter, omiserint, vel alias in toto aut parte non adimpleverint, ab eis eorumque commodo et utilitate nequaquam cedisce declaramus.

§ 4. Et nihilominus, potiori pro cautela, omnia et singula supradicta eis et eorum singulis, eisdem auctoritate et tenore, de novo etiam perpetuo concedimus, donamus, elargimur, unimus, annectimus et incorporamus, ita quod liceat eisdem magistro generali, vicariis, provincialibus, superioribus, praelatis, monialibus, sororibus aliisque fratribus, religiosis, personis praedictis, per se vel alium seu alios eorum nominibus, suam pristinam praemissorum omnium et singulorum possessionem seu quasi, praesentium vigore, continuare; aut, si videbitur, de novo, per se vel alium seu alios eorum nominibus, etiam propria auctoritate, libere apprehendere et perpetuo retinere; illorumque omnium et singulorum fructus, redditus, proventus, iura, obventiones et emolumenta quaecumque, in suos et dicti Ordinis ac illius domorum, monasteriorum, conventuum, collegiorum aliorumque piorum locorum praedictorum usus et utilitatem convertere, dioecesanorum locorum vel quorumvis aliorum licentia desuper minime requisita.

§ 5. Et insuper magistrum generalem, vicarios, provinciales, superiores, praela-

De novo omnia praedicta concedit ad cautelam;

Super quacumque irregulari-

los, fratres, moniales, sorores singulares, que dicti Ordinis personas huiusmodi et eorum singulos, ab omnibus et singulis fructibus, redditibus et proventibus, etiam ecclesiasticis, ex praemissis per eos et eorum singulos quomodolibet male vel indebite perceptis, necnon quibusvis sententiis, censuris et poenis propterea quomodolibet incursis, etiamsi in illis per diuturnum tempus insorduerint, missasque et alia divina officia, censuris et poenis huiusmodi, a iure vel ab homine quomodolibet inflictis, ligati, non tamen in contemptum clavium, celebraverint, vel alias se in illis immiscuerint, plenarie, in utroque foro, dicta auctoritate absolvimus et liberamus; ipsosque fructus, redditus et proventus, etiamsi magnae vel excessivae quantitatis fuerint, eis gratiose remittimus et condonamus, secumque super irregularitate et inhabilitate, si quas eorumdem occasione seu alias quomodolibet contraxerunt aut incurserunt, aliisque praemissis; quodque, eis non obstantibus, non promoti ad magistrum, baccalaureatus vel licentiae et alios quosvis eis licitos et permisos gradus, necnon ad omnes, etiam sacros et presbyteratus, ordines se promoveri facere; ipsi vero et alii pariter, qui iam promoti sunt, in eisdem sacris, etiam presbyteratus, ordinibus ac altaris ministerio ministrare, suaeque regulari professione et gradibus huiusmodi ac privilegiis, libertatibus, favoribus, antelationibus, praerogativis, praeminentiis et quibuscumque aliis gratis, etiamsi talia essent quae in generali sermone non comprehenderentur, sed nota et expressione speciali indigerent, quibus primo utebantur et gaudebant et alias, si praemissa non incurserint, uti, potiri et gaudere possent et deberent; necnon quibusvis cathedralibus, etiam metropolitanis et patriarchalibus, ecclesiis ac monasteriis praesse; ac etiam

tate de praemissis absolvit fratres et ad omnia munera beneficia et dignitates redditus habiles;

quaecumque, quocumque et qualiacumque, cum cura et sine cura, saecularia et quorumvis Ordinum ac militiarum regularia beneficia ecclesiastica, ut praefertur, ac alias qualitercumque qualificata, etiam si saecularia canonici et praebendae, dignitates, personatus, administrationes, vel officia huiusmodi consueverint qui per electionem assumi, eisque cura imminet animarum, aut parochiales ecclesiae vel earum perpetuae vicariae; regularia vero beneficia huiusmodi, monasteria, prioratus, praepositurae, praepositatus, dignitates, etiam conventuales, personatus, administrationes vel officia, etiam claustralia, curata et electiva fuerint, si sibi alias canonice conferantur, seu eligantur, praesententur vel alias assumantur ad illa et instituantur in eis, recipere et quoad vixerint retinere; necnon quibusvis cathedralibus, etiam metropolitanis et patriarchalibus, ecclesiis ac monasteriis praefici, illaque ac quaecumque praelaturas, superioritates et obedientias in spiritualibus et temporalibus regere, gubernare, gerere et exercere libere et licite valeant auctoritate et tenore praedictis, de specialis dono gratiae, dispensamus, omnemque inhabilitatis et infamiae maculam sive notam, per eos, praemissorum occasione, quomodolibet contractam seu insurgentem, ab eis et eorum singulis penitus et omnino abstergimus et abolemus; illosque et eorum singulos in pristinum et eum, in quo ante praemissa quomodolibet erant, statum restituimus, reponimus et plenarie reintegramus.

§ 6. Sibique et eorum singulis, quod de cetero, in quibusvis concessionibus, dispensationibus, indultis, privilegiis et gratis, apostolica, ordinaria, mixta seu quavis alia, etiam saeculari, auctoritate ipsis Ordini fratrum Praedicatorum ac illius magistro generali, vicariis, provincia-

Alia concedit privilegia;

libus, prioribus, rectoribus, priorissis, fratribus et religiosis, etiam mulieribus de Tertio Ordine vel Beatis seu alias nuncupatis, domibusve, monasteriis, conventibus, collegiis et aliis locis praedictis concedendis, nullam de incursu censurarum et poenarum ac irregularitatis, inhabilitatis, aliisque transgressionibus huiusmodi mentionem facere, minusque ad docendum de eorum privilegiis, concessionibus, gratiis, ut praefertur, vel alias sibi concessis, litterisve seu aliis scripturis desuper confectis, necnon ad iustificandum causas, propter quas illa vel alia omnia praemissa concessa fuerunt, vel in eorum favorem quomodolibet emanaverunt, etiam coram locorum ordinariis vel aliis personis, etiam Sedis Apostolicae auctoritate et facultate suffultis, ullo unquam tempore teneantur, ad idque nullatenus cogi aut compelli possint, sed eorum ac earum possessioni, tamquam iusto et legitimo titulo ac iure acquisito, stari, in eaque manuteneri et conservari debeant, eisdem auctoritate et tenore, de speciali gratia, indulgemus. Ceterum, quod tam huiusmodi praesentes nostrae et in eis contenta quaecumque, quam omnes et singulae aliae concessionibus, dispensationibus, indulta, gratiae et privilegia eis et eorum singulis concessa et concedenda, de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis seu intentionis nostrae defectu vel alio vitio notari vel impugnari nullo modo possint, sed aequae valeant ac si de supradictis omnibus et singulis mentio specifica et individua fieret. Et sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus et aliis contrariis dispositionibus per nos et quoscumque Romanos Pontifices, mediatos vel immediatos successores nostros, factis et faciendis, ac Cancellariae Apostolicae regulis, editis et edendis, nullatenus comprehen-

dantur, sed semper ab illis excepta, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum et validissimum statum restituta et de novo concessa esse censeantur; sicque, in praemissis omnibus et singulis per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici auditores ac S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, attentari contigerit, irritum et inane decernimus.

§ 7. Quocirca, venerabili fratri nostro Joanni episcopo Portuensi, cardinali Morono nuncupato, dicti Ordinis fratrum Praedicatorum protectori, et venerabili fratri episcopo Amerino, Cancellariae Apostolicae regenti, ac etiam dilecto filio Curiae causarum Camerae Apostolicae generali auditori, nunc et pro tempore existentibus, per praesentes, motu simili mandamus quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte magistri generalis, provincialium, priorum, rectorum, fratrum, monialium, sororum aliorumque praedictorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac illis in praemissis omnibus et singulis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra illos et eorum singulos approbatione, confirmatione, adiectione, suppletionem, nova concessionem, donationem, elargitionem, unionem, annexione, incorporationem, absolutionem, plenaria restitutionem, responsione, statuto, indulto et decreto aliisque praemissis pacifice frui et gaudere; non permittentes eos seu eorum aliquem desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari, perturbari aut inquietari, contra-

Exequutores
huiusmodi consti-
tutionis depu-
tati.

dictores quoslibet et rebelles per sententias, censuras et poenas, tam ecclesiasticas quam pecuniarias, aliaque opportuna iuris remedia, appellatione postposita, compescendo; necnon, legitimis super his habendis servatis processibus, illos sententias, censuras et poenas ipsas incurrisse declarando; necnon etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Obstantium
derogatio.

§ 8. Non obstantibus priori voluntate nostra praedicta; ac Lateranensis concilii novissime celebrati, uniones perpetuas, nisi in casibus a iure permissis, fieri prohibentis; necnon recolendae memoriae Bonifacii Papae octavi, similiter praedecessoris nostri, etiam illa qua cavetur, ne quis extra suam civitatem vel dioecesim, nisi in certis exceptis casibus, et in illis ultra unam diaetam a fine suae dioecesis ad iudicium evocetur, seu ne iudices a dicta Sede deputati extra civitatem vel dioecesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii vel aliis vices suas committere praesumant, et de duabus diaetis in concilio generali editis, dummodo ultra tres diaetas aliquis, auctoritate praesentium, ad iudicium non trahatur, ac aliis quibusvis apostolicis necnon, in provincialibus et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis; ac Ordinum et militiarum necnon conventuum, hospitalium aliorumque praedictorum, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, eisdem et quibusvis aliis Ordinibus ac militiis, illarumque et illorum generalibus magistris, superioribus, praelatis et aliis personis, etiam locorum ordinariis et aliis quibusvis, cuiuscumque sta-

tus, gradus, ordinis, conditionis, dignitatis et praeminentiae existentibus, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus et efficacissimis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere vel specie, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac nos et Sedem Apostolicam, etiam motu simili ac ad imperatorum, regum, ducum et aliorum principum instantiam ac contemplationem, etiam consistorialiter, ac in vim contractus, seu etiam pro fide christiana adversus infideles aliosve illius hostes, vel aliis quantumvis piis, onerosis, urgentibus aut necessariis causis concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi, pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, formas et decreta in eis apposita, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in eis tradita observata, inserti forent praesentibus, pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse pari motu derogamus, contrariis quibuscumque; aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint; seu si aliqui, super provisionibus sibi faciendis de huiusmodi vel aliis beneficiis ecclesiasticis in illis partibus, speciales vel generales dictae Sedis vel legatorum eius litteras impetrarint, etiamsi per eas ad inhibitionem, reservationem et decretum vel alias quomodolibet sit processum, quas quidem litteras et processus habitos per eandem

ac inde sequuta quaecumque, ad ecclesias aliaque beneficia huiusmodi volumus non extendi, sed nullum per hoc eis, quoad assecutionem beneficiorum aliorum, praedictum generari; et quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis et litteris apostolicis, generalibus vel specialibus, quorumcumque tenorum existant, per quae, praesentibus non expressa vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, et de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris litteris mentio specialis; volumus autem quod ecclesiae et alia beneficia praedicta debitis propterea non fraudentur obsequiis, et praedictarum animarum cura, si quae illis immineat, nullatenus negligatur, sed eorum congrue supportentur onera consueta; quodque poenitentias salutares, quas confessores, ad id per provinciales, fratres, moniales, religiosos aliasque personas huiusmodi, seu eorum aliquem eligendi, propter praemissa, eis seu eorum alicui duxerint iungendas, omnino adimplere teneantur.

Fides transumptorum.

§ 9. Et insuper transumptis praesentium, manu alicuius notarii publici subscriptis et sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur et adhiberi debeat, quae litteris ipsis originalibus adhiberetur, si exhibitae forent vel ostensae.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die xvi ianuarii, millesimo quingentesimo septuagesimo, pontificatus nostri anno v.

Dat die 18 ianuarii 1570, pontif. anno v.

CLIV.

Moniales non exeant clausura sub poena excommunicationis et privationis; quae etiam extenditur ad dantes licentiam, comitantes et receptantes¹.

Pius episcopus servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Decori et honestati omnium sancti-
¹ Ex edit. typis Bladi.

monialium, quarum Iesus Christus Dominus noster sponsus est, ut, in puritate et castitate superaedificantes, in ipso feliciter inhabitare valeant, consulentes, ea, quae illarum existimationi detrudere possent, decet nos consulto summovere.

§ 1. Sane periculo et scandalo plenas res est, ac regulari observantiae vehementer adversatur, sanctimoniales aliquando, parentes, fratres, sorores aut alios agnatos vel cognatos, necnon monasteria et alia filiationes nuncupata, etiam eis subiecta, visitandi, aut infirmitatis causa aliove praetextu a monasteriis exire, et per saecularium personarum domos discurrere et vagari, quo veluti colore eximium quoque honestatis et pudicitiae decus in discrimen committunt.

§ 2. Unde nos, malo huic, pro nostro pastoralis officii debito, salubriter occurrere volentes, inhaerentes etiam decreto sacri concilii Tridentini de clausura monialium disponenti, ac aliis nostris litteris desuper huiusmodi clausura editis adiacientes, volumus, sancimus et ordinamus nulli abbatissarum, priorissarum aliarumve monialium, etiam Carthusiensis, Cisterciensis S. Benedicti, et Mendicantium et quorumcumque aliorum Ordinum, etiam militiarum, ac statuum, graduum, conditionum, dignitatum ac praeminentiarum existentium, etiam a regia vel illustri prosapia ortarum, de cetero, etiam infirmitatis seu aliorum monasteriorum, etiam eis subiectorum, aut domorum parentum aliorumve consanguineorum visitandorum, aliave occasione et praetextu, nisi ex causa magni incendii vel infirmitatis leprae aut epidemiae, quae tamen infirmitas, praeter alios Ordinum superiores, quibus cura monasteriorum incumberet, etiam per episcopum seu alium loci ordinarium, etiam si praedicta mo-

Praemium.

Varia moniales adducebant divagationem causas.

Huiusmodi divagationes prohibet Pius sub poena excommunicationis;

nasteria ab episcoporum et ordinariarum iurisdictione exempta esse reperiantur, cognita et expresse in scriptis approbata sit, a monasteriis praefatis exire, sed nec in praedictis casibus extra illa, nisi ad necessarium tempus stare licere; aliter autem quam ut praefertur egredientes, seu licentiam exeundi quomodocumque concedentes, necnon comitantes, ac illarum receptatrices personas, sive laicas aut saeculares vel ecclesiasticas, consanguineas vel non, excommunicationis maioris latae sententiae vinculo statim eo ipso, absque aliqua declaratione, subiacere, a quo, praeter quam a Romano Pontifice, nisi in mortis articulo, absolvi nequeant.

Quaecumque licentias desuper datas irritat;

§ 3. Et insuper tam egressas quam praesidentes et alios superiores praedictos, eis licentiam huiusmodi concedentes, dignitatibus, officiis et administrationibus per eas et eos tunc obtentis privamus; et illas et illos ad obtenta et alia in posterum obtinenda inhabiles, necnon licentias et facultates seu indulta et privilegia exeundi a monasteriis et extra illa standi, a nobis seu alio Romano Pontifice praedecessore nostro ac Sedis Apostolicae nuntiis et legatis, etiam de latere, ac maiore poenitentiario aut Ordinum praedictorum superioribus aliisve personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis restitutivis, praeservativis, mentis attestativis, etiam novam gratiam et datam concedentibus, aliisque efficacioribus et efficacissimis ac insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere vel in specie, etiam motu proprio et ex certa scientia, deque apostolicae potestatis plenitudine, etiam imperatoris, regum, ducum et aliorum principum necnon S. R. E. cardinalium intuitu et contemplatione ac instantia, vel alias quomodolibet concessa (quae prorsus abolemus), ac litteras desuper confectas et imposterum concedendas et conficiendas, nullas et invali-

Bull. Rom. Vol. VII.

102

das nulliusque roboris ac momenti fore, nec illas habentibus et habituris suffragari posse; et ita per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis et eorum cuilibet aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et diffiniri debere; irritum quoque et inane quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, decernimus.

§ 4. Mandantes universis et singulis venerabilibus fratribus nostris patriarchis, primatibus, archiepiscopis, episcopis et aliis locorum ordinariis, in virtute sanctae obedientiae et sub obtestatione divini iudicii et interminatione maledictionis aeternae, quatenus, per se vel alium seu alios, presentes litteras in civitatibus et dioecesibus propriis quolibet anno publicent, omniaque in illis contenta, necnon praefatum decretum ipsius concilii, quod incipit *Bonifacii VIII*, diligenter et inviolabiliter, sub censuris ecclesiasticis aliisque praefatis poenis, et in eodem decreto contentis, observent et observari faciant et procurent; contradictores quoslibet et rebelles ac praemissis non parentes etiam aliis poenis, auctoritate nostra, appellatione postposita, compescendo; necnon, legitimis super his habendis servatis processibus, poenas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, interdictum ecclesiasticum apponendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§ 5. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis contrariis quibuscumque; aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Aliis apostolicis constitutionibus et iuribus, de

Praesentibus mandat ut hanc constitutionem, et decretum concilii Tridentini publicent quolibet anno;

Contraria tollit;

huiusmodi clausura disponentibus, nihilominus in suo robore duraturis.

§ 6. Ceterum volumus quod praesentium transumptis etc.

Nulli ergo omnino hominum etc.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo septuagesimo, nono kalendas februarii, pontificatus nostri anno v.

Dat. die 24. ianuarii 1570, pontif. anno v.

CLV.

Damnatio et excommunicatio Elisabeth, reginae Angliae, eiusque adhaerentium, cum aliarum poenarum adiunctione¹.

Pius Papa V, ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Regnans in excelsis, Cui data est omnis in coelo et in terra potestas, unam sanctam catholicam et apostolicam Ecclesiam, extra quam nulla est salus, uni soli in terris, videlicet apostolorum principi Petro, Petrique successori Romano Pontifici, in potestatis plenitudine tradidit gubernandam. Hunc unum super omnes gentes et omnia regna principem constituit, qui evellat, destruat, dissipet, disperdat, plantet et aedificet, ut fidelem populum, mutuae caritatis nexu constrictum, in unitate spiritus contineat, salvumque et incolumem suo exhibeat Salvatori.

Henricus VIII rex Angliae haereticum introduxit in illo regno, ut in constitutione Pauli III citata in nota ad rubricam.

§ 1. Quo quidem munere obeundo, nos, ad praedictae Ecclesiae gubernacula, Dei benignitate vocati, nullum laborem intermittimus, omni opera contententes ut ipsa unitas et catholica religio (quam illius auctor, ad probandam suorum fidem et correctionem nostram, tantis procellis conflictari permisit) integra conservetur. Sed impiorum numerus tantum potentia

¹ Henricus quoque rex, eius pater, itidem damnatus fuit a Paulo III, ut in constitut. viii, *Eius*, tom. vi, pag. 193.

invaluit, ut nullus iam in orbe locus sit relictus, quem illi pessimis doctrinis corrumpere non tentarint, adnitente, inter ceteros, flagitiorum serva Elisabeth, praetensa Angliae regina, ad quam, veluti ad asylum, omnium infestissimi profugium invenerunt. Haec eadem, regno occupato, supremi Ecclesiae capitis locum in omni Anglia, eiusque praecipuam auctoritatem atque iurisdictionem monstruose sibi usurpans, regnum ipsum, iam tum ad fidem catholicam et bonam frugem reductum, rursum in miserum exitum revocavit.

§ 2. Usu namque verae religionis, quam, ab illius desertore Henrico octavo olim eversam, clarae memoriae Maria regina legitima, huius Sedis praesidio, reparaverat, potenti manu inhibito, secutisque et amplexis haereticorum erroribus, regium consilium ex Anglica nobilitate confectum diremit, illudque obscuris hominibus haereticis complevit, catholicae fidei cultores oppressit, improbos concionatores ac impietatum ministros reposuit; missae sacrificium, preces, ieiunia, ciborum delectum, caelibatum ritusque catholicos abolevit; libros manifestam haeresim continentes toto regno proponi; impia mysteria et instituta, ad Calvinii praescriptum, a se suscepta et observata, etiam a subditis servari mandavit; episcopos, ecclesiarum rectores et alios sacerdotes catholicos suis ecclesiis et beneficiis eiicere, ac de illis et aliis rebus ecclesiasticis in haereticos homines disponere; deque Ecclesiae causis decernere ausa, praelatis, clero et populo, ne Romanam Ecclesiam agnoscerent neve eius praeceptis sanctionibusque canonicis obtemperarent, interdixit; plerosque in nefarias leges suas venire, et Romani Pontificis auctoritatem atque obedientiam abiurare, seque solam in temporalibus et spiritualibus dominam agnoscere iureiurando coegit; poenas et supplicia in eos,

Elisabeth, regina, haeretica etiam fuit et est, committendo multos errores hic expressos.

qui dicto non essent audientes, imposuit, easdemque ab iis qui in unitate fidei et praedicta obedientia perseverarunt, exegit; catholicos antistites et ecclesiarum rectores in vincula coniecit, ubi multi, diuturno languore et tristitia confecti, extremum vitae diem misere finiverunt. Quae omnia cum apud omnes nationes perspicua et notoria sint, et gravissimo quamplurimorum testimonio ita comprobata, ut nullus omnino locus excusationi, defensionis aut tergiversationi relinquatur.

Hic ideo Pontifex illam eiusque adhaerentes haereticos declarat;

§ 3. Nos, multiplicantibus aliis atque aliis super alias impietatibus et facinoribus, et praeterea fidelium persecutione, religionisque afflictione, impulsu et operadictae Elisabeth quotidie magis ingravescente; quoniam illius animum ita obfirmatum atque induratum intelligimus, ut non modo pias catholicorum principum de sanitate et conversione preces monitionesque contempserit, sed ne huius quidem Sedis ad ipsam hac de causa nuncios in Angliam traicere permiserit; ad arma iustitiae contra eam de necessitate conversi, dolorem lenire non possumus quod adducamur in unam animadvertere, cuius maiores de republica christiana tantopere meruere. Illius itaque auctoritate suffulti, Qui nos in hoc supremo iustitiae throno, licet tanto oneri impares, voluit collocare, de apostolicae potestatis plenitudine, declaramus praedictam Elisabeth haeticam et haereticorum faultricem eique adhaerentes in praedictis anathematis sententiam incurrisse, esseque a Christi Corporis unitate praecisos.

Regno et dignitatibus privati;

§ 4. Quin etiam ipsam praetense regni praedicti iure, necnon omni et quocumque dominio, dignitate privilegioque privatam.

Subditos liberati;

§ 5. Et item proceres, subditos et populos dicti regni ac ceteros omnes, qui illi quomodocumque iuraverunt, a iura-

mento huiusmodi ac omni prorsus domini, fidelitatis et obsequii debito perpetuo absolutos, prout nos illos praesentium auctoritate absolvimus; et privamus eadem Elisabeth praetense iure regni aliisque omnibus supradictis; praecipimusque et interdiciamus universis et singulis proceribus, subditis, populis et aliis praedictis ne illi eiusve monitis, mandatis et legibus audeant obedire. Qui secus ogerint, eos simili anathematis sententia innodamus.

Exemplis credi iubet.

§ 6. Quia vero difficile nimis esset praesentes quocumque illis opus erit perferre, volumus ut earum exempla, notarii publici manu et praelati ecclesiastici eiusve curiae sigillo obsignata, eandem illam prorsus fidem, in iudicio et extra illud, ubique gentium faciant, quam ipsae praesentes facerent, si essent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis dominicae MDLXX, v kalendas martii, pontificatus nostri anno v.

Dat. die 25 februarii 1570, pontif. anno v.

CLVI.

Prohibet canonicis Lateranensibus ne ullus tractare possit de officiis generalatus, visitorum et praelaturarum, nisi in capitulo generali, sub poena excommunicationis et privationis dignitatum etc.¹

Pius Papa V, ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Pastoralis officii, nobis, meritis licet imparibus, ex alto commissi, debitum requirit ut in unaquaque, praesertim regularium personarum, congregatione immoderatae in exoptandis dignitatibus et praelaturis ambitioni habenas, censurarum videlicet ecclesiasticarum et aliarum poenarum, quantum cum Deo possumus, imponamus.

¹ Ex Bullario huiusce Ordinis, parte 1, pag. 188.

Causa con-
stitutionis.

§ 1. Sane cum, sicut, non sine animi nostri dolore, accepimus, nonnulli ex canonicis congregationis S. Salvatoris canonicorum Regularium Ordinis S. Augustini, sibi ipsis nimium assentientes, honores et plerumque praelaturas et dignitates intempestive et ante illarum vacationem, diversis etiam modis, adipisci et assumere, non sine illorum animarum periculo et hominum scandalo, satagunt et efflagitant.

Decretum de
quo in rubrica.

§ 2. Nos igitur, huiusmodi ambitus et illi coniunctae simoniae crimen abolere et ex usu radicatus evellere, ac alias in praemissis opportune providere cupientes, habita desuper matura deliberatione cum dilecto filio nostro Flavio tituli Ss. Petri et Marcellini presbytero cardinali Ursino nuncupato, dictae congregationis protectore, motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate et ex certa scientia, hac nostra in perpetuum valitura lege statuimus, decernimus et ordinamus quod nullus ex dictis canonicis, cuiusvis dignitatis, status, gradus et praecminentiae existens, quovis modo, verbo vel in scriptis, per se vel per alium seu alios, directe vel indirecte, cum aliquo superiore vel inferiore aut aliis quibusvis personis, de officiis generalatus, visitatorumque dictae congregationis electione seu promotione, praeterquam in capitulo generali a dicta congregatione fieri solito, tractare, ratiocinari, aut praelaturas et dignitates praefatas per ambitum assequi, quaerere vel procurare audeat vel praesumat, sub excommunicationis latae sententiae, privationis officiorum seu dignitatum quae obtineret, et perpetuae inhabilitatis ad ea et alia quaecumque, et aliis poenis per sacros canones et alias constitutiones impositis, ipso facto incurrendis; a quibus, nonnisi de consensu prioris generalis et visitorum dictae congregationis pro tempore existentium, praeter-

quam in mortis articulo constitutus, absolvi possit aut valeat.

§ 3. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis; ac dictae congregationis, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis eidem congregationi illiusque superioribus et personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis et aliis clausulis, irritantibusque et aliis decretis in contrarium quomodolibet concessis, innovatis et approbatis; quibus omnibus, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et expressa ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omissis, et forma in illis tradita observata, inserti forent praesentibus, pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse motu pari derogamus, et contrariis quibuscumque; aut si congregationi praedictae vel quibusvis aliis, communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die III martii MDLXX, pontificatus nostri anno V.

Dat die 3 martii 1570, pontif. anno V.

Derogatio
contrariorum.

CLVII.

Reformatio totius Ordinis Cisterciensis, tam quoad statum monachorum et divinum cultum quam restorationem monasteriorum praestationemque fructuum mensae conventualis in locis commendatis ¹.

Pius episcopus servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Hic Pontifex
permoleste ac-
cepit coenobia
Ordinis Cister-
ciensis ad inter-
ritum propere-
rare.

Ex innumeris curis, quibus sine intermissione vexamur, illa nobis durissima est quod tot sacrarum Religionum conventus, suis orbat iuribus, passim intercidere conspiciantur; neque sane quicquam inexpertum relinquimus, quantum quidem fert difficillima praesentis saeculi conditio, quod ad illorum restitutionem pertinere existimamus. Inter ceteros autem Ordo Cisterciensis longe lateque per orbem propagatus, nobis frequentius obversatur, cuius tam multa coenobia, viris cum doctrina tum sanctitate claris olim florentissima, maligno temporum errore ad nihilum propemodum rediguntur. Quod cum aliunde ex toto orbe plus satis nobis iampridem innotuit, tum maxime ex recenti visitatione, quam commissarius et procurator capituli generalis Cisterciensis in utraque Sicilia, id nobis quoque iubentibus, confecit, permoleste intelligimus quamplurima eius regni monasteria aut debitis officiis destituta, aut monachis, ob non praestitam alimoniam, deserta, aut omnino collapsa, resecta, recusa, patentia, et ut profana habita, quae religionis cultrix illa vetustas tantis impendiis crexit.

§ 1. Sed his incommodis, tametsi pater abbas monasterii Cistercii, Cabilonensis

¹ Aliam reformationem iam edidit Pius IV, ut in eius constitutione LXXXVII, *In eminenti*, pag. 260 huius tomi. De institutione et aliis istius Ordinis vide in Paschalis II constitutione III, *Desiderium*, tom. II, pag. 209.

Volensque propterea hunc malo moderi, hanc edicti constitutionem in qua determinat: dioecesis, et praedictum capitulum generale, etiam per privilegia et indulta illis a felicis recordationis Pio II, Sixto IV, Pio etiam IV et diversis aliis Romanis Pontificibus concessa et innovata, in universum occurrendi, et ipsos commendatarios ad habendum et retinendum competentem monachorum numerum, cum mensa ad victum et vestitum idonea, et etiam alia ad monasticum cultum pertinentia compellendi facultatem habeant; utile tamen et percommodum illis fore existimavimus nostras quoque huic rei partes adscribere, et certa quaedam praedicto Ordini convenientia, illiusque moribus et statutis magis cohaerentia speciatim proponere, quibus illi amplius suffulti, possint supradicta monasteria ad conventum, disciplinam et bonam frugem facilius revocare. Neque enim sustinere possumus quod tam multi, qui huiusmodi monasteria in commendam recipiunt, commendae condiciones a concilio Lateranensi praescriptas, et easdem ac alias singulis litteris apostolicis de huiusmodi commendis confectis, ad specialem cuiusque significationem appositas, in animae suae periculum, aversentur, quibus de ceteris fructibus monasterii sibi commendati disponere nemini prius permissum est, quam debitis et consuetis eiusdem ac ipsius conventus oneribus omnino supportatis: et quarta, ubi mensa abbatialis separata; ubi vero communis est, ac etiam in monasteriis conventu et cura orbatis, tertia parte omnium fructuum eorumdem in restorationem fabricae, aut ornamentorum emptionem aut fulcimentum seu pauperum alimoniam, ubi maior exegerit suaseritque necessitas, quotannis erogata. Quin etiam in ipsis monasteriis divinus cultus solitusque monachorum et ministrorum numerus nullatenus minuatur, nec alias illa in spiritualibus et temporalibus ulla subeant detrimenta.

Monasteria omnia, etiam commendata et unita et de iure patronatu laicorum, recte et ad debitam clausuram redacti;

§ 2. Quare nos ex iis, quae pro salubritate Religionis statu et felici directione a praedictis praedecessoribus et alias quomodocumque instituta hucusque reperiuntur, nec praesentibus contraria, nec effectum earum impediencia nihil omnino detrudere, sed illa prorsus immota custodiri volentes, de apostolica potestatis plenitudine statuimus et ordinamus ut omnia monasteria et loca dicti Ordinis, tam in utraque Sicilia quam ceteris omnibus orbis partibus constituta, etiam commendata et unita, ac etiam de iure patronatu laicorum quocumque modo existentia, quae convulsa, diruta et extenuata sunt, reficiantur et ad debitam clausuram reducantur, statuta pecunia convenienti, quae quotannis in id opus, donec absolutum fuerit, erogetur.

§ 3. In eisdem et ceteris locis, uti pro facultatum ratione idonea erunt, competens monachorum et ministrorum numerus restituatur.

§ 4. Ipsorum ecclesiae, sacristiae, dormitoria et officinae vasis, vestimentis, libris, sacra et communi suppellectile ac ceteris omnibus ad divinum cultum et monasticum usum necessariis convenienter instruantur.

§ 5. Missae sacrificium et alia omnia divina officia, diurna et nocturna, quotidie in choro psallendo, iuxta ritum dicti Ordinis, sine intermissione celebrentur.

§ 6. Mensa conventualis, et ad communem victum et vestitum, necnon elemosynas et visitationes et alia onera subeunda conficiatur, inter cetera reparetur.

§ 7. Ubi sacra lectio, iuxta concilii Tridentini dispositionem, haberi non poterit, praeter eos libros, qui ad divini officii et chori usum necessarii sunt, saltem Biblia et Catechismus ad parochos recens editus; item opera S. Bernardi, et si qui alii ad honestam monachorum occupationem poterunt, habeantur, nisi de

illis in assignatione mensae conventualis iam perspectum reperiatur. De his omnibus, necnon vasis, vestimentis et cetera suppellectile praedicta semel recepta, conventus omnes rationem reddere debeant.

§ 8. Et ut novitii, qua decet disciplina informantur, unum aut duo monasteria in quaque provincia, uti commode fieri poterit, ordinentur, in quibus magistri etiam ceterorum monasteriorum novitios divini officii rationem et regularis observantiae instituta doceant; ita ut quodque monasterium necessaria suis suppediet; et si nullos habuerit, alii pro eo eiusque impensis recipiantur et instruantur.

§ 9. Omnia aedificia conventus quoque versus claudantur, portae non necessariae obstruantur, clathri fenestris, ubicumque opus erit, infigantur; templa, sacristiae, capitula, dormitoria, refectoria, infirmariae et omnino aliae claustrum partes nihil profani patiantur. Nec conventus horreum, penu, praesepia, nec prorsus ulla promeritalia abbatum commendatariorum, conductorum aut aliorum recipiant, nec a commendatariis, pensionariis aliisve de claustro non existentibus occupentur, sed illis solum proprii claustrales utantur, prout ad divini officii celebrationem regularemque observantiam fuerunt constituta.

§ 10. Mulieribus omnibus, cuiuscumque qualitatis, dignitatis et aetatis, ingressus claustrum et aliorum locorum regularium, etiam aedium partis, quae ab abbatibus, commendatariis, prioribus aliisve ministris, etiam divisim, possidentur, sit penitus interdictus; quod si secus factum erit, tam ingredienti quam recipientes excommunicationis sententiam incurrant.

§ 11. Carcer ad coercionem monachorum, ubi non est, constituatur.

§ 12. In omnibus monasteriis inventarium omnium praedictorum necnon instrumentorum, fundationum, donationum,

Novitii
constitui;

Conventus aedificia etc. ad certam formam reduci;

Mulieribus ingressum denegari;

Carcerem constitui;

Inventaria bonorum et scripturarum constitui;

auctoritatum, exemplarium, omniumque monumentorum conscribatur, et in formam authenticam redigatur, illudque et cetera omnia praedicta fideliter asserventur. Sicubi vero horum quicquam producendum erit exemplum, ab archetypo desumatur et transmittatur, nisi talis contigerit necessitas ut ipsum exemplar producendum sit; quod tunc in fidem aliquius probati deponatur, qui idonee caveat illud ipsum quamprimum reportaturum.

§ 13. Illa monasteria locis patentibus constituta, quae, propter Turcharum seu praedonum vel haereticorum incursiones, tute servari non poterunt, facto de ipsorum iuribus, litteris, auctoritatibus, tabulis, monumentis atque omni prorsus suppellectile mobilibusque bonis, iocalibus et rebus fidei inventario, et, si opus erit, earum omnium deposito apud personam fide et facultatibus idoneam, ita ut nihil omnino inde, sine consensu expresso et speciali mandato conventus, moveri valeat, in civitates oppidave vicina transferantur.

§ 14. Ceterum, ad restituendam monasticam disciplinam, et restitutam conservandam, Cistercii et ceteri patres abbates in capitulo generali provideant diligenter ut omnes visitationes solcite et prudenter ac cum pietate fiant, salutem animarum, religionis zelum, perpetuum cultum divinum, clausuram, obedientiam et cetera omnia, quae ad mores, correctionem et religiosorum aedificationem pertinent, procurando.

§ 15. Quibus in rebus, ubicumque non sunt mensae conventuali assignati redditus, qui hoc onus ferre possint, abbates et commendatarii ac alii quicumque, administrationem spiritualium et temporalium visitandorum monasteriorum habentes, necessaria omnia ministrare, ac contributiones et sumptus pro gerendis aliis communibus negotiis Apostolicae Sedis auctoritate impositas, ac etiam ad brachii

sacculis adhibitionem praestare, visitatores ac solitos et necessarios ipsorum famulos et iumenta debita hospitalitate recipere, et eisdem in omnibus auxiliari omnino debeant, et ad id etiam censuris et poenis ecclesiasticis per capitulum ac etiam per ipsos visitatores compellantur.

§ 16. Ne porro deserendi monasterii occasio monachis praebeatur, quod ex vagandi libertate illis a commendatariis oblata, ut expensis parcant, plerumque evenit, praecipimus et interdiciamus ne ulli omnino commendatarii quicquam vel minimum de mensa et illis necessariis detrahant neque ullo modo numerum diminuant, aut quempiam, etiam propter delictum, eiiciant. Sed quotiescumque monachi quid admiserint, quod quidem animadversione dignum sit, id quamprimum priori claustrali, vel, si gravius sit delictum, visitatori significant, qui correctionem iuxta ecclesiae et Ordinis praedicti statuta faciat. Quod si ulterius ultra sex menses distulerit, eo ipso sit ab eo officio depositus, et ad illud ceteraque omnia Ordinis eiusdem officia triennio inhabilis censeatur, statimque praesidentes correctionem huiusmodi aliis committere teneantur.

§ 17. Praedicta autem tertia vel quarta pars reddituum omnis monasterii in commendam concessi et concedendi, ex ipsamet proprietate, praedictorum superiorum cura et sollicitudine, exigatur, et ex eis praedicta pecunia conficiatur, eaque, quoad aedificia omnia resecta erunt, in id opus impendatur. Eo vero perfecto, ipsa tertia vel quarta pars, iuxta concilii dispositionem et litterarum praedictarum tenorem, annis singulis eadem cura convertatur.

§ 18. Postremo volumus et mandamus ut monasterium Cistercii constituatur, constitutumve, restituatur archivium, in quo index ordine compositus omnium aliorum monasteriorum, prioratum, eccle-

Commendatarios nihil de necessariis monachis detrahant aut numerum eorum minuerent, neque eos eiicere possent;

Tertiam vel quartam partem reddituum omnis monasterii in eius refectionem et deinde iuxta concilium Tridentinum expendi;

Archivium in conventu Cistercii constitui, et ibi index bonorum claustrumque conventus poni;

siarum et beneficiorum dicti Ordinis, in omni parte orbis constitutorum, etiam in commendam obtentorum vel unitorum, habeatur; et item distinctum cuiusque inventarium sive repertorium bonorum, proprietatum, rerum, iurium et actionum omnium, necnon exemplum authenticum instrumentorum, privilegiorum, fundationum, donationum, litterarum, auctoritatum et monumentorum quorumcumque conficiatur, confectumque fideliter asservetur.

Indulta omnia
quoad proprie-
tatem irrita re-
manero. 1;

§ 19. Quia vero proprietas, omnium malorum radix, ubicumque gliscit, omne bonum in Regula quamvis bene instituta pervertit, ideo ne hoc quoque, sicubi habetur, ad perfectionem praedictorum obstare possit, revocamus et abolemus omnia et quaecumque privilegia, auctoritates, licentias, dispensationes et indulta cuiusque privati rerum et bonorum usus, proprietatis, possessionis et domini, omnibus cuiuscumque gradus et dignitatis monachis dicti Ordinis, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac nos et Sedem praedictam eiusve legatos, ex quibuscumque causis, etiam motu proprio et ex certa scientia concessa, confirmata et innovata, quibuscumque concepta formulis ac clausulis et decretis suffulta, quorum omnium tenores praesentibus habemus pro expressis, ac volumus illa omnia vires et effectum de cetero non habere; quin etiam visitatores et ceteros omnes, qui in huiusmodi proprietarios severe non animadvertierint, ad huiusmodi officia et alia ipsius Ordinis ministeria perpetuo inhabiles esse.

Observantiam
omnium prae-
dictorum exe-
cutioni deman-
dari.

§ 20. Quocirca Cisterciens. et ceteris omnibus patribus, abbatibus et visitatoribus dicti Ordinis edicimus ut prosequis omnia praedicta studeant adimplere. Omnibus autem nostris et praedictae Sedis legatis et nunciis, ubicumque existentibus, necnon Ordinis praedicti conservatoribus ab ipsa Sede constitutis et constituendis, ipsorum-

1 Hoc statuit etiam Benedictus XII.

que singulis per apostolica scripta mandamus ut praesentes litteras, ubi et quando opus fuerit, ac quotiescumque pro parte abbatum, definitorum, visitorum et aliorum praedictorum seu alicuius eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, ipsisque efficacis defensionis praesidio assistentes, praedicta omnia in omnibus regnis et provinciis sedulo exequantur, et quaecumque alia, quae ad Religionis incrementum ipsis utilia vel necessaria videbuntur, ubique locorum statuunt. Et praeterea abbates et commendatarios, cuiuscumque dignitatis, gradus et conditionis fuerint, ad praedictorum omnium praestationem, etiam per subtractionem proventuum ac censuras et poenas praefatas ceteraque opportuna iuris et facti remedia, omni et quacumque appellatione postposita, compellant, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis. Ceterum, ut vicina plebs egena, pro Religionis consuetudine et instituto, confoveri possit, ac ceteri piam et fidelem rerum administrationem colaudare possint, praedictis commendatariis praecipimus ut in suis monasteriis pauperes eleemosynis pro modo facultatum prosequantur. Decernentes praedicta omnia inviolata et immutabilia perpetuo consistere, necnon irritum et inane, si secus per praefatos aut quoscumque alios, quavis auctoritate fungentes, scienter vel ignanter, contigerit attentari.

§ 21. Non obstantibus piae memoriae Bonifacii Papae VIII de una, et in concilio generali edita de duabus diaetis, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis; ac dicti Ordinis, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; quodque aliquibus, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum quod ad praestationem praedictorum minime teneantur, et ad id compelli aut

Derogatio con-
trariorum.

CLVIII.

Extinctio congregationis Beatae Mariae Servorum nuncupatae, eiusque unio Ordini Servitarum sub obedientia prioris generalis Ordinis eiusdem 1.

Pius episcopus servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Pro nostri muneris officio et charitate paterna, qua omnes religiosorum Ordines prosequimur, quaecumque ad illorum statum salutareque tranquillitatem pertinere arbitramur, ea providere et, adiuvante Domino, recta constituere conamur.

§ 1. Inter eos autem Ordinem Beatae Mariae Servorum animadvertimus, cuius professores, ex quo ipse primum institutus est, per complures annos eisdem legibus et institutis omnes viventes, una tantum familia contenti, ab uno quoque priore generali regebantur.

§ 2. Postea vero iis, ut in rebus humanis evenire solet, paulatim ab instituto regularis observantiae defluentibus, quidam ex his, cupientes primi instituti disciplinam colere, arctioremque vitam ducere, se a reliquis eiusdem Ordinis segregarunt, et Sedis Apostolicae indulto suffulti, creato sibi vicario generali, cui subessent, novam familiam constituerunt, eamque congregationem Beatae Mariae Servorum nominaverunt.

§ 3. Sed, prohi dolor! successu temporis, haec ipsa congregatio usque adeo a regulari observantia prolapsa est, ut ab illis ipsis, qui Ordinis Servorum primi instituti nomen retinuerunt, parum vel nihil differre videatur.

§ 4. Quamobrem ut omnes et singuli tam Ordinis quam congregationis professores ad regularem observantiam revocentur et quasi renoventur, commodiusque insuper gubernentur, utque qui unum Re-

1 Ex Regest. in Archiv. Vatic.

quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem; et quibuslibet aliis privilegiis, conservatoriis, exemptionibus, indulgentiis et litteris apostolicis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere vel in specie, etiam motu proprio aut etiam consistorialiter, ac etiam iteratis vicibus approbatis et innovatis; necnon concordis, conventionibus, pactis et aliis obligationibus, etiam, ut praedictum est, roboratis, per quae, praesentibus non expressa aut omnino non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, et de quibus quorumque totis tenoribus ad verbum habenda sit in nostris litteris mentio specialis, quae omnia, ad effectum omnium suprascriptorum penitus abrogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Quia vero difficile nimis esset praesentes, quocumque opus illiserit, perferre, volumus ut illarum exempla, etiam impressa, notarii publici vel secretarii dicti abbatis Cistercii manu, et eiusdem abbatis vel capituli alteriusve praelati ecclesiastici aut eius curiae sigillo obsignata, eandem illam prorsus fidem, in iudicio et extra illud, ubique locorum faciant, quam ipsae praesentes facerent, si essent exhibitae vel ostensae.

Nulli ergo etc.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo septuagesimo, octavo idus martii, pontificatus nostri anno v.

Dat. die 8 martii 1570, pontif. anno v.

Præmium.

Ordo Servo-
rum ab initio
instituit ab uno
tantum priore
generali rogo-
batur.

Nonnulli-
en ab eo segrega-
tes, peculiarem
congregationem
instituerunt;

Sed a regula-
ri disciplina de-
sciverunt.

Causae novae
faciendae unio-
nis.

ligionis induunt habitum, hi, sub una eademque Regula uniusque professionis voto viventes, in observantia canonicae Religionis uniformes reperiantur; nosque ab uno tantum generali superiore, non autem a duobus, de morum reformatione rationem facilius exigere valeamus; quae omnia commodius fieri posse arbitrati sumus, si eos, invicem disiunctos, in unum idemque corpus coniungentes, in unam eandemque familiam, sub eadem disciplina regularique observantia et uno dumtaxat capite viventes, redigeremus.

Domos omnes et conventus huiusmodi congregationis Ordini Servorum univit Pius; unum Ordinem esse sub eisdem Regulis unumque priorem generalem decernit;

§ 5. Quare de apostolicae potestatis plenitudine praedictum congregationis nomen et vicarius officium supprimimus, extinguimus et penitus abolemus, ac modernum vicarium generalem ab eius officio absolvimus, omnesque et singulas dictae congregationis domus, conventus et fratres uni priori generali Ordinis, veluti supremo ipsius Religionis et Ordinis capiti, supremamque in eo Ordine potestatem et auctoritatem habenti, prout regularia ipsius Ordinis instituta sibi concedunt, perpetuo subesse, et ei in omnibus parere volumus et mandamus; ac etiam prioribus cuiuslibet provinciae, in qua ipsa domus et conventus consistunt, subiicimus et subiecta esse decernimus, prout aliae domus et conventus dicti Ordinis sive Religionis subiiciuntur, ita ut una deinceps unius modi obedientia, observantia et disciplina regularis, unum nomen Ordinis Beatae Mariae Servorum omnibus commune sit, omnes uni generali et provincialibus pareant, omnes, ad quos id pertinet, simul ad capitula generalia et provincialia conveniant, vocemque activam et passivam habeant in iisdem.

Statuta omnia praefatae congregationis invalida, omni-que valore carere iubet;

§ 6. Proinde revocamus et deinceps invalida censemus omnia et quaecumque statuta, consuetudines, conventiones, concordias et alia pacta, etiam iuramento, confirmatione apostolica et quavis alia

firmitate munita, necnon omnia et quaecumque privilegia, exemptiones et indulgentia congregationis huiusmodi, etiam pro bono pacis et conservatione Religionis edita et concessa, ac etiam motu proprio et ex certa scientia, deque apostolicae potestatis plenitudine confirmata, multiplicatisque vicibus innovata, extensa et moderata, quatenus praesentium effectum et executionem differre possent, vel quomodolibet impedire; quorum omnium tenores, aequae atque ad verbum insererentur praesentibus, haberi volumus pro expressis.

§ 7. Decernentes praedicta omnia firma et inviolata fore, necnon irritum et inane quicquid secus per quoscumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 8. Quocirca priori generali ac universis et singulis dictae congregationis ceterisque fratribus praedicti Ordinis Beatae Mariae Servorum per apostolica scripta mandamus ut praesentes litteras humiliter recipiant, et quaecumque in ipsis continentur, alia desuper a nobis non expectata iussione mentisve nostrae declaratione, firmiter custodiant, et in omnibus studiose obedire procurent.

§ 9. Quin etiam ipsi priori generali praecipimus ut easdem praesentes ac quicquid pro earum executione statueretur et decerneretur, in omnibus domibus et locis virorum et mulierum, necnon ab omnibus fratribus et sororibus inviolate faciat per se vel alium seu alios observari, quoscumque contradictores, rebelles ac etiam protestantes et reclamantes, eisque auxilium, consilium et favorem, publice vel occulte, directe vel indirecte, quovis quaesito colore vel ingenio, praestantes, tam ecclesiasticos quam laicos, cuiuscumque dignitatis, gradus, ordinis et conditionis fuerint, per censuras et poenas ecclesiasticas ceteraque iuris et facti re-

Sicque in perpetuum observari;

Praesentem constitutionem recipi mandati et exequi absque ulteriori declaratione;

Executionem committit priori generali Ordinis Servorum;

media opportuna, appellatione postposita, compescendo, censurasque et poenas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc auxilio brachii saecularis.

Derogat contrariis;

§ 10. Non obstantibus piae memoriae Bonifacii Papae VIII praedecessoris nostri de una, et in concilio generali edita de duabus diaetis aliisque apostolicis constitutionibus; quodque aliquibus, communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, ceterisque contrariis quibuscumque.

Exemplis credi iubet.

Clausulae.

§ 11. Volumus autem ut praesentium exempla, etc.

Nulli ergo etc.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo septuagesimo, tertio nonas maii, pontificatus nostri anno v.

Dat. die 5 maii 1570, pontif. anno v.

CLIX.

Mandatur archiepiscopo Mediolanensi eiusque suffraganeis ut promulgari et observari faciant decreta in synodo provinciali eiusdem provinciae edita, iuxta emendationem et explicationem Summi Pontificis 1.

Venerabili fratri archiepiscopo Mediolanensi

Pius Papa V.

Venerabilis frater, salutem et apostolicam benedictionem.

Nonnulla synodi decreta enunciat, laudat et explicat.

§ 1. Quae in vestra synodo provinciali proxime decreta sunt, praesentibus descripta, salubriter quidem et isti tuae provinciae frugifera, sed duo ita usu recipienda existimamus, ut peregrinorum et

1 Ex Regest. in Archiv. Vatic.

advenarum Eucharistiae sacramentum percipientium nomina, cognomina et originis sive domicilii locus, uno in libro fideliter asservando, a parocho ante omnia annotentur.

Explicatio decreti circa communionem peregrinorum.

§ 2. Quod vero de diaconis et ceteris inferiorum ordinum clericis statuitur, ut eis solum sacerdotibus peccata confiteantur, quos episcopus ad id duxerit approbandos, hoc volumus observari, dummodo talis sit numerus sacerdotum, ut confiteri volentes delectum habeant inter illos.

Circa confessiones clericorum.

§ 3. Ita quod tibi omnibusque tuis suffraganeis per apostolica scripta mandamus ut decreta praedicta in vestris quisque ecclesiis, civitatibus et dioecibus, hac nostra moderatione adhibita, et alias ut cetera promulgare, et ut ab omnibus observentur sedulo efficere curetis; contradictores per censuram ecclesiasticam coercendo.

Praefata decreta iubet observari et contradictores puniri;

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis ac alias, in provincialibus et synodalibus conciliis editis, generalibus et specialibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Contraria tolli;

§ 5. Quia vero difficile nimis esset praesentes quocumque illis opus erit perferre, volumus ut earum exempla, etiam impressa, secretarii tui manu et sigillo tuo obsignata, eandem illam prorsus fidem ubique locorum faciant, quam ipsaemet praesentes facerent, si essent exhibitae vel ostensae.

Exemplis credi iubet;

§ 6. Ita igitur decreta ipsa scripta sunt. De administratione sacramenti Eucharistiae. Decretum duodecimum. Parochi, Paschae tempore, sanctissimae Eucharistiae sacramentum iis tantum ministrent, qui non modo tunc in parochiae suae finibus habitant, verum etiam maiorem anni partem aut sex saltem mensibus in ea habitaverint; nisi sint qui paucioribus ante diebus mensibusque illuc habitatum venerint eo animo ut in ea domicilium

Nonnulla enunciat decreta superius indicata.

habeant; nisi item qui ab episcopo proprio parrocho facultatem scripto concessam exhibuerint alio loco communicandi; tum praeterea, nisi peregrini sint et advenae homines, idque in parochia aliqua dioecesis, quod si in Urbe, tantum in cathedrali ecclesia sacramentum Eucharistiae ii percipient; quare singulis diebus, cum in Pascha Resurrectionis Domini nostri Iesu Christi sacramentum Eucharistiae administrabunt, antequam illud cuique praebeant, ad populum conversi, denuntient ut si quis eorum, qui adsunt, parochiae suae incola non est, ad suam quisque parochialem ecclesiam abeat, ubi, quemadmodum canonum sanctionibus visum est, eo tempore sacram Eucharistiam sumat; parochi vero urbani admoneant atque hortentur crebro eos, qui rus ire saepius solent, ut festis diebus illis solemnibus, nempe die natali Domini, in quadragesima et hebdomanda sancta, potissimum Paschae tempore, Ascensionis Domini die, in celebritate Corporis Christi, in die Pentecostes, ruri non habitent, sed in corde¹ atque in frequentioribus oppidis, ubi, a rusticatione feriat, sacris et divinis officiis intersint, de verbo Dei conciones audiant, ceteraque christianae pietatis munera praestent, quae, ab unoquoque christiano homine debita, solemnes et statim illi dies maxime requirunt. Quae ad missam, divina officia, ecclesiae cultum spectant, diaconi, subdiaconi et reliqui clerici inferioris ordinis confessionem et communionem frequentent, ut superiore synodo provinciali praescriptum eis est; confiteantur autem iis tantum sacerdotibus, quos ad audiendas eorum confessiones idoneos episcopus et in urbe et dioecesi comprobabit; sacrae vero Eucharistiae communionem in propria parochia vel in alia ecclesia, quam episcopus statuet, diebus festis percipient, idque in missa solemnibus, si modo eo loco eoque die celebra-

¹ Legimus in urbe (n. r.).

bitur; illius autem rei fidem tertio quoque mense episcopo exhibebunt. Decretum decimum, de iis quae pertinent ad Baptismi administrationem. Cum id nostra superiori provinciali synodo de compatribus praescriptum sit ut illi tales deligantur, qui suscepti muneris partes explere possint, id autem ipsi praestare non queant, si non rudimenta quidem fidei norint; idcirco ea cura sit parochis, ut quos compadres ita imperitos noverint, ut Symbolum fidei, sive ea quae in Symbolo continentur, ignorent, illos eo officio suscipiendi de Baptismo infantes fungi non patiantur. Decretum primum de edicto quotannis ab episcopo proponendo contra haereticos. Episcopus, edicto quotannis publice proposito, omnes et singulos suae dioecesis homines, etiam quavis dignitate, gradu honoreve praeditos, moneat, eisdemque in virtute sanctae obedientiae, ac poena excommunicationis latae sententiae proposita, id iubeat, ut si eorum quispiam iam scit cuiusvis sectae haereticos homines, eove nomine suspectos aut infames aut quovis modo a fide catholica aberrantes, aut qui verba haereticalia protulerint, aut qui haeticorum libros scriptave, quae quovis modo auctoritate Sedis Apostolicae prohibita sunt, legunt vel apud se habent, decem ad summum diebus post edicti promulgationem; si vero imposterum sciat, decem diebus postquam id norit, illos omnes et singulos vel ipsi episcopo vel haeticae pravitatis inquisitori denunciet. Parochis autem suis iubeat ut edictum huiusmodi in singulos annos, semel quadragesimae initio, iterum ineunte Domini Adventu, publice in sua quisque parochia, cum in missa frequentior populus adest, de scripto ipsi pronuntient et promulgent. Quae ad bona et iura ecclesiarum, dioecesis loc. pertinent. Ne ecclesiasticorum beneficiorum bona patronis, neve item eis, quorum cessione ea

beneficia obtinentur, neque illis praeterea, qui primo secundove consanguinitatis gradu cum eisdem iuncti sunt, nec per suppositas quidem personas, cum ne ad breve sane tempus locari liceat, idque nisi cognita prius ecclesiae utilitate, episcopus, data in scriptis facultate, concesserit; quicumque secus fecerit, fructibus unius anni mulctetur, quos ex eorum beneficiorum praediis bonisve capit. Inquirat praeterea episcopus diligenter, an aliqua simoniae labes contracta inter eos sit. Quae ad missam, divina officia, ecclesiae cultum spectant. Quoniam superioris concilii constitutione vetitum est, quo tempore, vel sacrorum vel funeris exequiarumve causa, in unum clerici conveniunt, non plures ad mensam, quam sex, eosque clericos adhiberi; id cum multis locis facile praestari nequeat, propterea quod ecclesiae saepe longius inter se distent, grave sit clericis de itinere fessis mane ad ecclesiam suam reverti, ideo liberum sit parrocho tot convivias habere, quot sane in mensam adhibere par esse iudicaverit; et pro temporis ratione laicum etiam hominem, quem christianae pietatis studiosum et sacerdotali convictu consuetudineque dignum norit, a mensa non excludere, modo ea servantur quae in parochialibus conventibus de frugali clericaliue modestia in nostris constitutionibus scripta sunt; tum sacra item lectio in mensa perpetuo adhibeatur. Quod vero de mensae frugalitate et ferculorum numero alias superiori canone decretum est, id omnino sit et servetur, ut etiamsi vel universitati vel cuivis alii, pacto consuetudineve aut ultima voluntate, certis quibusdam diebus, cibum a sacerdotibus parari oporteat, in eo ab illa decreti ratione ne ullo modo discedatur, nec sacra lectio in mensa desit.

Datum Romae apud S. Petrum, sub

annulo Piscatoris, die XII maii MDLXX, pontificatus nostri anno v.

Dat. die 12 maii 1570, pontif. anno v.

CLX.

*Reformatio Ordinis fratrum Servorum
B. Mariae Virginis¹.*

*Pius episcopus servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.*

Postquam nos, Deo auctore, Ordinem fratrum Beatae Mariae Servorum, antehac in duas familias divisum, antiquato congregationis nomine, quod altera sibi ascriberat, in unum idemque corpus, ac in unam eandemque familiam, uni dumtaxat capiti subiectum, sub eadem regulari disciplina reduximus, expedit certa quaedam incommoda, quae bonum omne in Religione pervertunt, excidere, ut deinceps omnes, communibus institutis et legibus suae professioni magis convenientibus viventes, salubrius dirigantur.

§ 1. Quocirca, cum omnis Religio privatae proprietatis usu labefactetur et corruat, nos, ad illam ex dicta familia exterminandam, ac simul emendandos eos, qui de officiis et muneribus ambitiose obtinendis iampridem inoleverunt, et alios nocentes eius mores, novosque inducendos ante omnia intenti.

§ 2. De nobis attributae potestatis plenitudine revocamus et abolemus omnia et quaecumque privilegia, dispensationes, licentias, permissiones et indulta habendi et retinendi privatum dominium, usufructum, possessionem et proprietatem quorumcumque bonorum immobilium, mobilium et semoventium, necnon domorum,

¹ De hoc Ordine vide in Benedicti XI constitutione II, *Dum levamus*, tom. IV, pag. 176. Eique unitam congregationem Servorum Beatae Mariae Virginis vide supra, constit. CLVIII.

Congregatio
huius Ordinis
fuit subacta.

Reformatio
ipsius Ordinis
subsequitur.

Revocatio
omnium indulto-
rum aliquid pri-
vatum retinen-
di.

cellarum, hortorum, pecuniarum et aliarum rerum, generali, provincialibus, conventualibus prioribus ac aliis fratribus, etiam causa senii, infirmitatis vel cuiuscumque pii operis praetextu vel intuitu, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac nos et Sedem Apostolicam eiusve legatos, vel etiam dicti Ordinis superiores, etiam motu proprio et ex certa scientia, concessa, confirmata et innovata, quibuscumque concepta formulis ac clausulis et decretis suffulta, quorum omnium tenores habemus praesentibus pro expressis; volumusque illa omnia et singula vires et effectum de cetero non habere. Quin etiam fratres praedictos, quicumque sint, privato et bonorum et rerum omnium praedictorum, quomodocumque acquisitorum et ad eos obventorum, dominio, usu, usufructu, proprietate, titulo et possessione privamus, dictaque possessione amovemus, et amotos nunciamus; resque et bona ipsa omnia in communes suarum cuiusque domorum et praedicti Ordinis usus convertenda concedimus. Mandantes, in virtute sanctae obedientiae, generali, provincialibus et conventualibus prioribus supradictis, ut rerum et bonorum omnium praedictorum possessionem nomine domorum et locorum suorum capiant. Et illa illorumque fructus in communes conventuum usus convertantur.

§ 3. Ceterum, praecipimus atque interdiciamus ne deinceps ullus omnino fratrum praedictorum, sive privatus, sive prioris conventualis sive provincialis aut generalis officio fungens, etiam praetextu huiusmodi privilegiorum, dispensationum, permissionum et indultorum seu inveteratae consuetudinis aut quacumque alia causa, proprium quicquam aut privatum, neque aedes, sive in claustris sive alibi, separatas habeat, sed omnia ubique communia sint; et quisque unica cella, eademque cum ce-

teris aliorum fratrum coniuncta, nudis omnino parietibus, ac lectulo et mensa humilibus, quemadmodum pauperes religiosos decet, contentus esse debeat.

§ 4. Proinde, camerae sive aediculae quae extra dormitorium separatim sunt, ad officinas aut alias ad communem usum et commoditatem cuiusque conventus redigantur; vel si cellae communis dormitorii pro fratrum numero non sufficiant, et illae camerae vel aediculae ad formam communis dormitorii aptari possint, in dormitorium commune redigantur; sin minus, destruantur, ac materia et caementa ad fabricam conventus, si opus fuerit, convertantur, vel vendantur, et pretium ad communem usum conventus conferatur.

§ 5. Sed nec ulli omnino ambitus fiant, aut pecuniae, etiam pro confirmationibus, sigillo vel scriptura aut quacumque alia re vel causa, solvantur, aliaeve pactiones seu promissiones intercedant, seu munera aut xenia quocumque modo mittantur, neve quisquam, etiam in officio existens, pecunias aut quicquam aliud de provincia seu domo sibi commissam, vel aliunde priori generali seu alii cuicumque conferat vel remittat. Quicumque secus fecerint, in poenam privationis prioratum et officiorum omnium incidant, et ad futura inhabiles habeantur, et pro culpis etiam tanquam fures puniantur, prout nos illos privatos et inhabiles declaramus eo ipso; procuracionibus tamen, generali ex universo Ordine, ac provincialibus prioribus ex sua cuique provincia, et visitatoribus ex domibus et locis visitandis debitis, nequaquam per praesentes sublatis.

§ 6. Ad reformandos autem alios dicti Ordinis mores ulterius progrediendo, ex iis quae pro salubri huius Religionis statu et felici directione alioqui instituta hucusque reperiuntur, quae nec praesentibus contraria sunt nec illorum effectum impedire possunt, nihil omnino detrudere,

Camerae redigantur in commune dormitorium.

Ambitus recedant et munera.

Superiores dispensare valent praedictos et lectores et officiales circa recitationem divini officii in communi.

sed illa immota custodiri volentes, de simili potestatis plenitudine statuimus et ordinamus ut fratres omnes, etiam superiores et quicumque privilegiati, nisi, tempore quadragesimae et Adventus Domini, praedicationis munus obierint, omnibus divinis officiis diurnis et nocturnis intersint; illis vero temporibus, cum ipsis praedicatoribus et lectoribus, iis diebus quibus praedicant et legunt, superiores pro arbitrio dispensare possint. Ipsi etiam superioribus et aliis officialibus, eo tantum tempore quo actu in negociis conventus et Ordinis occupati sunt, aliquid remittatur.

Divina officia iuxta institutum celebrentur.

§ 7. Missae, matutinum et aliae horarum canonicarum preces, processiones, item anniversaria et defunctorum memoriae integre, suo debito tempore, attente, cum cantu solemni, in diebus quibus convenit, iuxta regularia dictorum fratrum instituta, celebrentur; nec satis habeat quaeque domus missas, sive fundatione sive statuto sive consuetudine debitas vel praescripto superioris conventus designatas, dumtaxat celebrasse, sed fratres omnes sacerdotes missam, etiam non astricti, frequentissime celebrent.

Confessiones, communionem, et ieiunia serventur.

§ 8. Clerici et conversi semel in hebdomada peccata sua confiteantur, et singulis saltem mensibus sacram Eucharistiam sumant. Ieiunia iuxta suam Regulam et constitutiones omnino servent.

Numerus fratrum cuiusque domus praescribitur.

§ 9. In quaque domo pauciores fratres non sint duodecim. Si qua autem domus hunc familiae numerum alere non potest, fratres cum bonis ex ea domo in aliam transferantur, provisione adhibita, ne ecclesiae destruantur, sed ad eius populi communitatem conserventur. Permittimus tamen ut in domibus, quae iter facientibus fratribus commodae sunt, saltem quatuor fratres non minores quinquaginta annis, constanti et probata vita, maneant, si plures ea domus alere non potest. Nulla porro domus supra vires oneretur.

§ 10. In singulis domibus, omnibus dominicis et festis diebus, praedicationes verbi Dei habeantur.

Praedicatur diebus festis.

§ 11. In maioribus Studiis regentes duas lectiones theologicas interpretentur, alteram practicam, veluti de sacramentis vel de vita sancte recteque instituenda; alteram vero speculativam, ex catholicis et approbatis doctoribus, superioris arbitrio statuendas: in minoribus vero, una lectione ex theologia practica contenti sint.

Lectionesque in Studiis generalibus aliisque habeantur.

§ 12. Ceterum, curent superiores ut in singulis conventibus fratres, maxime in conscientiae casibus et reliquis quae ad audiendas confessiones pertinent, ob rei gravitatem et necessitatem, summo studio ac diligentia exerceantur.

Exercitium circa casus conscientiae.

§ 13. Singulis item diebus festis Romanus catechismus ad parochos, in singulis conventibus, legatur.

Catechismus legatur diebus festis.

§ 14. Si qui regentes et lectores aut alii fratres libros prohibitos habere sine speciali Sedis Apostolicae licentia fuerint deprehensi, ultra poenas iuris communis, et quae a sancto Officio Inquisitionis haereticae pravitatis talibus imponuntur, perpetuo munere legendi, praedicandi et confessiones audiendi privati existant; ad omnia item officia inhabiles, activa voce careant et passiva.

Libri prohibiti non teneantur.

§ 15. Nullus ad aliquem gradum promoveatur, nisi aetate, vitae probitate et literatura praestans, et in eis probatus per examen diligens a priore generali seu ab aliis, qui per eum huic muneri ordinantur, faciendum, deinde in capitulo generali publice iterandum. Aetas autem et tempus studii ac cursus exprimatur; et praeterea probetur quod promovendus nulla umquam infamia seu sinistra opinione fuerit maculatus. A promovendis ad gradus huiusmodi nihil omnino exigatur, nec etiam sponte oblatum accipiat; verumtamen si, promotione facta, conventus promotorum aliquid Religioni donare vo-

Forma promotionis ad gradum, et qualitates promovendorum.

luerit, id, quicquid sit, procuratori generali Ordinis tribuatur, ut ad levationem onerum omnium Religionis conferatur; eodem procuratore, acceptorum et expensorum rationem priori generali et diffinitoribus reddituro. Ceterum, omnes a decem annis promoti, rursus per probos et idoneos viros, a priore generali in quaque provincia constituendos, examinentur; et qui saltem mediocri scientia in theologia praediti reperti non fuerint, usu et exercitio gradus suspendantur, nec debeant privilegio gradus huiusmodi gaudere. Caveant praeterea superiores licentiam ulli fratri concedere ut ad aliquos ordines sacros sive maiores sive minores promoveri possit, nisi ille in aetate legitima constitutus et literatura ad eos requisita praeditus sit, habeatque omnia quae a sacris canonibus regularibusque institutis requiruntur; aliter promotus ab suorum ordinum executione suspendatur, et licentiam concedens officio deponatur, et per sexennium inhabilis ad omnia officia habeatur. Sed et nostra constitutio, qua cavetur ne quis regularis, ante emissam a se expressam professionem regularem, ad sacros ordines promoveri possit, inviolabiliter observetur.

§ 16. Sacerdotes ad audiendas peccatorum confessiones ordinandi, vita, moribus et literatura probati et, quoad mulieres, aetatis provectae habeantur. In omni domo huiusmodi sacerdotes ex praedicto Ordine constituantur, quibus et non aliis, fratres omnes peccata sua debeant confiteri.

§ 17. Priores omnes nunquam ultra biennium durent, sed biennio functo, ipso eodem conventu in sequens protinus biennium rursus constitui possint.

§ 18. Nulli item fratri in eodem conventu plus biennio manere liceat; exceptis sexagenario maioribus, quibus aliquid ex

causa, superioris arbitrio, poterit concedi in conventu eodem.

§ 19. Ad haec, nullus omnino priorum administrationem honorum et aliarum rerum, dispensationemque pecuniarum et reddituum suae domus, etiam nomine conventus, per seipsum habere sive exercere, vel sese in eis interponere possit, sed universum id onus tribus religiosi a priori generali ita demandetur, ut primus rerum et honorum inferendorumque in eam reddituum curam habeat; alter, tamquam depositarius, pecunias ac cetera ab illo importata fideliter asservet; reliquus de pecuniis et rebus a depositario captis, priori et fratribus ac domui universae de necessariis, veluti dispensator, provideat, mandante tamen ipso priore, qui unicuique, non secundum proprium affectum sed caritatis regulam provideri curabit, officiorum huiusmodi invicem confusione penitus interdicta.

§ 20. Ceterum, ii tres tam impensi quam accepti singulis mensibus suo priori, adhibitis etiam duobus vel tribus fratribus eiusdem domus probatoribus rerumque usu peritis; deinde ipsemet rursus, praesentibus priore et peritis praedictis, priori generali vel provinciali vel visitatoribus, quotiescumque visitationis officium fecerint; denique ipse prior generalis in omni proximo capitulo generali, saltem coram tribus iudicibus ab ipso capitulo constitutis, illorum omnium et etiam universae administrationis suae, tam publice quam private, rationem reddere teneatur.

§ 21. Pecuniae omnes et quaecumque aliae res cuicumque privatim, etiam intuitu personae, undecumque donatae sive relictas fuerint, superiori, horarum vigintiquatuor intervallo, exhibeantur, qui illas statim depositario committat, et inde tamen exhibitori ministrari iubeat, quantum rei convenientis praesens necessitas videbitur postulare.

§ 22. Fratres omnes, etiam superiores et quomodocumque privilegiati, aegrotis tantum exceptis, in refectorio cibum capiant, et communi mensa utentes, communibus epulis vescantur. In primis autem senum et aegrorum, necnon praedicatorum et lectorum cura habeatur, ita ut nihil eorum necessitati et commoditati desit. Omnes praedicti, quocumque gradu et honore sint, camisiis laneis et reliquo vestitu unius modi, eodemque honesto et professioni convenienti, omni praeterea supellectile et instrumento paupere atque humili utantur. Nullus privatum hortum habeat, sed omnes omnibus domus sint communes, praeterquam, quoad infirmariam et novitios, qui hortum sive viridarium seiunctum habere possint, in quo ceteri nullatenus ingrediantur.

§ 23. Novitii, etiam oblati, ante decimum octavum aetatis suae annum completum non recipiantur, neque ante decimum nonum completum ad professionem admittantur; qui hactenus recepti, etiam oblati, decimum quintum annum non compleverint, dimisso habitu Religionis, domum ad parentes et necessarios, etiam inviti, remittantur, vel alias omnino emittantur, nec postea in aedibus unde exierint aut in aliis eiusdem Ordinis domibus ullo modo debeant conversari. Laici, qui vigesimum quintum annum non attigerint, ad serviendum non accipiantur, et qui recepti etiam nunc ea aetate minores sunt, reliciantur. Novitii non admittantur aut educetur, nisi in conventibus insignioribus, in quibus dormitorium et capitulum habeant omnino separatim, cuius ingressus aliis fratribus sit penitus interdictus. In eisdem domibus sit unus magister, aetatis provectioris, moribus et doctrina praeditus, qui diligentem habeat praedictorum novitiorum curam et illis praesit. Ipsi autem in grammatica, cantu, caeremoniis et iis, quae ad christianam

disciplinam faciunt, instruuntur; nec e loco novitatus, nisi ad ecclesiam, refectorium et ad publicas processiones et interdiu ad aliquam honestam recreationem cum fida custodia exire debeant.

§ 24. In quaque domo sit unum vestiariarium commune, in quo omnia omnium fratrum vestimenta conferantur; quae unius modi sint, eademque nulla exquisita arte laborata, sed simplicia et honesta, ita ut nec unum ab altero distinguatur. Cui vestiario custos praeficiatur, qui munditiae, refectionis et distributionis eorumdem vestimentorum curam gerat.

§ 25. In omni domo, locus tutus cum armariis seu capsis habeatur, in quibus scripturae, privilegia, contractus et omnia iura ad domum pertinentia, itemque res pretiosae ecclesiarum, etiam sacrae, cum suo inventario seu repertorio authentico, asserventur, praeter eas quae quotidiano sunt ecclesiae usui necessariae, quae in sacristia et per sacristam custodiantur; ita tamen ut res sacrae a profanis distinguantur. Huius autem loci tres sint claves, quarum unam prior, alteram depositarius, tertiam procurator domus habeat. Simili quoque modo inventarium bonorum mobilium cuicumque ecclesiae et domus, necnon immobilium et quorumcumque iurium ad conventum pertinentium, in forma probanti, conscribatur, deque eo exemplum authenticum fiat duplicatum, ut alterum in propria domo remaneat, alterum vero in archivio insignioris seu principalis domus eius provinciae reponatur.

§ 26. In omni domo, infirmaria commodo loco constitatur pro fratribus infirmis, cui infirmarius ordinetur, per quem domus ipsa de illis omnibus, quae ad animae et corporis infirmorum salutem confunda et necessaria sunt, caritative provideatur.

Confessorum
qualitates.

Priorum offi-
cium biennium
dure.

Non biennium
ultra, praeter
sexagesimum
maiores.

Forma red-
dendi admini-
strationis ra-
tiones.

Donata atque
relicta fratres
consignent su-
perioribus.

Novitii qui
ubi et quando
recipiendi et
quomodo in-
struendi sint.

Fratres om-
nes in refecto-
rio communi
bus epulis ve-
scentur.

tur in conventu
eodem.

Forma admini-
strandis conven-
tus.

Vestiariarum
fratrum quae
esse debeant et
quae eorum ve-
stis.

Forma ser-
vandi scriptu-
ras et res eccle-
siasticas.

Infirmaria in
quocumque con-
ventu institu-
tur.

Prioris officium circa ecclesias et eorum ornamenta.

§ 27. Postremo, prior cuiusque domus praecipuam curam gerat ut ecclesiae in suis structuris conserventur et reparentur; munda praeterea et expurgatae, uti decet, contineantur, atque illis de libris, vasis, ornamentis et aliis ad altaris ministerium et divinum cultum pertinentibus provideatur, quae pariter munda et nitida conserventur.

Res sacristiae non alienentur.

§ 28. Res sacristiae, cuiusvis generis sint, nullo modo alienentur, nec pignori opponantur, nec ullo modo alicui accommodentur, sed solum ecclesiae propriae serviant.

Decretum irritans.

§ 29. Decernentes irritum et inane quicquid secus (per quoscumque, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Fratres omnes observent hanc reformationem.

§ 30. Quocirca priori generali ac omnibus fratribus praedictis per apostolica scripta mandamus ut quisque pro se praesentes litteras humiliter recipiant, et quaecumque in eis statuta, decreta et mandata sunt, alia desuper a nobis non expectata iussione aut mentis nostrae declaratione, firmiter custodiant, et in omnibus studiose obedire procurent.

Prior generalis deputatur executor huius constitutionis.

§ 31. Quin etiam eidem priori generali committimus ut ipse easdem praesentes in proximo et deinceps futuris generalibus et provincialibus capitulis, et frequenter in omnibus domibus publice legere, ac eas et quicquid pro earum executione et observatione, tam in ipsis capitulis generalibus vel etiam extra illa, ab ipso adhibitis aliquot ex aliis prioribus vel definitoribus praedictis, quos duxerit eligendos, statuatur, ordinabitur et decernatur, in omnibus prioratibus ac ab omnibus et singulis prioribus, fratribus et personis praedictis inviolate faciant, per se vel alium seu alios, observari. Contradictores quoslibet et rebelles ac etiam protestantes et reclamantes, eisque auxilium, consilium vel favorem, publice vel occulte, directe vel indirecte, quovis

quaesito colore vel ingenio, praestantes, tam ecclesiasticos quam laicos, cuiuscumque dignitatis, gradus, ordinis vel conditionis fuerint, per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas, ac etiam prioratum, dignitatum et administrationum privatorias, ceteraque iuris et facti remedia opportuna, appellatione postposita, compescendo. Quin etiam contententes praedictos in censuras et poenas superscriptas incidisse declarando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Clausulae derogatorias.

§ 32. Non obstantibus nostris de non tollendo iure quaesito et de annali ac triennali possessore, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis; necnon Ordinis praedicti, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, exemptionibus et indultis apostolicis, illis eiusque superioribus et personis eorumque singulis per quoscumque Romanos Pontifices praecessores nostros ac nos et Sedem Apostolicam, etiam per modum statuti perpetui ac initi et stipulati contractus ac alias, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis, in genere et in specie, concessis, confirmatis, ac etiam aliis reformationibus, quotiescumque ac quocumque tempore factis et promulgatis, ac quibuscumque aliis indulgentiis et litteris apostolicis, specialibus et generalibus, quorumcumque tenor existant, per quae, praesentibus non expressa vel totaliter non inserta, effectus earum seu dictorum ordinariarum iurisdictionis seu executionis impediri valeat quomodolibet vel differri, et de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis; quae omnia contra earumdem praesentium tenorem nolumus cuiquam in aliquo suffragari.

Exemplorum fides.

§ 33. Denique etiam volumus ut ipsarum praesentium exempla, etiam impressa, capituli vel prioris generalis seu alterius personae in dignitate ecclesiastica constitutae etc.

Nulli ergo etc. Si quis etc.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis dominicae MDLXX, III kalendas iunii, pontificatus nostri anno quinto.

Dat. die 30 maii 1570, pontif. anno v.

CLXI.

*Declaratio et ampliatio concilii Tridentini, cap. XIV, sess. XXIV de prohibitione aliquid exigendi vel petendi in collatione aliave provisione beneficiorum ecclesiasticorum, vel ad illorum possessionem admissionem*¹.

Pius episcopus servus servorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Durum nimis et incommodum arbitramur, quod ecclesiarum ministri, in iis quae ad ipsorum sustentationem suppeditant, dispendia patiantur. Quocirca, cum hanc ad rem, simulque prohibendam ab Ecclesia Dei avaritiae pravitatem, editas antehac sanctiones minime satis esse intelligimus, novae constitutionis subsidio cogimur providere.

Concilium Tridentinum, sess. XXIV, cap. XIV, mandavit episcopis ut pravae consuetudines et statuta aliquid recipiendi in provisione beneficiorum reicerent.

§ 1. Cum itaque alias ex plurium ecclesiarum cathedralium et collegiarum constitutionibus aut ex prava consuetudine observari intelligeretur ut, in electione, praesentatione, nominatione, institutione, confirmatione, collatione vel alia provisione sive admissione ad possessionem alicuius cathedralis ecclesiae vel beneficii, canonicatum aut praebendam vel par-

¹ Ad hoc videri potest etiam concilii Tridentini sess. XXI, cap. I; et sess. XXIV, cap. 18. Alia ad materiam simoniae beneficalis plene indicavi in Iulii II constit. v, *Cum tam divino*, tom. v, pag. 408.

tem proventuum seu ad distributiones quotidianas, certae conditiones seu deductiones ex fructibus, solutiones, promissiones compensationesve illicitae, aut etiam quae in aliquibus ecclesiis dicuntur turnorum lucra, interponerentur, licet sancta synodus, haec detestata, mandaverit episcopis ut quaecumque huiusmodi, quae in usus pios non converterentur, atque ingressus eos, qui simonicae labis aut sordidae avaritiae suspicionem haberent, fieri non permitterent, ipsique diligenter de eorum constitutionibus sive consuetudinibus super praedictis cognoscerent, et illis tantum, quas probarent, exceptis, reliquas ut pravas et scandalosas reicerent; eos vero qui, adversus praedicta, quavis ratione commisissent, poenis contra simoniacos editis teneri decreverit; multorum tamen indomita cupiditate, tam praedicta quam alia ad beneficium et commodum ipsorum ministrorum edita, aut omnino contemnuntur, aut in varios sensus traducta perperam eluduntur.

Hic Pontifex modo revocat consuetudines et constitutiones huiusmodi;

§ 2. Quare nos, pro divini cultus exercitio, simulque evocatorum ad illum auxilio plenius evidentiusque consulendum fore rati, revocamus et abolemus omnia et quaecumque privilegia, consuetudines et statuta quarumcumque ecclesiarum cathedralium et metropolitanarum ac maiorum necnon collegiarum, etiam iuramento, confirmatione apostolica aut alio quovis praesidio munita, ac etiam supra hominum memoriam et longissimo ac quantocumque tempore, etiam continuo, observata, sive pro solvendis ecclesiarum vel praelatorum debitis, sive pro supportandis illorum oneribus, sive aliis, etiam maioribus, maximis et urgentissimis, causis concessa et approbata, ac etiam multiplicatis vicibus innovata, extensa et moderata, quod, vacantibus ipsarum ecclesiarum dignitatibus, canonicatibus,